

**Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Edice Strukturální fondy - svazek 8/2000**

**Metodické a systémové
zásady zpracování
sektorových operačních
programů**

**První vydání
Praha 2000**

*Publikace je výhradním vlastnictvím Ministerstva pro místní **rozvoj** ČR a nesmí být použita pro jiné účely bez jeho výslovného souhlasu.*

STRUKTURÁLNÍ FONDY **č.8**

Metodické a systémové zásady zpracování sektorových operačních programů

Redakce: **MMR** ČR - odbor hospodářské a sociální politiky
Staroměstské **náměstí** 6, 110 15 Praha I tel.:
(02) 2486 1371

Autorský kolektiv: Konsorcium: **VŠB-TU EkF** Ostrava,
DHV, spol. s r. o., Ostrava
Metod Konzult **IPM**, s. r. o., Olomouc

Výrobně technické zabezpečení: **Metropolis** Media, a. s.

Redakční uzávěrka: únor 2000, první vydání

Neprodejná publikace

Úvodem

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou další svazek edice *Strukturální fondy*, vydávané Ministerstvem pro místní rozvoj, který Vám poskytne informace systémového a metodického charakteru o pracích na sektorových operačních programech.

Operační programy patří v rámci přípravy integrace České republiky do Evropské unie k důležitým programovým dokumentům. Jejich význam je dán zejména tím, že operační programy jsou v podstatě formou žádosti o poskytnutí pomoci Evropské unie a jejích strukturálních fondů České republice. V našich podmínkách budou zpracovány jednak regionální operační programy pro jednotlivé regiony (NUTS 2) a jednak sektorové operační programy. Kvalita a průkaznost záměrů v operačních programech pak bude důležitým konečným hlediskem při poskytování prostředků Evropské unie.

Pro zpracování sektorových operačních programů byly vybrány sféry: průmysl, rozvoj lidských zdrojů, doprava a spoje, životní prostředí, zemědělství a rozvoj venkova, cestovní ruch. Přičemž jako pilotní byly rozpracovány sektorové operační programy: Rozvoj lidských zdrojů a Konkurenceschopnost.

Zpracování sektorových operačních programů je zajišťováno vybranými resortními ministerstvy a představuje náročnou programovací činnost, vyžadující jak znalosti předmětné problematiky tak i celkové metodické souvislosti zpracování sektorových operačních programů a jejich výstupů. Tato příručka postihuje nejdůležitější systémové a metodické souvislosti programovacích prací. Popisuje nejen postup prací, strukturu sektorových operačních programů a metody jejich zpracování, ale shrnuje i dosavadní poznatky z prací na sektorových operačních programech.

Vydání této metodické příručky chce nejen přispět ke zkvalitnění přípravy ČR na vstup do EU v předvstupním období, ale i k širšímu seznámení veřejnosti s problematikou sektorových operačních programů.

OBSAH

1. ÚVOD.....	7
2. SOUSTAVA STRATEGICKÝCH A PROGRAMOVÝCH DOKUMENTŮ.....	9
3. CHARAKTERISTIKA SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU (SOP).....	12
4. ZÁSADY PRO TVORBU A IMPLEMENTACI SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU (SOP)	13
4.1 ČASOVÝ RÁMEC SOP	13
4.2 VAZBA NA STRATEGICKÉ A PROGRAMOVÉ DOKUMENTY.....	13
4.3 ROZDĚLENÍ AKTIVIT MEZI SEKTORY A REGIONY PŘI TVORBĚ PROGRAMOVÝCH DOKUMENTŮ	13
4.4 CYKLICKÝ A ITERAČNÍ CHARAKTER TVORBY SOP	15
4.5 REGIONÁLNÍ DIMENZE SEKTOROVÝCH OPERAČNÍCH PROGRAMŮ	15
4.6 ZÁSADY NAVRHOVÁNÍ SOP POMOCÍ METODY LOGICKÉHO RÁMCE	16
4.7 ZÁSADY PRO FINANČNÍ ALOKACI ZDROJŮ PRO SOP	19
4.8 PŘEDBĚŽNÉ (EX-ANTE) HODNOCENÍ SOP.....	20
4.9 ZÁSADY PRÁCE S UKAZATELI	22
4.9.1 <i>Všeobecná pravidla pro ukazatele</i>	22
4.9.2 <i>Problémy při užití ukazatelů</i>	23
4.9.3 <i>Vztah ukazatelů k programu, opatření a projektu</i>	24
4.9.4 <i>Skladebnost (agregace) ukazatelů</i>	25
4.10 ZÁSADY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ SOP	27
4.11 TECHNICKÁ POMOC	29
4.12 SPOLUFINANCOVÁNÍ A PLATEBNÍ PROCES.....	29
5. ORGANIZACE PRACÍ NA TVORBĚ A IMPLEMENTACI SOP.....	32
5.1 ÚČASTNÍCI PRACÍ NA TVORBĚ A IMPLEMENTACI SOP.....	32
5.2 HLAVNÍ ÚKOLY JEDNOTLIVÝCH AKTÉRŮ.....	35
6. STRUKTURA SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU.....	40
6.1 ÚVODNÍ POZNÁMKY.....	40
6.2 OBSAH KAPITOLY "ÚVOD".....	41
6.3 OBSAH A STRUKTURA KAPITOLY 1: ANALÝZA EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ SITUACE	41
6.4 OBSAH A STRUKTURA KAPITOLY 2: POPIS ROZVOJOVÉ STRATEGIE: CÍLE, PRIORITNÍ OBLASTI A OPATŘENÍ	43
6.5 OBSAH A STRUKTURA KAPITOLY 3: FINANČNÍ ALOKACE PRO SOP	45
6.6 OBSAH A STRUKTURA KAPITOLY 4: ZABEZPEČENÍ REALIZACE SOP	46
7. METODICKÝ POSTUP TVORBY SOP.....	48
7.1 POSTUPOVÝ DIAGRAM TVORBY SOP.....	48
7.2 POPIS POSTUPOVÝCH KROKŮ.....	48
7.2.7 <i>POSTUPOVÝ KROK 1: Zhodnocení stávajících dokumentů</i>	53

7.2.2 POSTUPOVÝ KROK 2: Analýza ekonomické a sociální situace sektoru pro horizont <i>SOP</i>	54
7.2.3 POSTUPOVÝ KROK 3: Formulace strategických cílů, prioritních oblastí a opatření pro horizont <i>SOP</i>	57
7.2.4 POSTUPOVÝ KROK 4: Vypracování specifikací pro jednotlivá opatření <i>SOP</i>	59
7.2.5 POSTUP O VY KROK 5: Vypracování požadavků najmě sektory, příp. regiony	66
7.2.6 <i>POSTUPO</i> VY KROK 6: Identifikace zdrojů a finanční ohodnocení opatření <i>SOP</i>	67
7.2.7 <i>POSTUP</i> O VY KROK 7: A lokace zdrojů na prioritní oblasti a opatření	69
7.2.8 POSTUPOVÝ KROK 8: Úprava cílů a prioritních oblastí a selekce, příp. korekce rozsahu opatření podle finančních možností.....	70
7.2.9 POSTUPOVÝ KROK 9: Zabezpečení realizace <i>SOP</i>	71
7.2.10 POSTUPOVÝ KROK 10: Sestavení úplného <i>SOP</i>	72
7.2.11 POSTUPOVÝ KROK 11: Projednání, schválení a vydání <i>SOP</i>	73
8. MAKETA DOKUMENTU SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU	74

Přílohy:

Příloha 1: Strategické a programové aktivity v Evropské unii a v České republice

Příloha 2: Kategorizace oblastí intervence strukturálních fondů EU

Příloha 3: Informativní seznam ukazatelů pro potřeby monitorování a hodnocení

Příloha 4: Finanční tabulky

Příloha 5: Nařízení Rady (ES) č. 1266/99 o koordinaci pomoci pro *žadatelské* země v rámci *předvstupní* strategie, které upravuje nařízení (EHS) č. 3906/89

Příloha 6: Zásady implementace operačních programů s využitím strukturálních fondů po vstupu ČR do EU (výňatky z nařízení rady (ES) č. 1260/1999)

Příloha 7: Metody ekonomické analýzy a prognózy doporučené pro zpracování sektorových operačních programů

Příloha 8: Postupy a příklady vyčíslení finančních nákladů na opatření

Příloha 9: *SWOT* analýza

VYSVĚTLENÍ NĚKTERÝCH POUŽITÝCH TERMINŮ

Operační program je dokument, schválený EK k realizaci Rámce podpory Společenství, složený z konzistentního souboru priorit, který zahrnuje víceletá opatření, která mohou být realizována prostřednictvím jednoho nebo více fondů, jednoho nebo více existujících finančních nástrojů a EIB. Integrovaný operační program znamená operační program, financovaný více než jedním fondem.

Priorita je jedna z priorit strategie přijaté v Rámci podpory Společenství nebo v operačním programu. Pro každou prioritu je určen příspěvek z fondů nebo jiných finančních nástrojů, příslušné finanční zdroje členského státu a soubor specifikovaných cílů.

Opatření je podle článku 87 Smlouvy definováno jako jakákoli pomoc poskytnutá orgány určenými členskými státy, nebo jakýkoli soubor projektů nebo dotací, nebo jejich jakákoli kombinace, mající stejný účel. Každá priorita je dosahována prostřednictvím několika opatření.

SWOT analýza je standardní metoda používaná k prezentaci analytických poznatků o nejrůznějších objektech zkoumání. Jejím principem je jednoduchá, avšak výstižná a pokud možno vyčerpávající a objektivní charakteristika silných a slabých stránek zkoumaného objektu a jeho možných příležitostí a ohrožení.

Řídící orgán znamená jakoukoli veřejnou nebo soukromou instituci či orgán na národní, regionální nebo místní úrovni, určený členským státem nebo členský stát, když sám vykonává tuto funkci. Jestliže členský stát určí jiný řídicí orgán než je stát sám, stanoví všechny detaily svého vztahu s řídicím orgánem a vztahu orgánu k EK. Pokud členský stát rozhodne tímto způsobem, může být řídicí orgán totožný v případě předmětné pomoci s plátcem.

Monitorovací výbor je dohlížecí orgán na Rámec podpory Společenství nebo Jednotný programový dokument a pro každý operační program. Je zřizován členským státem po dohodě s řídicím orgánem a po konzultaci s partnery.

Platební orgán je jeden nebo více národních, regionálních nebo místních institucí nebo orgánů určených členským státem pro účely zpracování a předkládání žádostí o platby a přijímání plateb od EK. Členský stát stanoví všechny detaily svého vztahu k platebnímu orgánu a vztahu tohoto orgánu k EK.

Koneční příjemci jsou orgány a veřejné instituce nebo soukromé firmy zodpovědné za provedení operací. V případě pomoci podle čl. 87 Smlouvy a pomoci poskytnuté orgány určenými členskými státy, jsou konečnými příjemci orgány, které pomoc poskytují.

Předběžné hodnocení znamená vyhodnocení, jehož účelem je poskytnout základnu pro přípravu plánů rozvoje, pomoci a programového dodatku, jejichž je součástí. Za předběžné hodnocení odpovídají orgány připravující plány, pomoc a dodatek.

Střednědobé hodnocení se provádí přibližně uprostřed programovacího období. Zkoumá, s přihlédnutím k předběžnému hodnocení, počáteční výsledky pomoci, **relevantnost** pomoci a rozsah dosažení cílů. Hodnotí rovněž použití finančních zdrojů a provádění monitorování a realizace.

Následné hodnocení analyzuje na základě dosažených výsledků využití zdrojů, efektivnost a účinnost pomoci a její dopad. Vyvodí závěry pro další postup v hospodářské a sociální **kohezi**. Identifikuje faktory přispívající k úspěšnosti nebo neúspěšnosti realizace a dosažených výsledků, včetně jejich **udržitelnosti**.

SEZNAM ZKRATEK

V práci byly použity následující zkratky:

CSF	Rámec podpory Společenství	NSR	Národní strategie rozvoje
ČR	Česká republika	NUTS	územní statistická jednotka
EU	Evropská unie	OP	operační program
HDP	hrubý domácí produkt	PRK	Program rozvoje kraje
MDS	Ministerstvo dopravy a spojů	RDP	Národní rozvojový plán
MF	Ministerstvo financí	ROP	Regionální operační program
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj	ŘVP	Řídící výbor programu
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu	SME	malé a střední podniky
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí	ŠOP	Sektorový operační program
MSP	malé a střední podniky	SPD	Samostatný programový dokument
MZe	Ministerstvo zemědělství	SRP	Sektorový rozvojový program
MŽP	Ministerstvo životního prostředí	VTRI (RTDI)	Výzkum, technologický rozvoj a inovace
NKS	Národní koordinační skupina		

I. ÚVOD

Cílem předkládané příručky "Metodické a systémové zásady zpracování Sektorových operačních programů" je přispět ke zkvalitnění, urychlení a sjednocení postupu tvorby Sektorových operačních programů (SOP) připravovaných v České republice pro plánovací období Evropské unie zahrnující léta 2000-2006.

Metodická příručka je zpracována jako obecný návod pro práce na SOP i jako souhrnná informace o předmětném procesu pro širší použití.

SOP jsou jedny z důležitých programových dokumentů, zpracovávaných v České republice v souvislosti se strategií jejího rozvoje, s integrací České republiky do Evropské unie a se zajišťováním finanční pomoci Evropské unie České republice prostřednictvím jejích strukturálních fondů.

Příprava operačních programů je novým atributem v tvorbě strategických a programových dokumentů ekonomického a sociálního rozvoje České republiky. Svou povahou vyvolávají potřebu interdisciplinárního přístupu a vytvářejí tlak na jednotné systémové pojetí, provázanost a koordinovanost tvorby programových dokumentů.

Významným znakem operačních programů, tedy i SOP, je jejich reálná a efektivní aplikovatelnost.

U SOP pak přibývá ještě jeden významný a mnohdy obtížně realizovatelný atribut - komplementarita s Regionálními operačními programy (ROP). Zejména nalezení dělicí roviny, stanovující příslušnost jednotlivých opatření, resp. rozvojových aktivit k SOP nebo ROP, je často velmi obtížné.

Pojem Sektorový operační program není v nařízeních a směrnicích Rady specificky definován. Hovoří se v nich obecně o operačních programech zahrnujících SOP i ROP. Do SOP je zpravidla zařazováno řešení problémů vyplývajících z odvětvové (sektorové) dělby práce, projevujících se na území státu celoplošně a jejichž realizace na regionální úrovni by byla neuskutečnitelná nebo neúčinná či neefektivní.

Významnost operačních programů je dána také tím, že tyto dokumenty jsou v podstatě formou žádosti o asistenci Evropské unie a je na ně kladena řada požadavků, souvisejících s potvrzením (schválením) zařazení příslušného operačního programu do asistence.

* * * * *

Metodická příručka ve své hlavní části prezentuje SOP v kontextu soustavy strategických a programových dokumentů zpracovávaných v České republice a Evropské unii. Tato příručka se snaží postihnout vlastní proces tvorby SOP ve všech relevantních rovinách - systémové, věcné, metodické, institucionální a implementační.

Vzhledem k tomu, že metodická příručka je určena nejen hlavním aktérům podílejícím se na tvorbě SOP (Řídícím a monitorovacím výborům, zhotovitelům apod.), ale také jako souhrnná informace širší odborné veřejnosti, je v přílohové části mimo příloh bezprostředně navazujících na metodiku doplněna

o obecnější informace dokreslující její celkový rámec (souhrnná informace o strategických a plánovacích aktivitách v EU a ČR, Nařízení Rady (ES) o koordinaci pomoci pro žadatelské země, kategorizace oblastí intervence EU pomocí strukturálních fondů).

Metodická příručka vychází z legislativního rámce platného v České republice v prosinci 1999. V souvislosti s přijímáním zákonů souvisejících se zaváděním krajského zřízení v ČR, a tím i s očekávanými změnami v kompetencích resortů jako hlavních nositelů SOP, je třeba počítat s nezbytností jejích pozdějších adekvátních úprav.

2. SOUSTAVA STRATEGICKÝCH A PROGRAMOVÝCH DOKUMENTŮ

Soustava strategických a programových dokumentů je členěna na strategické a programové dokumenty České republiky (vypracováváné na úrovni státu a na úrovni krajů, resp. regionů NUTS 2) a programové dokumenty Evropské unie (pro využití zdrojů předvstupních a strukturálních fondů).

Strategické a programové dokumenty na úrovni státu tvoří:

⇒ **Dlouhodobé koncepce jako** základní dlouhodobé koncepční dokumenty, které orientují rozvoj různých sfér národního hospodářství.

'=> **Strategický program sociálního a ekonomického rozvoje ČR** jako základní strategický dokument rozvoje ekonomiky na vymezené období.

'=> **Strategie regionálního rozvoje České republiky** jako základní strategický dokument pro podporu regionálního rozvoje na vymezené období.

⇒ **Regionální program rozvoje** jako střednědobý dokument, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje a stanoví zaměření podpory regionálního rozvoje pro jeden nebo společně pro více regionů.

'=> **Sektorové politiky jako** střednědobé dokumenty, které formulují přístup státu k podpoře rozvoje příslušného sektoru a jeho odvětví, poskytují potřebná východiska a stanoví rozvojové cíle a zásady pro vypracování sektorových rozvojových programů.

⇒ **Sektorový rozvojový program** jako taktický dokument, který konkretizuje rozvojové cíle a rozvojové aktivity sektoru ve formě konkrétních opatření a projektů.

Strategické a programové dokumenty na úrovni krajů tvoří:

'=> **Strategie rozvoje krajů** jako základní strategické dokumenty, které orientují další rozvoj krajů na vymezené období.

⇒ **Programy rozvoje krajů**, jako taktické dokumenty, které konkretizují strategické cíle a rozvojové aktivity ve formě konkrétních opatření a projektů, určují jejich nositele a stanoví způsob financování a implementace.

Programové dokumenty Evropské unie pro využití strukturálních fondů tvoří:

'=> **Národní (regionální) rozvojový plán (RDP - Regional Development Plan)**, který je hlavním dokumentem pro vyjednání podpory ze strukturálních fondů EU.

⇒ **Rámec podpory Společenství (CSF - Community Support Framework)**, který bude vytvořen na základě RDP ve spolupráci s Evropskou komisí, je hlavním dokumentem vymezujícím poskytnutí podpory ze strukturálních fondů EU.

- ⇒ **Sektorové operační programy** (SOP - **S**ectoral **O**peration **P**rogramme), jako taktické dokumenty vytvořené na úrovni ministerstev, které rozpracovávají problémové celky strategií mající plošný (celostátní) charakter, pro které bude požadováno spolufinancování ze zdrojů EU.
- ⇒ **Regionální operační programy** (ROP - **R**egional **O**peration **P**rogramme), jako taktické dokumenty, které budou zpracovány na úrovni regionů **NUTS** 2, a rozpracují ty problémové celky strategií, pro které bude požadováno spolufinancování ze zdrojů EU.

Strategické a programové dokumenty nejsou vytvářeny izolovaně. Soustavu strategických a programových dokumentů, jejich základní úrovně a základní vazby mezi nimi znázorňuje obrázek na následující straně.

Operační programy rozpracovávají ty problémové celky strategií, pro které bude požadováno spolufinancování ze zdrojů Evropské unie.

Podrobnější charakteristika strategických a programových dokumentů je uvedena v Příloze I.

SOUSTAVA STRATEGICKÝCH A PROGRAMOVÝCH DOKUMENTŮ

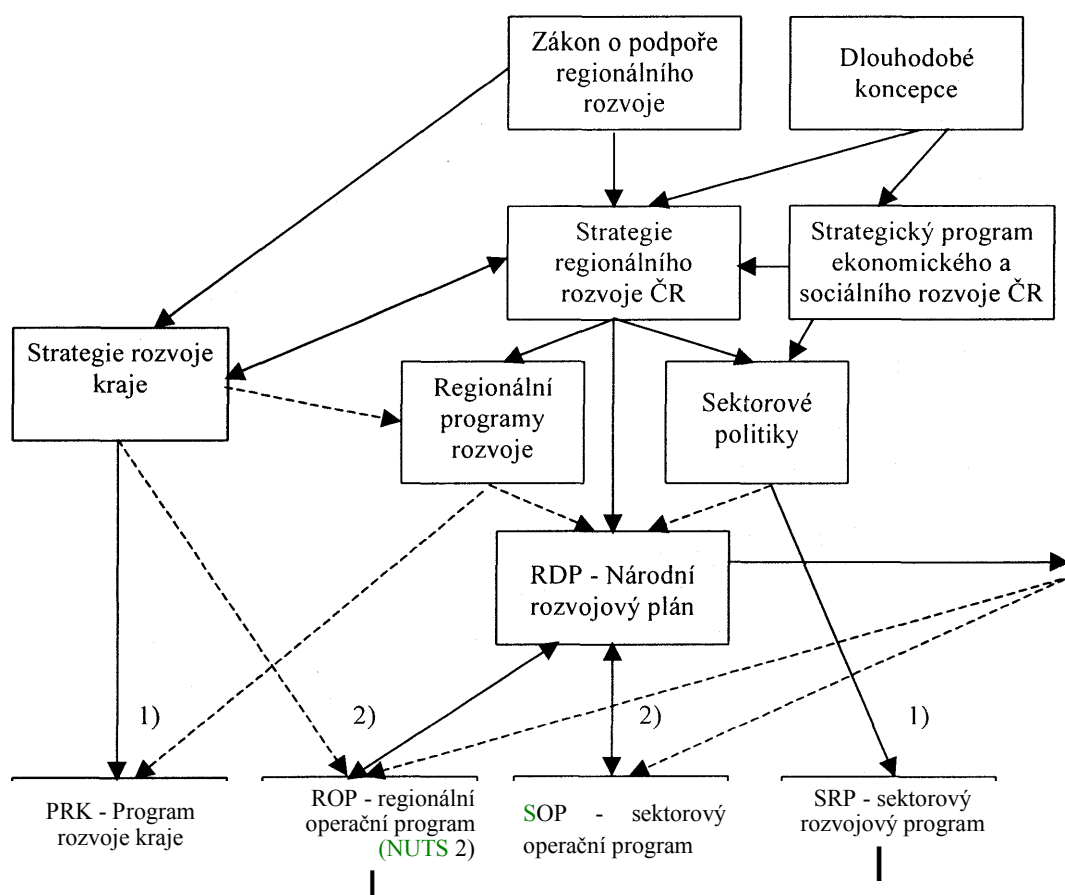
KRAJ
REPUBLIKA

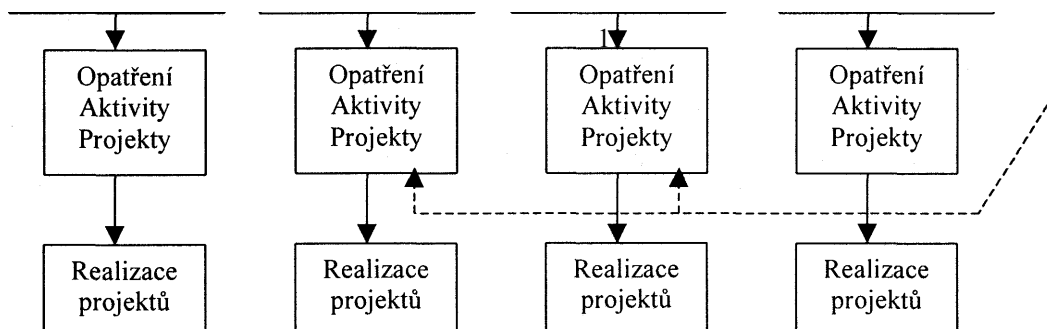
ČESKÁ

EVROPSKÁ
UNIE

Nařízení rady (ES) o
financování z fondů
EU

CSF Rámec
podpory
společnosti

- 1) Větev bez finanční podpory EU
- 2) Větev s finanční podporou EU

3. CHARAKTERISTIKA SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU (SOP)

Sektorové operační programy jsou součástí taktické a realizační fáze podpory problémových okruhů strategií majících plošný (celostátní) charakter.

Sektorový operační program (SOP) je plán cílených intervencí, navržený pro stimulaci nebo rozšíření rozvoje jednoho nebo několika sektorů. Jde o programový dokument pro využívání strukturálních fondů EU. Jeho příprava, projednání a schválení představuje jednu ze základních podmínek získání finanční pomoci ze Strukturálních fondů.

Hlavním cílem zpracování SOP je navrhnout promyšlený soubor aktivit realizujících přijatou strategii rozvoje daného sektoru v rámci možností využití strukturálních fondů EU.

Sektorové operační programy budou:

- účinným prostředkem odstraňování hlavních problémů v rozhodujících sektorech ekonomiky;
- pomáhat při dosahování ekonomického růstu a zmírňování cyklických výkyvů české ekonomiky;
- podporovat vzestup konkurenceschopnosti ekonomiky a růst produktivity práce;
- hrát významnou roli při zrychlení tempa přibližování české ekonomiky k vyspělým zemím EU.

Ve vztahu k procesu přijetí České republiky do Evropské unie a pozdějšímu členství plní sektorové operační programy funkci základních dokumentů pro získání prostředků ze strukturálních fondů EU.

Sektorový operační program se většinou připravuje v případě, že řešení sektorového problému na regionální úrovni by bylo neefektivní nebo zcela neuskutečnitelné. Z toho důvodu má sektorový operační program plošný (celostátní) charakter. Program se nicméně implementuje v konkrétních regionech, (resp. obcích) a často má silnou regionální dimenzi.

Sektorové operační programy se týkají pouze vybraných regionů zařazených do Cíle 1. U regionů zařazených do Cíle 2 (a do Cíle 1 v případě, že podpora má nižší intenzitu) se zpracovává tzv. Jednotný programový dokument (viz článek 19 nařízení Rady (ES) č. 1260/99). V případě, že Praha nebude zařazena do Cíle 1, nebudou se sektorové operační programy tohoto regionu týkat.

4. ZÁSADY PRO TVORBU A IMPLEMENTACI SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU (SOP)

4.1 Časový rámec SOP

Časový rámec zahrnuje dvě základní etapy finanční realizace:

- 1. etapa - 2000-2002: bude poskytována předvstupní podpora ze tří finančních zdrojů: PHARE, ISPA a SAPARD;
- 2. etapa - 2003-2006: po vstupu ČR do EU bude poskytována podpora v celém rozsahu strukturálních fondů EU.

Finanční alokaci zdrojů pro SOP je třeba provést v návaznosti na tyto etapy. Finanční alokace pro každou etapu musí být provedena po jednotlivých letech.

4.2 Vazba na strategické a programové dokumenty

Jak vyplývá z kapitoly 2 a z diagramu znázorňujícího soustavu strategických a programových dokumentů, Sektorový operační program vznikne ze Sektorového rozvojového programu¹ selekcí cílů, priorit a opatření, které mají být spolufinancovány z fondů programu Evropské unie. Mezi Sektorovým rozvojovým programem a SOP tedy existuje přímá jednosměrná obsahová vazba.

Zásadní vazba existuje mezi Národním rozvojovým plánem (RDP) a SOP. Tato vazba je přímá obousměrná, neboť najedno straně návrhy cílů, priorit a opatření SOP jsou vstupy pro tvorbu RDP, na druhé straně návrh RDP je vstupem pro korekci původního návrhu SOP.

Další zásadní vazba existuje mezi Rámcem podpory společenství (CSF) a SOP v tom smyslu, že CSF představuje konečný rámec, podle nějž musí být konečné provedení SOP modifikováno.

4.3 Rozdělení aktivit mezi sektory a regiony při tvorbě programových dokumentů

Zavedení krajského řízení v České republice vytváří situaci, kdy odpovědnost za ekonomický a sociální rozvoj kraje přebírají krajské orgány. Kraje tedy nebudou pasivními adresáty sektorově orientovaných aktivit, nýbrž aktivními činiteli v regionálním rozvoji.

Přesun garancí za určené aktivity bude doprovázen také přesunem odpovídajících finančních zdrojů, jejich regionálních alokací, správou a odpovědností za jejich účelné a efektivní užití.

Práce na programových dokumentech vytvářejících předpoklady pro napojení ČR na předvstupní a strukturální fondy EU, tj. v současné době na Národním rozvojovém plánu (RDP), Sektorových operačních programech (SOP) a Regionálních operačních programech (ROP), vyžadují ve smyslu požad-

¹ Sektorový rozvojový program není zatím jako taktický dokument sektoru institucionalizován, avšak předpokládá se, že k institucionalizaci dojde v nejbližším období.

dávku EU na jediné zařazení a komplementaritu navrhovaných opatření stanovit jednoznačné rozdělení opatření a rozvojových aktivit mezi sektorovými a regionálními programy.

Tento požadavek je třeba splnit za situace, kdy ještě nejsou legislativně jednoznačně vymezeny budoucí kompetence centrálních a krajských orgánů v podmínkách krajského zřízení v ČR. Stanovené rozdělení musí proto vycházet ze současného legislativního stavu, kdy jsou k dispozici pouze vládní návrhy příslušných zákonů. Je proto třeba počítat s tím, že po jejich přijetí parlamentem bude třeba provést přehodnocení některých rozdělení.

Nové směrnice vztahující se ke strukturálním fondům EU pro období 2000 - 2006 rozvíjejí existující programovací, monitorovací a vyhodnocovací procesy tak, aby došlo ke zkvalitnění a efektivnějšímu využívání podpory ze strukturálních fondů. Základním odrazem tohoto rozvoje je decentralizovanější přístup k programování a řízení programů. Tento přístup se projevuje zvýšením váhy **regionálních operačních programů** oproti minulému programovacímu období.

Z hlediska možného využívání fondů EU je třeba uvedené období let 2000 - 2006 rozdělit na dvě základní etapy:

- V **předvstupní** etapě bude mít Česká republika spolu s ostatními kandidátskými zeměmi přístup k tzv. **předvstupním** nástrojům zahrnujícím programy PHARE, ISPA a SAPARD.
- V období po vstupu bude Česká republika mít přístup mj. k pomoci ze strukturálních fondů.

Předvstupní období se výrazně liší v poskytovaných finančních částkách ze zdrojů EU. Zatímco v předvstupní etapě (2000 - 2002) se jedná o spoluúčast EU ve výši řádově desítek milionů EUR ročně, po roce 2003 (**bude-li** rokem vstupu ČR do EU) půjde o výrazný nárůst, který by v průběhu 4-6 let mohl dosáhnout hranice 4 % HDP ČR.

Z toho důvodu lze očekávat, že v předvstupním období bude řada aktivit sektorových operačních programů realizována prostřednictvím pilotních ROP.

Výše uvedené skutečnosti tvoří východiska pro rozdělení aktivit mezi sektory a regiony při tvorbě rozvojových strategií a programů.

Časové období pro stanovení rozdělení musí odpovídat plánovacímu období EU, tj. léta 2000-2006. V průběhu tohoto období dojde k ustavení krajů a vytvoření orgánů krajské správy a samosprávy. Současně dojde k účelnému odlehčení centrálních orgánů státní správy od aktivit prováděcího charakteru a převedení takových aktivit na krajskou úroveň. Rozdělení bude sledovat cílový stav, kdy lze očekávat již plné fungování krajských orgánů a dalších institucí budoucích krajů.

Stanovení dělicí roviny při řešení věcných problémů v sektorech a regionech bude vycházet z působnosti krajů. Velmi důležitou úlohu při vymezování dělicí roviny mezi SOP a ROP bude hrát politické rozhodnutí.

Jednou ze zásad pro stanovení dělicí roviny jsou vlastnické vztahy k předmětnému hmotnému majetku. Představuje rozlišení, zda jde o majetek ve vlastnictví státu, nebo majetek ve vlastnictví krajů nebo obcí.

V souvislosti s tím stanovené rozdělení předpokládá, že přesun garancí za určené aktivity na krajské orgány bude doprovázen rovněž přesunem odpovídajících finančních zdrojů, jejich alokací mezi kraje se současným přesunem odpovědnosti za jejich účelné a efektivní využití.

Další zásadou pro stanovení dělicí roviny je uplatnění principu **subsidiarity** při rozhodování o alokaci finančních zdrojů. Zde není určující organizační začlenění instituce, která alokaci provádí, ani to, odkud jsou zdroje čerpány (tj. z místních rozpočtů, krajského rozpočtu anebo státního rozpočtu), nýbrž úroveň, pro kterou je alokace prováděna (tedy **např.** úřad práce jako orgán státní správy rozděluje zdroje určené na aktivní politiku zaměstnanosti na regionální úrovni). V souvislosti s tím bude hrát velkou roli charakter aktivit, **např.** kdo bude jejich konečným uživatelem (**půjde-li** o obce, pak půjde o aktivity ROP), kdo je bude spolufinancovat **či jde-li** z hlediska významu o místní, regionální či **nadregionální** projekt.

Pro rok 2000 připravuje Ministerstvo pro místní rozvoj ČR rozdělení rozvojových aktivit mezi sektory a regiony vycházející z materiálu² připraveného pro Národní koordinační skupinu v roce 1999. Toto rozdělení se stane základem pro dělbou priorit a opatření mezi **SOP** a ROP.

4.4 Cyklický a **iterační** charakter tvorby **SOP**

Proces tvorby **SOP** představuje iterační a cyklický proces **selekce a zpětné korekce opatření naplňujících přijaté strategické cíle** podle reálných podmínek realizace, zejména z hlediska možností jejich zabezpečení finančními zdroji. To se projeví v celkovém postupu tvorby **SOP** tím, že po transformaci cílů a priorit rozvoje sektoru pro přijaté období do opatření, které naplňují tyto cíle, se provede zhodnocení, jak jsou opatření zabezpečena zdrojově. V případě nedostatečného pokrytí opatření zdroji je nutno provést přehodnocení strategických cílů a priorit a z nich odvozených opatření tak, aby byla dostatečně zabezpečena zdroji.

4.5 Regionální dimenze sektorových operačních programů

Analýzy ukazují, že v České republice existují, zejména na **subregionální** úrovni v rámci regionů **NUTS 2** významné regionální rozdíly.

Proto bude nutné v **SOP** vyjádřit konkrétní cesty a postupy, které povedou ke snižování neodůvodněných rozdílů v daném sektoru a které spočívají v cíleně orientované podpoře podle určení příslušných regionů. Pro tento přístup budou muset být v procesu tvorby **SOP** stanovena kritéria, která budou odrážet daný stav a potřeby diferenciace vzhledem k identifikovaným **disparitám** mezi regiony.

² Jde o materiál "Rozdělení aktivit mezi sektory a regiony při tvorbě rozvojových strategií a programů." **MMR** ČR a **DHV** ČR, Praha listopad 1999.

V sektorových operačních programech to bude provedeno zavedením regionální dimenze sektorové strategie, spočívající v tom, že příslušné podpůrné prostředky SOP budou mít regionálně diferencovanou funkci vyjádřenou buď rozdílnou intenzitou působení toho kterého prostředku v regionech nebo působením příslušného prostředku pouze pro vybrané regiony.

4.6 Zásady navrhování SOP pomocí metody logického rámce

Podpora ze strukturálních fondů má různé formy:

- **Rámec podpory Společenství (CSF)**, zahrnujících několik priorit, realizovaných prostřednictvím operačních programů;
- **operační programy (OP)**, obsahující konzistentní soubor priorit složených z víceletých opatření;
- **opatření** zahrnující soubor aktivit realizovaných prostřednictvím projektů.

V příloze 2 je uvedena kategorizace oblastí intervencí strukturálních fondů EU založená na článku 36 všeobecné směrnice Evropské komise.

Pro zajištění efektivního monitorování a hodnocení těchto forem podpory musí být zvláštní pozornost věnována nejnižší operační úrovni, tj. opatření a projektu.

V praxi zahrnuje programování dva postupy:

- **postup shora dolů:**

veškerá podpora je programována v kontextu vzhledem k definovanému **globálnímu cíli**. Tento cíl předurčuje strategii podpory a z něj vyplýne určitý počet **specifických cílů**, které zhruba odpovídají **prioritám**. Každý specifický cíl je realizován prostřednictvím **opatření**, což dovoluje, aby byly dosaženy **operační cíle**.

- **postup zdola nahoru:**

- > opatření jsou realizována prostřednictvím implementačních struktur (administrátorů nebo agentur) s užitím různých **prostředků nebo zdrojů (vstupů)**;
- > skutečné výdaje prostředků nebo zdrojů mají za následek realizaci **série** naturálních **výstupů** (např. počet km vybudovaných silnic, počet poskytnutých školících míst **apod.**), které demonstrují pokrok v realizaci opatření;
- > výstupy mají určité **výsledky**, což jsou okamžité efekty pro přímé příjemce **financovaných akcí** (např. snížení dopravní doby, dopravních nákladů, počet "úspěšně" vyškolených osob **apod.**);
- > tyto výsledky mohou být vyjádřeny v podobě jejich **účinků** při dosahování globálního nebo specifických cílů programu a jsou základnou pro vyhodnocení úspěchu nebo selhání příslušné podpory. **Specifické účinky** mohou zahrnovat např. zvýšení dopravy zboží nebo lepší přizpůsobení dovedností požadavkům trhu práce. **Globální účinky** se vztahují ke konečnému cíli podpory, jako je např. vytvoření nových pracovních míst.

Z následujícího schématu, znázorňujícího logickou posloupnost podpory EU, vyplývá:

- > **operační cíle** jsou vyjádřeny pomocí **výstupů** (např. poskytnutí **tréningu** pro dlouhodobě nezaměstnané);
- > **specifické cíle** jsou vyjádřeny pomocí **výsledků** (např. zlepšení **zaměstnatelnosti** dlouhodobě nezaměstnaných prostřednictvím tréningu);
- > **globální cíle** jsou vyjádřeny pomocí **účinků** (tj. snížení nezaměstnanosti především u dlouhodobě nezaměstnaných).

Každá úroveň programování (**CSF**, priorita, operační program atd.) je subjektem téže kategorizace cílů (viz následující schéma).

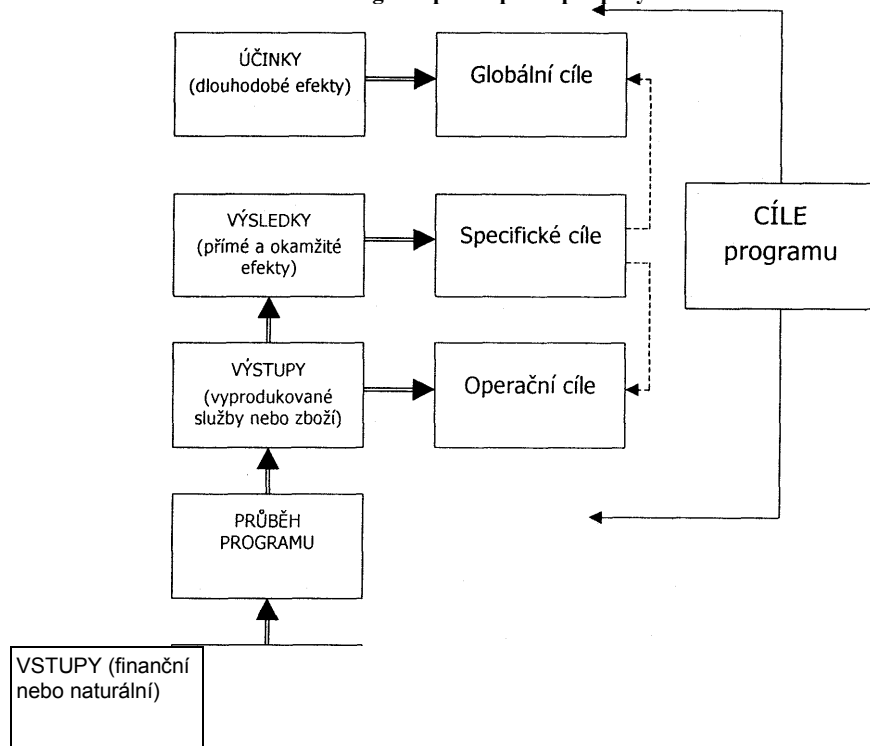
Globální cíl na nižší úrovni odpovídá specifickému cíli na vyšší úrovni a naopak, specifický cíl na vyšší úrovni zahrnuje globální cíl na nižší úrovni. Operační cíle však existují pouze na úrovni opatření.

Ze schématu a celkové logiky programování vyplývá:

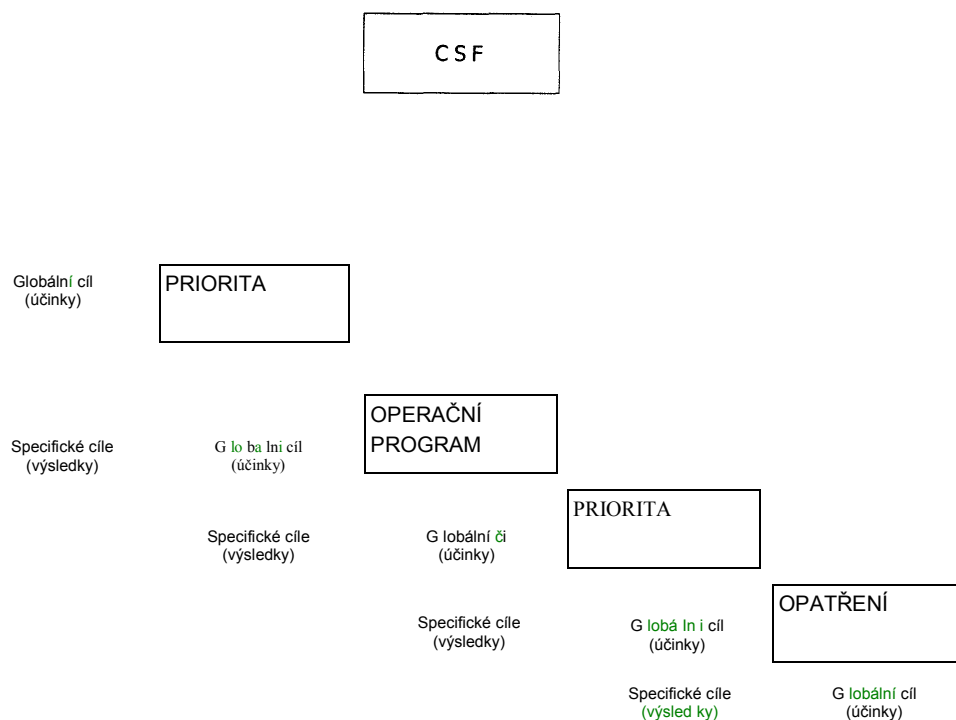
- ukazatele **výsledku a účinku** mohou být definovány na všech úrovních programování;
- ukazatele **výstupu jsou** kvantifikovány pouze na úrovni opatření;
- několik ukazatelů výstupu může být agregováno pro definování odpovídajících ukazatelů na úrovni priority a programu;
- kauzální vztahy mezi úrovní opatření, priorita a operační program mohou být popsány podle vývoje ukazatelů výsledků a účinků měřených na různých úrovních.

Důležitým cílem hodnocení provedeného **ex ante**, tj. při tvorbě operačních programů, je zajistit, aby byla koherentní vnitřní logika intervencí v rámci operačního programu.

Logická posloupnost podpory z EU

Hierarchizace cílů programových dokumentů

Specifické cíle
(výsledky)

Operační cíle
(výstupy)

Operace
(aktivity)

4.7 Zásady pro finanční alokaci zdrojů pro SOP

❖ Zdrojová kapacita sektoru

Jednou z klíčových otázek pro finanční plánování je schopnost sektoru v průběhu programu zajistit zdroje alokované ze státního rozpočtu a další zdroje.

Zdrojová kapacita je závislá zejména na těchto faktorech:

- **adekvátnost** opatření ve vztahu k disponibilním zdrojům (zejména těch, která vyžadují spolufinancování ze soukromého sektoru);
- **přesměrovatelnost** disponibilních zdrojů;
- kapacita, **resp.** schopnost příslušných institucí v regionu organizovat realizaci opatření;
- připravenost a schopnost participujících stran poskytnout programu financování v konkrétních termínech;
- připravenost konkrétních projektů z hlediska jejich realizace.

Rozložení finančních prostředků na celý průběh programu bude proto muset brát v úvahu víceleté plánování a řízení veřejných rozpočtů.

❖ Druhy zdrojů pro finanční alokaci

Finanční alokace zahrne tyto druhy zdrojů:

- výdaje státního rozpočtu (hlavní zdroj spoluúčasti na financování SOP);
- zdroje soukromé. **Soukromé zdroje** pro rozvoj sektoru jsou zdroje, které

představují:

- vklad soukromé sféry do aktivní politiky zaměstnanosti;
- podporu veřejných služeb (**např.** sponzorské dary);
- podíl na rozvojových investicích národního významu.

❖ **Iterační postup při alokaci zdrojů**

Bude uplatňován **iterační** postup souběžně "shora" i "zdola", tj. **indikativní** rozdělení finančních prostředků na prioritní oblasti postupem "shora", vyčíslení potřeb pro jednotlivá opatření podle jejich věcné povahy a zpětné souhrnné vyjádření, resp. korekce původních **indikativních** alokací postupem "zdola".

Základní úroveň propočtů finanční potřeby je úroveň **opatření**, přičemž alokace pro úroveň prioritní oblasti vzniknou součtem alokací pro opatření v jednotlivých prioritních oblastech.

❖ **Hodnocení finančních alokací "ex post"**

Pro vyčíslení finančních potřeb "ex post" je zapotřebí si vytvořit východiskovou základnu, tj. shromáždit údaje o finančních prostředcích vynakládaných na sektorové rozvojové aktivity v rozsahu strategických priorit rozvoje sektoru za uplynulých pět let.

❖ **Vyčíslení finančních potřeb "ex ante"**

Propočet finančních potřeb "ex ante" bude vycházet z realizačních výstupů, definovaných ve specifikaci jednotlivých opatření. Pro každý údaj potřeby financí musí být uvedeno, jakým postupem byl získán (výchozí podklady, metoda), aby byla možná jeho případná korekce a zdůvodnění.

Pro propočty finančních alokací lze použít tyto metody:

- metodu **analogie**
- metodu **měrných ukazatelů** (jednotkových nákladů)
- metodu **extrapolace trendů**
- metodu **expertních odhadů**

Doporučený postup je v uvedeném pořadí metod. Podrobněji jsou doporučené postupy rozvedeny v **Příloze 8**.

4.8 Předběžné (ex-ante) hodnocení SOP

❖ **• Cíle předběžného (ex-ante) hodnocení v procesu strategického programování**

V kontextu strukturální politiky EU má proces předběžného (ex-ante) hodnocení několik cílových záměrů:

- posoudit, zda je celkový program vhodným prostředkem k řešení problémů sektoru;
- posoudit, zda má celkový program správně vymezené strategické cíle, priority a opatření z hlediska vhodnosti a uskutečnitelnosti;
- přispívat ke kvantifikaci cílových záměrů a vytváření zázemí jak pro monitoring, tak pro následnou hodnotitelskou činnost;
- analyzovat adekvátnost uzavřených ujednání o realizaci a monitoringu a pomáhat tvorbě postupů a kritérií pro výběr projektů.

Počáteční názory odborníků by měly být korigovány hodnocením *ex ante* na úrovni SOP, a to především s ohledem na hlavní ujednání a předchozí zkušenosti. Hodnocení *ex ante* by mělo věnovat pozornost aspektům postupů a kritérií výběru projektů jak na úrovni SOP, tak jeho doplňku.

Klíčové oblasti hodnocení ex-ante										
					Implementační					
Předchozí výsledky		Potřeby a disparity		Analýza potenciálu		Dopady				
		L		Relevanost implementačního mechanismu						
		Strategie								
Číle				- Zdroje —»i Výstupy		Výsledky				
		y é		t "		l.				
Relevantnost a celkové hodnocení										
Efektivita										

❖ Kvalita implementačního a monitorovacího systému

Dopad prováděné politiky záleží také na manažerských schopnostech a na výkonnosti realizačních orgánů. Po stanovení základního principu a provedení analýzy dopadu následuje hodnocení adekvátnosti a kvality výkonných mechanismů.

Decentralizované řízení klade vyšší zodpovědnost na členský stát a zaručuje tak, že příspěvek EU bude využit efektivně. To je v každém případě povinnost vyplývající z Dohody a požadavek platný v rámci pravidel strukturálních fondů.

Pravidla zahrnují specifická opatření zaměřená na zlepšení kvality řízení a řídicích schopností, ale také na zajištění efektivní realizace a hodnocení. Pravidla taktéž navrhuje, aby finanční zdroje technické pomoci byly používány ke krytí výdajů.

Hodnocení ex-ante se musí zaměřit na kvalitu realizace, monitorování a systém hodnocení, který se zvažuje, a musí pomáhat řídicím orgánům při určování potřebných zlepšení, obzvláště při hodnocení minulých akcí. Jde zejména o:

- vyjasnění zodpovědnosti za řízení a realizaci na straně jedné a za konzultační postup na straně druhé;
- hodnocení kvality řídicích mechanismů a obzvláště pak průhlednosti a efektivnosti finančních toků;
- zvažování specifických opatření pro hodnocení v polovině projektu a hodnocení ex-post; v systému hodnocení se to týká dat, techniky a lidských zdrojů;
- zjištění, zdali existuje kritická cesta, obzvláště pro inovační opatření;

- zvažování, zdali se předpokládá existence jasných a konkurenčních postupů a kritérií pro výběr projektů, které by zajistily, že cílů programu se dosáhne nákladově efektivním způsobem;
- zjištění, do jaké míry existuje právní rámec nezbytný pro podporu a zjištění, zdali administrativní systém dokáže dostatečně zajistit kompatibilitu programu s politikou sektoru.

Předběžné hodnocení by též mělo zjistit, zdali se na procesu vytváření programu podílejí organizace pro rovnost příležitostí a orgány a instituce zabývající se životním prostředím, ale také to, zdali existuje struktura, díky níž by se tyto organizace podílely na konzultacích během realizace programů.

4.9 Zásady práce s ukazateli

4.9.1 Všeobecná pravidla pro ukazatele

Aby bylo možno monitorovat realizaci programu a posoudit plnění jeho cílů, je nutno užít množinu ukazatelů, které musí být rozhodnuty v dostatečném předstihu před realizací programu, aby příslušná data mohla být shromážděna.

Ve většině případů budou označeny cílové úrovně, které v agregované formě budou odpovídat cílům programu.

Úrovně ukazatelů jsou tyto:

- **zdrojové nebo vstupní ukazatele** se vztahují k alokovanému rozpočtu pro každou úroveň podpory. **Finanční ukazatele** jsou použity pro monitorování průběhu realizace podle ročních závazků a plateb ze zdrojů, disponibilních pro jakoukoliv operaci, opatření nebo program ve vztahu k jejich oprávněným nákladům.
- **ukazatele výstupu** se vztahují k činnosti. Jsou měřeny v naturálních jednotkách (např. počet km vybudované silnice, úroveň rozpracovanosti) nebo finančních jednotkách (např. náklady na vybudování silnice).
- **ukazatele výsledku** vykazují přímé a okamžité efekty z programu. Poskytují informace o změnách, které ovlivňují chování nebo výkon přímých uživatelů pomoci. Tyto ukazatele mohou mít také naturální povahu (snížení cestovní doby, počet silničních nehod apod.) nebo finanční povahu (snížení dopravních nákladů apod.).
- **ukazatele účinku** vykazující důsledky programu nad rámec okamžitých efektů na přímé uživatele programu. Lze definovat dva druhy účinků podle toho, zda se jedná o účinky, které se projeví po uplynutí určité doby (**specifické účinky**), jež jsou však přímo spojeny s realizovanou činností, nebo dlouhodobé účinky ovlivňující větší část obyvatel (**globální účinky**).

Následující tabulka objasňuje uvedené úrovně ukazatelů na příkladu různých druhů infrastruktury.

	Průmyslový pozemek	Silnice z A do B	Rekultivace městského zdevastovaného území
Vstupy	Náklady na rozvoj pozemku	Stavební náklady	Projekční náklady
Výstupy	Plocha připravovaného pozemku	Délka vybudované trasy	Zrekultivovaná plocha
Výsledky	Přitažlivost pozemku ve srovnání se sousedními pozemky	Zisk z dostupnosti	Změna počtu (a sociálně-odborného profilu) obyvatel v okolí do 1 km
Účinky	Podlahové plochy, které získaly podniky po 1 roce Růst zaměstnanosti v dotčených podnicích	Počet vozidel používajících silnici po 1 roce % regionálních podniků, které využívají výhod dostupnosti (kontext)	% městských obyvatel, které zde chtějí zůstat (kontext)

V tabulkách v příloze 3 jsou uvedeny příklady ukazatelů monitorování a hodnocení podle jednotlivých prioritních oblastí operačních programů:

A - Výrobní prostředí

B - Lidské zdroje

C - Infrastruktura

D - Životní prostředí

E - Cestovní ruch

F - Zemědělství a venkov

Příklady ukazatelů zahrnují ukazatele výstupu, výsledku a účinku. Nelze je chápat jako vyčerpávající. Měly by pomoci v této etapě především při tvorbě SOP.

V implementační fázi by měly navržené ukazatele vést ke zjednodušení a sjednocení monitorování a hodnocení operačních programů.

4.9.2 Problémy při užití ukazatelů

Ukazatele pro potřeby monitorování by měly poskytovat informace sloužící pro zlepšení kvality a efektivnosti podpory ze strukturálních fondů. Měly by také odpovídat a být **změřitelné** v různých etapách realizace daného operačního programu. Kvantitativní povaha těchto ukazatelů by měla napomoci vlastnímu procesu přípravy programů a poskytnout referenční body pro monitorování a hodnocení.

V souvislosti s použitím ukazatelů pro potřeby monitorování se mohou vyskytnout některé problémy, které jsou dále specifikovány.

❖ Vazby mezi příčinou a účinkem

Z hlediska konečných cílů mohou u plánovaných činností, dosažených výsledků a účinků nastat potíže při stanovení jasných vazeb mezi příčinou a účinkem. Např. zvýšení zaměstnanosti v regionu by

mohlo být způsobeno faktory, které nejsou uvedeny v daném operačním programu. Za takové situace bude vhodné využít metodu hodnocení účinku opatření na danou cílovou skupinu ve srovnání s obdobnou (kontrolní) cílovou skupinou, u které se opatření neaplikuje.

❖ **Složitost metod měření**

Výstupy a výsledky se dají měřit relativně přímočaře a blízko "úrovni" opatření. Účinky však naopak musí být měřeny z vnějšku ve vztahu k opatření. Přitom nemusí být přímo viditelné nebo zřejmé, což má opačné důsledky z hlediska jejich **měřitelnosti**. Navíc je účinek často kumulativním efektem řady opatření, což může dále komplikovat analýzu účinků.

❖ **Dostupnost údajů**

V rozhodujících etapách rozhodování, **např.** při změnách nebo aktualizaci operačního programu, mohou být údaje nedostupné.

❖ **Kombinace ukazatelů**

Při kombinování určitých ukazatelů mohou nastat problémy. Zatímco finanční ukazatele lze agregovat pro všechny úrovně (opatření, priorita, operační program), je velice nesnadné, a někdy se to ukazuje jako nevhodné, agregovat naturální ukazatele. To tedy znamená, **ze** je důležité vybrat příslušné naturální ukazatele pro **každou úroveň**, aby bylo možno měřit odpovídající **kvantifikovatelné** výsledky a účinky.

Ukazuje se, že všeobecně lze lépe připravit a kvantifikovat ukazatele pro monitorování **na úrovni opatření nebo projektu**. Je velice obtížné určit a použít ukazatele na vyšší agregované úrovni (priorita, operační program). Proto je důležité nikoliv zjednodušit definování ukazatelů, nýbrž použít kvantitativní a kvalitativní informace o různých složkách podpory.

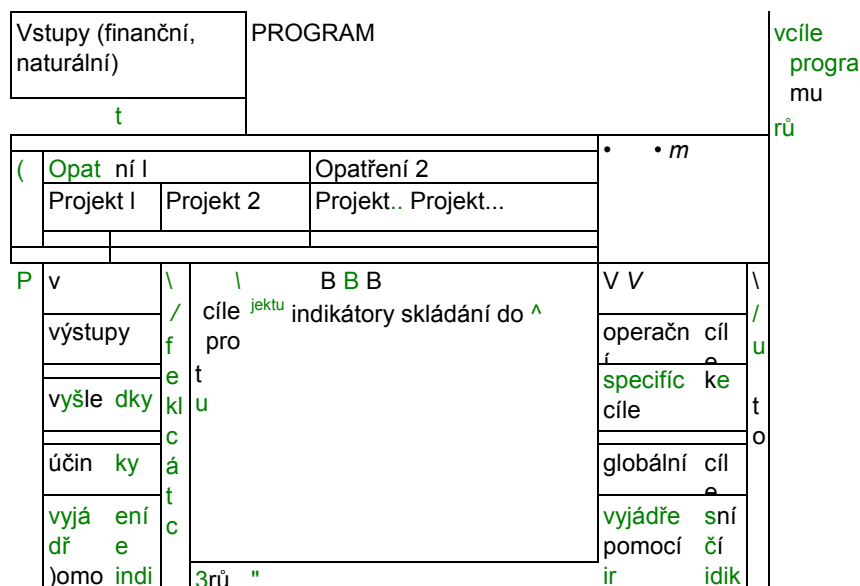
❖ **Nepřímé či nepředpokládané efekty**

Je důležité shromáždit co nejvíce nepřímých nebo nepředpokládaných efektů podpory (např. různé substituční efekty **apod.**), které ovlivňují specifikované výsledky a účinky daného opatření (programu), zejména ve vztahu k tvorbě a udržení pracovních míst.

4.9.3 Vztah ukazatelů k programu, opatření a projektu

Vztah ukazatelů a cílů projektů a souhrnných cílů programu spočívá v tom, že tyto cíle se vyjadřují pomocí ukazatelů. Většinou jde o jejich změnu danou buď jako přírůstek (např. počet nově vzniklých pracovních míst), nebo jako procentní zvýšení (např. zvýšení zaměstnanosti o ... %).

Na obrázku je vyjádřen vztah programu a jeho komponent, tj. opatření a konkrétních projektů k ukazatelům:

Zásadně jak efekty jednotlivých projektů, tj. jejich výstupy, výsledky a dopady, tak i cíle programů se posuzují pomocí ukazatelů jakožto zjištěných (měřitelných) veličin; tedy výstupy, výsledky, dopady, cíle jsou zásadně vyjádřeny ve formě konkrétních čísel s definovaným významem (nikoliv slovní vyjádření) - tedy přesně podle pravidla "co se měří, to se udělá".

Právě ukazatele, které sledují (vyjadřují) globální cíle, jsou předmětem maximálního zájmu Společenství. Důležitým momentem je to, že ukazatele, vyjadřující cíle projektu, by mělo být možno nějak odvodit, "sečíst" z ukazatelů projektů. Touto otázkou se zabývá další bod.

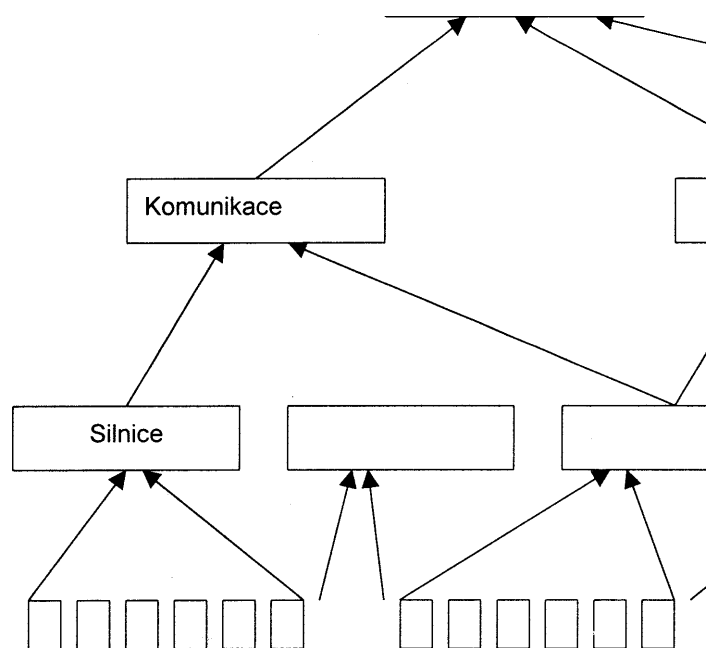
4.9.4 Skladebnost (agregace) ukazatelů

Při plánování programu, opatření a jednotlivých projektů je zapotřebí navrhovat ukazatele tak, aby ukazatele vyšších uskupení (opatření a projektu) bylo možno získat z hodnot ukazatelů nižších stupňů hierarchie, tedy projektů (pro opatření) a opatření (pro program). Naznačený přenos ukazatelů zdola nahoru ukazuje obrázek. Současně pro etapu plánování platí obrácený postup - "rozpis" ukazatelů z ukazatelů pro program na ukazatele pro opatření a z nich na ukazatele pro jednotlivé projekty.

Program

Priority

Opatření

PROJEKTY

Je zřejmé, že ukazatele typu "nová výrobní plocha v m²" je snadné sčítat přes jednotlivé projekty, aby se získal tentýž ukazatel v rámci opatření, do něhož projekty spadají, i v rámci příslušného programu. Takovýto ukazatel se dá sčítat také podle územního dělení. Podobnou povahu má zaměstnanost ve smyslu ukazatele "čistý počet nově vzniklých pracovních míst".

Problematická už může být DPH, protože ta se často jinde vytváří a jinde vykazuje. Sčítat DPH je možné v rámci opatření (součet za podíly jednotlivých firem angažovaných v projektech) nebo programu, ale ne územně.

Ukazatele hodnotící např. ekologické vlivy (změny koncentrací škodlivých látek) je nutno stanovovat (definovat) individuálně a je také nutno stanovit i způsob jejich agregace (případně i do jiných ukazatelů), aby bylo možno získat smysluplné a ověřitelné hodnoty pro opatření a pro program.

Z tohoto pohledu je zřejmé, že stanovit efekty projektu lze vlastně poměrně jednoduše vhodnou volbou ukazatelů, ale problém vzniká, je-li nutno stanovit efekty opatření nebo programu. Z toho vyplývá nezbytnost při plánování určit, jaké ukazatele by měly projekty vykazovat, aby se vůbec daly stanovit ukazatele příslušných opatření nebo programu jako celku.

4.10 Zásady monitorování a hodnocení SOP

❖ Finanční a účetní systém

Realizační struktury jsou zodpovědné za provádění a monitorování všech požadavků a výdajů a za přípravu platebních požadavků na Komisi. Výkonné jednotky pro každý program uskutečňují předávání nabídek grantu Společenství pro schválené projekty.

Pro finanční záležitosti strukturálních fondů jsou používány národní procedury pro audit, ověřování a kontrolu.

Účetní systém používaný pro realizaci SOP musí být schopen poskytnout detailní výkazy o výdajích, které pro každého příjemce budou obsahovat detaily monitorování každé financované části opatření a výši potvrzeného výdaje v národní měně včetně data přijetí a platby.

❖ Roční realizační zprávy

Podle nových nařízení ke strukturálním fondům předkládá řídicí orgán po ověření a schválení Monitorovacího výboru programu Komisi realizační zprávu do šesti měsíců od konce každého roku realizace.

Mezi požadované informace patří:

- každá změna v obecných podmínkách, která ovlivní realizační pomoc, např. změny v sektorové politice;
- zpráva o postupu v realizaci každé priority a každého opatření;
- postup ve finančním plánu se zvláštními odkazy na schválené finanční ukazatele; pro každé opatření by měly být předloženy výdaje skutečně zaplacené platebním orgánem a platby obdržené od Komise;
- kroky učiněné řídicím orgánem a Monitorovacím výborem k zajištění kvality a efektivity realizace.

❖ Hodnocení

Nová nařízení pro strukturální fondy specifikují tři typy hodnocení. Doporučuje se, aby v rámci připravenosti na úplnou realizaci strukturálních fondů byly tyto tři úrovně do realizace SOP naplánovány.

Předběžné hodnocení (ex-ante): Je zodpovědností jak Komise, tak členského státu připravujícího plány. V SOP by měly být analyzovány silné a slabé stránky sektoru. Soudržnost navrhované strategie a cílů by měla být prozkoumána s charakteristikami oblasti (České republiky), s ohledem na klíčová témata, nejlépe s využitím kvantifikovaných cílů. Výsledky předběžného hodnocení tvoří nedílnou součást SOP.

Hodnocení musí zejména obsahovat situační rozbor konkurenceschopnosti a inovací, zvláště u malých a středních podniků, jakož i rozbor situace na úsecích zaměstnanosti a lidských zdrojů, životního prostředí a rovnoprávnosti mužů a žen, a jeho součástí musí být zejména:

- a) hodnocení *ex ante* zaměřené na ekologickou situaci předmětného regionu a na organizační uspořádání, které má sloužit k integrálnímu začlenění ekologické dimenze do dané pomoci a k zajištění dodržování předpisů Společenství týkajících se ochrany životního prostředí. Vyhodnocení *ex ante* musí mít tyto součásti: kvantifikovaný popis výchozí situace; krátkodobé a střednědobé cíle, jichž má být dosaženo, s ohledem na státní, regionální nebo místní plány ochrany životního prostředí, na přidělené finanční zdroje a na hlavní výsledky předchozího programovacího období; vyhodnocení očekávaných ekologických dopadů dané strategie a dopadů dané pomoci na životní prostředí;
- b) hodnocení *ex ante* zaměřené na situaci ohledně rovnoprávnosti mužů a žen včetně specifických omezení jednotlivých skupin a na výsledky opatření podniknutých v předcházejícím programovém období; vyhodnocení očekávaných dopadů dané strategie a dané pomoci, zejména na úseku zařazování žen a mužů na trhu práce, na úseku podnikatelských záměrů žen a na úseku sladování soukromého života a práce.

Hodnocení *ex ante* musí ověřit kvalitu organizačního uspořádání pro provádění a monitorování pomoci, jakož i shodu s politikou Společenství.

Střednědobé hodnocení: Provádí se přibližně uprostřed programovacího období. Je v odpovědnosti řídicího orgánu ve spolupráci s Komisí. Hodnocení prozkoumá počáteční výsledky, jejich soudržnost s předběžným hodnocením, důležitost cílů, spolehlivost finančního řízení včetně skutečných výdajů proti plánovaným a kvalitu monitorování a realizace. Ukazuje, kde by měly být učiněny úpravy během průběhu programu. Toto hodnocení obvykle provádějí nezávislí hodnotitelé a jejich zpráva by měla být předložena monitorovacímu výboru, který ji pak zašle Komisi.

Následné hodnocení (ex-post): Je v odpovědnosti Evropské komise, ve spolupráci s členským státem a řídicím orgánem. Zahrnuje: využití zdrojů, účinky, efektivnost a účinnost operací a jejich shodu s předběžným hodnocením. Toto hodnocení také provádějí nezávislí hodnotitelé.

Všechny tři hodnotící zprávy jsou považovány za veřejné dokumenty.

❖ Operativní řízení realizace projektů

Postup je následující:

Výzva k předložení projektů: Po schválení SOP vydá RVP prostřednictvím výkonné jednotky výzvu k předkládání návrhů projektů. Poskytne přitom informaci o konečném termínu k překládání projektů, přípustných typech projektů, základních kritériích, provede vysvětlení o klíčových účastnících procesu a jejich rolích a o významu předstrukturálních a strukturálních fondů.

Výkonná jednotka bude poskytovat veškeré potřebné informace a rady potenciálním žadatelům (informační schůzky, individuální konzultace). Na požádání zašle výkonná jednotka potenciálním žadatelům formuláře žádostí (tzv. osnovy projektové fiše pro popis návrhu projektů) spolu s jinými informacemi a radami, které považují za užitečné.

Mezi výzvou k předkládání projektů vyhlášenou ŘVP a termínem pro předložení projektů na výkonnou jednotku musí uplynout doba nejméně 30 pracovních dnů.

Výběr projektů: Příпустné jsou pouze ty projekty, které vyhovují prioritám a kritériím stanoveným ve specifikacích opatření a implementačním plánu SOP. Výkonná jednotka doporučí ŘVP příslušná kritéria a postupy. Definitivní postupy a kritéria budou schválena ŘVP. Výkonná jednotka vyhodnotí návrhy podle jasných postupů a kritérií a připraví seznam projektů splňujících formální kritéria stanovená ŘVP.

Po schválení seznamu vyhodnotí výkonná jednotka předložené žádosti podruhé podle stanovených postupů a kritérií stanovených příslušným ŘVP, a připraví pro ŘVP užší seznam (short-list) projektů.

Poté, co ŘVP schválí short-list projektů doporučených k financování, informuje prostřednictvím výkonné jednotky úspěšné žadatele a vyzve je k přípravě smlouvy.

4.11 Technická pomoc

Aby se náležitě vyhovělo zvyšujícím se požadavkům na správu, ocenění, monitorování, vyhodnocení a kontrolu, poskytují strukturální fondy prostřednictvím operačních programů podporu k uhrazení nákladů na:

- financování personálu sekretariátu z organizací zapojených do partnerství a dalších správních nákladů spojených s realizací;
- organizace zapojené do výzkumu, průzkumu, koordinace a provádění výcviku nebo iniciativám místního ekonomického rozvoje;
- placení posudků, poradenství v konkrétních otázkách spojených s řízením programu včetně zadávání studií, hodnocení a zpráv;
- akce publikující činnosti strukturálních fondů.

Jako takový by měl příslušný SOP obsahovat finanční alokaci pro pomoc na přípravu, oceňování, monitorování a hodnocení opatření plánovaných nebo podniknutých v rámci SOP. To by mělo být obsaženo v SOP jako samostatná rozpočtová linie ve finančních tabulkách a jako samostatné opatření v rámci programu.

4.12 Spoluřinancování a platební proces

❖ Spoluřinancování národní alokace

Pro období 2000-2006 je v regionech Cíle 1 ze strukturálních fondů poskytována podpora maximálně 75% z celkových nákladů a jako obecné pravidlo minimálně 50% z veřejných nákladů, zbytek je realizován spoluřinancováním. Avšak v určitých případech toto může jít až na 80% celkových nákladů v zemích, které pokrývá Fond soudržnosti. Když Společenství řinancuje investice do řirem, pak spoluřinancování Společenství nesmí překročit 35% v regionech Cíle 1.

K vytvoření referenční základny pro předběžné (ex-ante) hodnocení **adicionality** (doplňkovosti financování) oblasti Cíle 1 během období platnosti SOP je třeba poskytnout informace o míře veřejných výdajů ve sféře daného sektoru. Pokud jde o **adicionality**, musí tato kapitola jasně stanovit, že Česká republika bude usilovat o to, aby míra ročních veřejných výdajů byla udržována nejméně na stejné úrovni jako v dříve stanoveném období.

❖ **Platební proces strukturálního fondu**

Před přistoupením ČR do EU se použije standardní proces zajištění financování **PHARE**. Po přistoupení a při realizaci strukturálních fondů bude proces založen na nových opatřeních pro finanční řízení stanovených novým rozhodnutím. Přístup ke strukturálním fondům se řídí pokyny pro závazky a platby.

První roční závazek se řídí finančním plánem stanoveným v SOP. V době, kdy je pomoc schválena, se následující závazky spouští ročně automaticky po sobě na počátku každého kalendářního roku, nejpozději do 30. dubna. Komise automaticky odvolá jakoukoliv část závazku, která nebyla vyřízena platbou na účet nebo na kterou nebyla přijata přijatelná platební žádost do konce druhého roku následujícího po roce závazku.

Když je přijat první závazek, provede Komise platbu na účet členského státu až do výše 7 % příspěvku z fondu. Platba na účet je použita platebním místem k úhradě skutečných nákladů z příspěvku Společenství a nárokových u Komise a k zálohovým platbám konečných příjemců. Celá platba nebo část platby na účet musí být platebním místem splacena zpět, jestliže během 18 měsíců od rozhodnutí o udělení příspěvku z fondů není předložena žádná žádost na úhradu, tj. neexistuje důkaz, že se program realizuje.

Komise provede dočasnou platbu, aby proplatila skutečné výdaje potvrzené členským státem. Členský stát předkládá platební žádosti několikrát ročně, poslední žádost nesmí být podána později než 31. říj na.

Platby jsou kalkulovány na úrovni každého opatření podle individuální míry pomoci pro opatření.

Za finanční kontrolu je prvotně odpovědný členský stát. Komise specifikuje jeho odpovědnost následovně:

- ověřit, že byla uskutečněna patřičná opatření pro řízení a dohled a poskytnout Komisi popis těchto opatření;
- zaručit, že finance Společenství jsou využívány efektivně a správně;
- zaručit, že prohlášení o výdajích předkládaná Komisi jsou přesná;
- zaručit dodržování všeobecných nařízení Společenství;
- zabránit, odhalovat a napravovat nesrovnalosti;
- spolupracovat s Komisí, aby bylo zajištěno důkladné finanční řízení fondů Společenství;
- zajistit, aby byla závěrečná zpráva pro řídicí orgán týkající se platnosti platebních žádostí a správnost operací sepsána nezávislým orgánem.

Evropská komise je odpovědná za:

- zajištění existence hladce fungujících kontrolních a řídicích systémů v členském státě;
- provádění kontrol na místě;
- vyžadování provádění náhodných kontrol na místě od zainteresovaných členských států;
- v případě nesrovnalosti předložení doporučení nebo požadavků na opatření vedoucích k nápravě nedostatků v řízení nebo opravě nesrovnalostí.

5. ORGANIZACE PRACÍ NA TVORBĚ A IMPLEMENTACI SOP

5.1 Účastníci prací na tvorbě a implementaci SOP

Usnesením vlády ČR č. 417 ze 17. června 1998 "k zabezpečení institucionálního rámce účasti ČR na programech strukturálních fondů Evropské unie" byl schválen návrh **předvstupních** institucionálních struktur, včetně ustavení programových a monitorovacích výborů a jejich sekretariátů na národní i regionální úrovni. Pro řízení a koordinování SOP stanovila vláda České republiky odpovědná resortní ministerstva.

Základní institucionální strukturu pro tvorbu SOP tvoří:

- **Ministerstvo zodpovědné za příslušný sektorový program, jehož** hlavním úkolem je vytvořit řídicí výbor programu a zajišťovat účinnou spolupráci mezi ústředními orgány státní správy.

Zodpovědnými ministerstvy jsou:

- rozvoj lidských zdrojů	MPSV
- zemědělství	MZe
- doprava	MDS
- životní prostředí	MŽP
- podnikatelské prostředí, konkurenceschopnost, energetika	MPO
- rozvoj venkova	MZe
- cestovní ruch a kulturní dědictví	MMR

- **Řídicí výbor programu** je nejvyšší řídicí autoritou programu. Zřizuje jej příslušné ministerstvo. Odpovídá za výkon celého řízení tvorby SOP i za realizaci jednotlivých postupových kroků.
- **Řídicí orgán** představuje pověřeného státního úředníka odpovědného za řízení a koordinaci sektorového operačního programu. Je řízen Řídicím výborem programu a ve své činnosti je nezávislý na organizační hierarchii resortu.
- **Monitorovací výbor programu** je nejvyšší autoritou pro monitorování průběhu realizace programu a navrhování jeho případné revize. Monitorovacímu výboru programu předsedá řídicí orgán a jsou v něm zastoupeni představitelé Evropské komise.
- **Pracovní skupiny**, které si zřizuje Řídicí výbor programu, jsou odpovědné za přípravu a doporučení uceleného souboru opatření pro jednotlivé prioritní oblasti SOP a prezentaci těchto doporučení Řídicímu výboru programu.

- **Výkonná jednotka programu (sekretariát)** vytváří kapacitní a technické zázemí pro řídicí výbor, monitorovací výbor a pracovní skupiny. Je obvykle tvořena pracovníky ministerstva a pracovníky ostatních partnerů. Odpovídá za činnosti spojené s administrací a poskytováním služeb uvedeným orgánům, zabezpečuje technický a finanční monitoring, provádění plateb a podávání informací o projektech.
- **Zhotovitel SOP** je odborným zpracovatelem SOP, kterého vybírá ŘVP a schvaluje příslušné odpovědné ministerstvo. Poskytuje odbornou pomoc účastníkům v procesu tvorby SOP efektivně plnit jejich úkoly, zpracovává návrhy částí SOP a předkládá je k projednání řídicímu výboru programu.

Ve fázi implementace SOP k nim dále patří:

- **Platební orgán** je jedna nebo více národních, regionálních nebo místních institucí nebo orgánů určených pro účely předkládání žádostí o platby a přijímání plateb od EK. Členský stát stanoví detaily svého vztahu k platebnímu orgánu a vztahu tohoto orgánu k EK. V České republice plní úlohu platebního orgánu Ústřední finanční a kontraktační jednotka v rámci struktury Ministerstva financí ČR.
- **Koneční příjemci jsou** orgány a veřejné instituce nebo soukromé firmy odpovědné za provedení operací operačního programu.

Obrázek na následující straně znázorňuje schematicky účastníky prací na tvorbě SOP a vztahy mezi nimi.

ÚČASTNÍCI PRACÍ NA TVORBĚ SOP						
•rit o .S ^ ^•2 &> ^ S o ^ § _ ^ ^	Ministerstvo financí		ár dní ogr mový o pr a výb)or			
	Phare	ISF			^A SAPARD '	
	MMR	MDS			MŽP MZe,MMR	
					^_ ^	
U 0 u JS ^>.q^ .a '3 a pu ^ 2>go S 0--^ (/2 3 ĪE		V A---'''^^				
		Odpovědné ministerstvo				
(^ 0 -5 ca ^ a ^ ^a i- o es 0 Q^ ^ ^'§ ^ o §<				1		
		•)& Zhotovitel SOP				
		^^V				
&- 0 ^2 ^ -a ^ 0 ^ 'S u .a >os í		^			-----	
	Řídící ^ progr < t	l_____^^_____		Monitorová prograr		čí výbor mu
		_____výbor ^ ^				
		amu				
	J	i ^				
			Výkonná jednotka programu (sekretariát)			
	s\	r 7 ^				^T
		r ví VÍ				
	Pracovní s supina Pracovní skupina Pracovní skupina ní Prioritní Priorit oblast Prioritní A oblast B oblast C		...	V v		
		Pracovní skupina Prioritní oblast X				

5.2 Hlavní úkoly jednotlivých aktérů

Odpovědné ministerstvo

Ministerstvo odpovědné za příslušný sektorový operační program je koordinátorem zpracování SOP. V rámci této role zajišťuje:

- spolupráci s řídicími orgány jednotlivých programů (PHARE - MMR, ISPA - MDS a MZP, SAPARD - MZe a MMR), s řídicím orgánem všech programů (Ministerstvo financí) a s Národním programovým výborem;
- vytvoření řídicího výboru programu (ŘVP) a řídicího orgánu;
- jmenování pracovních skupin ŘVP;
- výběr zhotovitele SOP;
- doplnění ŘVP jiných sektorových operačních programů zástupcem ministerstva;
- poskytování informací, které jsou potřebné pro zpracování daného SOP i SOP jiných sektorů.

Řídicí výbor programu (ŘVP)

ŘVP je nejvyšší řídicí autoritou daného SOP, který zřizuje ministerstvo odpovědné za příslušný SOP.

Členové ŘVP jsou zpravidla jmenováni z odborných úředníků resortních ministerstev (s jejichž kompetencemi daný SOP souvisí nebo navazují na cíle programu) a z renomovaných odborníků z výzkumu a praxe.

ŘVP přejímá odpovědnost za praktickou přípravu SOP vč. takových úkolů, jako je vytvoření pracovních skupin, identifikace prioritních oblastí, schvalování doporučení pracovních skupin apod.

Efektivní zpracování SOP vyžaduje aktivní zapojení relevantních hospodářských a sociálních partnerů do procesu tvorby SOP. ŘVP odpovídá za koordinaci vstupů všech partnerů podílejících se na zpracování SOP. K základním funkcím ŘVP při tvorbě SOP a jeho následné implementaci patří:

- řídit a organizovat činnost pracovních skupin pro přípravu a vypracování programu, stanovovat strategické cíle a priority programu;
- identifikovat a specifikovat opatření a aktivity, které budou podporovány v rámci SOP;
- zajišťovat nezávislé hodnocení programů ve všech fázích jeho přípravy a realizace;
- schvalovat celkový operační program a jeho komponenty, zejména finanční rámec a implementační a monitorovací struktury;
- stanovovat relevantní kontextové a monitorovací ukazatele pro všechny fáze postupu realizace programu;

- zajišťovat příslušné vazby na operační programy jiných sektorů a další dokumenty;
- vytvářet podmínky pro zajištění realizace opatření a přípravu kritérií pro výběr projektů;
- vyhlašovat výběr projektů a stanovovat kritéria pro jejich výběr;
- provádět výběr projektů a jejich zařazení do výběrového procesu finančního memoranda.

Řídící orgán

Ustavuje jej příslušný ministr pověřením (jmenováním) kompetentního pracovníka zodpovědného za řízení a koordinaci sektorového operačního programu. Ve své činnosti musí být nezávislý na organizační hierarchii resortu a je řízen Řídícím výborem programu. Zpravidla je pověřen funkcí výkonného jednatele ŘVP.

Řídící orgán zajišťuje:

- soulad realizačních směrnic pro implementaci a monitorování SOP s nařízeními Rady (ES) a prováděcími předpisy pro uplatňování nástrojů strukturálních fondů v operačním programu;
- koordinaci činností výkonné jednotky programu v souladu s požadavky Řídícího výboru programu. Pokud je výkonná jednotka zřízena jako organizační jednotka odpovědného resortu, zpravidla řídí její činnost;
- provádění ročního závěrečného hodnocení programu;
- kontrolu a hodnocení činnosti výkonné jednotky programu.

Monitorovací výbor programu

Každý rámec podpory společenství (CSF), samostatný programový dokument (SPD) a operační program (OP) má vytvořen monitorovací výbor složený z manažerů příslušného odpovědného ministerstva a dalších souvisejících ministerstev, z představitelů ekonomických a sociálních partnerů a ze zástupců Evropské komise. Měly by v něm být zahrnuty orgány, zabývající se klíčovými otázkami pokrývanými programem.

Nové ustanovení strukturálních fondů doporučuje, aby monitorovacímu výboru předsedal řídící orgán.

V členských zemích je praxe taková, že zástupci institucí, které přispívají k financování programu, mají právo hlasovat o rozhodnutích výboru s jinými partnery. Zástupce Evropské komise má poradní funkci.

Úlohou monitorovacího výboru programu je monitorování a realizace programu a navrhování jeho případné revize.

Monitorovací výbor programu si stanovuje své vlastní procedury, včetně organizačních opatření. Schází se běžně dvakrát za rok, nebo z iniciativy členského státu nebo Komise.

Monitorovací výbor programu zajišťuje tyto funkce:

- stanovuje způsoby zabezpečení efektivní realizace opatření a sestavuje kritéria pro výběr projektů;
- monitoruje, organizuje a kontroluje práci při průběžných hodnoceních na základě finančních, fyzických a účinkových ukazatelů definovaných na úrovni priorit a opatření;
- navrhuje jakékoliv kroky požadované k urychlení realizace tam, kde jsou odhalena zpoždění na základě periodických výsledků z monitorování a průběžných hodnocení;
- připravuje a promýšlí návrhy na zlepšení implementace;
- koordinuje propagaci a publicitu (naplňuje rozhodnutí Komise č. 94/342/CE týkající se informačních a publikačních opatření o pomoci ze strukturálních fondů, která mají být prováděna členskými státy);
- navrhuje opatření technické pomoci, která mají být přijata a realizována, vč. náležité finanční alokace;
- předkládá stanoviska a návrhy ročních zpráv;
- periodicky analyzuje vývoj rozdílů realizace programu proti plánu s využitím ukazatelů uváděných v programové dokumentaci.

Pracovní skupiny

Pracovní skupiny jsou specializované orgány jmenované příslušným ministerstvem a řízené pověřeným členem ŘVP. Do pracovních skupin budou jmenováni a přizváni pracovníci s odbornými znalostmi a praxí v konkrétní oblasti pokrývané programem (oblasti činnosti těchto pracovních skupin by měly být shodné s prioritními oblastmi programu identifikovanými ŘVP).

Hlavní funkcí pracovních skupin je analyzovat klíčové otázky, jež mají být v rámci prioritních oblastí řešeny, a doporučovat ve formě opatření konkrétní oblasti intervence pro řešení těchto otázek.

K funkcím pracovních skupin patří:

- provedení analýzy ekonomické a sociální situace, vývojových tendencí a potenciálu rozvoje v prioritní oblasti, pro níž je skupina určena. Tato analýza se zpravidla provádí systematickou prověrkou silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení (SWOT) v prioritní oblasti;
- identifikace nejdůležitějších otázek, jež je nutno v rámci SOP v prioritní oblasti řešit;
- navržení a specifikace opatření pro realizaci v rámci prioritní oblasti;
- stanovení nákladů na jednotlivá opatření;
- rozdělení disponibilních finančních zdrojů mezi jednotlivá opatření prioritní oblasti;

- předkládání vypracovaných návrhů ke schválení ŘVP.

Výkonná jednotka programu (sekretariát)

Pro implementaci SOP se na jednotlivých ministerstvech zřizují výkonné jednotky, které odpovídají za činnosti spojené s administrací tvorby SOP a vytvářením technického a kapacitního zázemí pro činnost ŘVP v procesu tvorby a implementace SOP.

V čele výkonné jednotky stojí řídicí orgán.

Hlavními úkoly výkonné jednotky jsou:

- poskytování služeb ŘVP a jejím pracovním skupinám;
- zajištění plné informovanosti o programech podpor, o způsobu předkládání návrhů projektů, časových údajích pro předkládání žádostí o podpory a o kritériích pro výběr projektů;
- poskytování poradenství předkladatelům projektů a pomoci při přípravě žádostí o podpory;
- posuzování návrhů projektů v závislosti na kritériích stanovených programem jako podkladu pro rozhodování ŘVP;
- zpracování přehledů o návrzích projektů s uvedením informací pro ŘVP o tom, jak jednotlivé návrhy projektů splňují stanovená kritéria;
- příprava zpráv o odsouhlasených podporách ve vztahu k jednotlivým problémovým okruhům programů a zpracování odhadů budoucích výdajů;
- zajišťování spojení se všemi relevantními partnery;
- zajišťování technického a finančního monitoringu realizovaných projektů;
- zveřejňování informací o vybraných a realizovaných projektech;
- příprava doporučení, jaká opatření by měl přijmout ŘVP v závislosti na výsledcích průběžného hodnocení projektů a hodnocení ex-post;
- propagace programu včetně publicity.

Zhotovitel SOP

Zhotovitel SOP je nezávislý tým expertů, vystupující v roli odborného zpracovatele SOP. Jeho úlohou je povzbuzovat a podporovat proces přípravy SOP, usměrňovat činnost pracovních skupin, zpracovat jednotlivé části SOP a v závěru připravit výsledný dokument SOP. Výběr zhotovitele provádí ŘVP a schvaluje odpovědné ministerstvo. Činnost zhotovitele je prováděna v úzké spolupráci s ŘVP.

Základní funkcí zhotovitele je provádět analytická šetření, podněcovat a usměrňovat celkový proces zpracování SOP a zajišťovat technickou kvalitu dílčích dokumentů a závěrečného dokumentu.

Účinně by měli působit zejména při:

- podpoře procesu plánování přípravy SOP;
- zpracování nebo pomoci při zpracování analýzy ekonomické a sociální situace sektoru a prezentace této analýzy ŘVP v podobě, která pomůže identifikovat cíle a strategické prioritní oblasti pro intervenci;
- moderování průběhu diskusí pracovních skupin (tím se rozumí, že zhotovitel iniciuje a oživuje diskuse mezi členy skupiny, pomáhá zajistit, aby bylo dosaženo plánovaných výsledků jednotlivých schůzek pracovních skupin, tyto výsledky dokumentuje a poskytuje členům skupiny a dle potřeby i ŘVP);
- přípravě návrhů dílčích částí SOP, jejich prezentaci ŘVP za účelem posouzení, resp. schválení;
- zpracování retrospektivních údajů o alokaci finančních prostředků z různých zdrojů na rozvoj sektoru podle jednotlivých prioritních oblastí;
- navrhování indikativní alokace finančních prostředků pro jednotlivé prioritní oblasti;
- vyčíslování finančních potřeb jednotlivých opatření;
- identifikaci budoucích zdrojů a jejich výši na základě získaných podkladů o spolufinancování zúčastněných stran;
- zpracování finančních alokací pro opatření SOP a jejich časovém rozvrhu do předepsaných tabulek;
- zkompletování závěrečného dokumentu SOP.

6. STRUKTURA SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU

6.1 Úvodní poznámky

Směrnice Rady (ES) č. 1260/1999 z 21. června 1999 o obsahu operačních programů členského státu EU uvádí, že by SOP měly obsahovat:

- priority konzistentní s platným CSF (Rámec podpory Společenství), konkrétní kvantifikovatelné cíle a zhodnocení očekávaných dopadů;
- souhrnný popis plánovaných opatření pro realizaci priorit;
- indikativní finanční plán, který pro každou prioritu a každý rok specifikuje předpokládané finanční alokace z jednotlivých fondů a také celkovou částku příslušných veřejných a očekávaných soukromých zdrojů přispívajících k jednotlivým fondům;
- opatření pro zajištění realizace operačního programu. Vhodný může být stručný úvod,

který vychází zejména z popisu současné situace. Pro členské státy bude kromě toho

existovat Programový dodatek, který obsahuje:

- opatření naplňující odpovídající priority, předběžné zhodnocení určených opatření a odpovídající důležité hodnotící ukazatele;
- definování typů konečného uživatele opatření;
- finanční plán, který pro každé opatření specifikuje: předpokládané finanční alokace z fondů; velikost příslušných veřejných nebo ekvivalentních zdrojů a odhadované soukromé zdroje; procento příspěvku fondu pro opatření; celkovou částku fondů EU alokovanou pro danou prioritu. Plán je doprovázen popisem postupu pro zajištění spolufinancování opatření, s ohledem na institucionální, právní a finanční systém členských států;
- kroky zamýšlené pro zajištění publicity operačního programu;
- popis kroků odsouhlasených Komisí a členským státem pro pokud možno počítačovou výměnu dat požadovaných pro řízení, monitorování a vyhodnocování podle této směrnice.

Česká republika má zpracován první návrh RDP - Národního rozvojového plánu, avšak zatím neexistují plány k zavedení programových dodatků. Aby klíčové body rozvoje sektoru byly obsaženy v jednom dokumentu, doporučuje se následující struktura SOP, vycházející z osobní zkušenosti poradců EU, z pokynů vydaných Komisí: "Vademecum: Plány a programové dokumenty pro strukturální fondy 2000-2006" a z Nařízení Rady č. 1260/1999 z 21. června 1999, které stanoví obecná ustanovení o strukturálních fondech a hodnocení existujících SOP členských států:

- **Úvod:** Naznačení účelu dokumentu a obsahu každé kapitoly.
- **Kapitola I:** Analýza ekonomického a sociálního kontextu prioritní oblasti, což je pro SOP daného sektoru území celé České republiky (Cíl I). Tato kapitola by měla obsahovat SWOT ana-

lýzu - analýza silných a slabých stránek, příležitostí (rozvojového potenciálu) a ohrožení (překážky v dosažení tohoto potenciálu).

- **Kapitola 2:** Popis rozvojové strategie, cílů a prioritních oblastí, které budou formulovány tak, aby odpovídaly problémům stanoveným v kapitole 1. Kapitola by měla rovněž obsahovat:
kvantifikovatelné ukazatele dosažených **sociálně-ekonomických** účinků, uvedení vazeb na priority **NPAA** a EU, popis dalších dopadů zdrojů PHARE a strukturálních fondů. Kapitola je popisem konkrétních zásahů (opatření), které budou podporovány v rámci **SOP**. Každé opatření by mělo obsahovat popis konkrétních národních a PHARE projektů určených k dosažení cílů v daném sektoru.
- **Kapitola 3:** Finanční alokace pro **SOP**. Tato kapitola představuje rozpis plánovaných výdajů **SOP** podle priorit, finanční alokace pro jednotlivá opatření, zdroje **financování** (vše v ročních položkách a celkem). Měla by také obsahovat první hodnocení **adicionality** zdrojů.
- **Kapitola 4:** Zabezpečení realizace **SOP**. Tato kapitola stanoví hlavní parametry řádného a úspěšného řízení **SOP** v rámci právních požadavků **České republiky** a EU.

Jakmile bude schválen **CSF** - Rámec rozvoje Společenství, **resp.** budou navrženy programové dodatky, může být **SOP** pozměněn a odpovídající prvek **SOP** může být včleněn buďto do **CSF** nebo do programových dodatků.

6.2 Obsah kapitoly "Úvod"

Úvod by měl být krátkým přehledem o **SOP** a měl by obsahovat: jeho cíl, počet priorit, opatření, odkud jsou čerpány **finanční** zdroje, návaznost na Národní rozvojový plán. Měl by také poskytnout přehled nejdůležitějších potřeb a příležitostí, které **SOP** pokrývá.

6.3 Obsah a struktura kapitoly I. Analýza ekonomické a sociální situace

Analýza ekonomické a sociální situace tvoří běžně součást **CSF**. Protože **CSF** v současné době neexistuje, navrhuje se, aby tato kapitola obsahovala základní informace o rozvoji daného sektoru obsažené v příslušných koncepčních dokumentech daného sektoru. To umožní, že **SOP** bude chápán jako samostatný dokument a nevylučuje, aby tato část byla později stručným úvodem pro **SOP**, jakmile bude vytvořen **CSF**.

Tato kapitola by měla obsahovat části, jejichž obsah a návrh číslování pro konkrétní dokument **SOP** jsou uvedeny dále.

1.1. Úvod. Zmínka o zeměpisném umístění **České republiky** v rámci Evropy, její postavení jako budoucí region Cíle I a přehled bodů obsažených v kapitole.

1.2. Analýza současné sociální a ekonomické situace v příslušném sektoru. Statistiky uváděné v této kapitole by měly být sestaveny tak, aby bylo jasné prokázáno, proč byly zvoleny priority a opatření uvedené v kapitole 2, **t.j.** musí jasně ukázat potřebu **finanční** podpory a intervence. Analýza musí

rovněž odhalit regiony či **subregiony** (okresy), v nichž se projevují neodůvodněné **meziregionální disparity** v daném sektoru.

Mezi základní ukazatele, které by měly být obsaženy v této části, patří ukazatele obvykle používané k charakteristice stavu a vývoje příslušného sektoru. Přitom tam, kde je to možné, by mělo být provedeno srovnání s průměrem EU a u regionálních rozdílů porovnání s průměrem ČR.

1.3. SWOT analýza sektoru. Obsahuje zhodnocení silných a slabých stránek potenciálu sektoru a příležitostí a ohrožení daného sektoru z hlediska stavu a vývoje jeho okolí se zvýrazněním regionálních **disparit** jednotlivých prioritních oblastí.

1.4. Kontext Evropského společenství. Tato část by měla obsahovat:

- odkaz na cíle **Accession Partnership** (vstupní partnerství) a **NPAA**;
- zeměpisný popis regionu Cíle 1 (Česká republika včetně Prahy);
- úloha programu **Phare** a strukturálních fondů jako primárních finančních nástrojů strukturální politiky Evropského společenství.

1.5. Přehled dřívější veřejné podpory od vlády České republiky a místní veřejné podpory poskytnuté danému sektoru. Pomoc programu strukturálních fondů pro Cíl 1 je třeba vidět v kontextu s dřívější a současnou podporou daného sektoru z veřejných zdrojů.

1.6. Přehled dřívějšího využití prostředků Phare a fondů Společenství vládami ČR. Tato část by měla obsahovat popis finanční podpory získané od Iniciativ Společenství, včetně celkové výše finančních dotací, konkrétní použité iniciativy a souhrn dosažených výsledků a základní poučení důležitá pro návrh a porovnání opatření, která mají být podporována prostřednictvím **SOP**.

1.7. Souhrnné předběžné vyhodnocení Operačního programu a kvantifikované cíle pro podporu z předvstupních fondů a ze strukturálních fondů. V souladu s revidovaným nařízením o strukturálních fondech z července 1993, kladou členské státy zvláštní důraz na předběžné vyhodnocení (článek 26 nařízení Rady (**EEC**) - číslo 4253/88 doplněný nařízením Rady (**EEC**) číslo 2082/93). To znamená, že komise může poskytnout finanční podporu ze strukturálních fondů jen tam, kde předběžné vyhodnocení poskytlo zdůvodnění z hlediska efektivity nákladů a potřeby dotace.

V této části je tedy třeba shrnout stanovené cíle a vymezit dopad podpory z předvstupních fondů (**předvstupní období**) a strukturálních fondů (období po vstupu) a očekávaný rozsah, v jakém budou fondy Phare nebo strukturální fondy přidány k výdajům a k výstupům jiných důležitých veřejných iniciativ, **např.:**

- Jak se zvýší základna pro stávající podporu aktivitami **předvstupními** fondy/strukturálními fondy - zvýšení hrubého domácího produktu, růst zaměstnanosti?
- O kolik více a čeho bude v důsledku toho dosaženo?
- Kolik to bude stát, aby toho bylo dosaženo?

Tato část také musí popsat očekávané přínosy podpory **předvstupních** fondů/strukturálních fondů, s ohledem na míru požadované finanční podpory a měla by také začít pojednávat o otázkách **adicionality** (což je popsáno detailněji v kapitole 3) ve smyslu:

- celkové poskytnuté veřejné výdaje - pro členské státy se provádí podle článku 9 nařízení Rady 2082/93;
- předběžné zhodnocení a kvantifikace cílů v souvislosti se zvýšením současné základny aktivit. Kde je to možné, měly by být tato základna a cíle vymezeny a vykalkulovány;
- výběr projektů podle kritérií, která zajistí ekonomickou **adicionality** a zhodnocení finančních prostředků.

Detailní cílové hodnoty pro základní ukazatele a výsledky na úrovních priority by měly být stanoveny v kapitole 2.

6.4 Obsah a struktura kapitoly 2: Popis rozvojové strategie: cíle, prioritní oblasti a opatření

Základními dokumenty pro přípravu kapitoly 2 jsou: příslušný koncepční dokument daného sektoru, Konzultační dokument příslušného sektoru (který je výsledkem sektorové analýzy a stanovuje priority jak pro sektorové, tak i pro regionální strategie) a další dokumenty o prioritách rozvoje sektoru.

Doporučují se následující části:

2.1 Úvod. Stručný úvod do kapitoly.

2.2 Cíl. Krátký odstavec vytyčující cíl **SOP**. Cíl by měl být jasně zaměřen a formulován. **Např.** pro oblast lidských zdrojů je stanoven cíl politiky české vlády takto: "Vysoká a stabilní míra zaměstnanosti založená na vysoce kvalifikované a pružné pracovní síle."

2.3 Strategické cíle. Cíl **SOP** bude dosažen prostřednictvím řady strategických cílů. Strategické cíle byly definovány **např.** v Konzultačním dokumentu příslušného sektoru, případně v jiných koncepčních dokumentech sektoru.

2.4 Strategie rozvoje sektoru v České republice. Tato část by měla zdůraznit strategii České republiky v rozvoji daného sektoru, jak je stanovena v příslušném koncepčním dokumentu pro rozvoj daného sektoru. Měla by ukázat, jak tato strategie podporuje priority stanovené v politice příslušného sektoru. Tato část by měla rovněž:

- zdůraznit existující potenciál rozvoje sektoru;
- stanovit celkové cíle za účelem zhodnocení a měření úspěšnosti strategie z hlediska efektivnosti;
- specifikovat regionální dimenzi sektorové strategie.

2.5 Priority a opatření pro podporu z předvstupních/strukturálních fondů.

Priority by měly být stanoveny tak, aby přispěly k dobře definovaným strategickým cílům, tzn. aby odpovídaly konkrétnímu sociálně-ekonomickému problému nebo příležitosti. Navíc k tomu, aby byly strukturální fondy využity efektivně, by měl být počet priorit omezen a tak se dosáhlo (v souladu s hlavní zásadou strukturálních fondů) koncentrace zdrojů a ne jejich rozptýlení. V rámci priorit tato koncentrace také vyžaduje nasměrování zdrojů na konkrétní druhy aktivit a specifikované regiony (subregiony).

Pokud je to jen možné, každá priorita operačního programu by měla být vázána pouze na jedinou prioritu CSF - Rámce podpory Společenství. Pro účel tohoto materiálu lze CSF chápat jako Národní rozvojový plán, který bude přepracován spolu s Evropskou komisí, aby se stal Rámcem podpory Společenství.

Každá priorita bude také vyžadovat jasně kvantifikovatelné a měřitelné ukazatele.

Opatření by měla být navržena tak, aby odpovídala potřebám a příležitostem popsáním v kapitole I. Je důležité, aby opatření byla vybrána takovým způsobem, že se posílí a doplní navzájem a zajistí tak synergií programu jako celku.

Pokud jde o prezentaci priorit a opatření v SOP, měl by být před kapitolou v tabulkové formě uveden přehled všech priorit a opatření.

Pro každou prioritu by měl být formulován odstavec obsahující:

- úvod do každé prioritní oblasti včetně: počtu opatření, určení balíku podpory, která má být poskytnuta, klíčové cíle každého opatření, předpokládané vyčíslené výsledky (např. 5000 trvalých pracovních míst);
- každé opatření v rámci priority by mělo být dále rozvedeno. V textové části SOP bude uveden pouze orientační popis opatření, tzn.:

- > název opatření;
- > stručná charakteristika (popis výchozí situace);
- > celkové záměry a cíle;
- > regionální dimenze opatření (regionální diferencovaná funkce opatření);
- > očekávání příjemci pomoci;
- > přibližné údaje o finanční rozvaze každého opatření; realizační orgán (garant) pro každé opatření.

Detailní informace o obsahu opatření budou obsaženy v příloze v tomto členění:

- a titul (název opatření);
- odůvodnění opatření (popis výchozí situace);

- záměry a cíle;
- aktivity naplňující opatření;
- kritéria pro výběr projektů;
- výstupy, včetně základních čísel a plánů;
- dopady a efekty;
- harmonogram;
- finanční rozvaha;
- realizační orgán (garant);
- předpokládání koneční příjemci pomoci;
- regionální pokrytí s uvedením regionálně diferencované intenzity působení podpůrných prostředků;
- vazby na jiná opatření.

6.5 Obsah a struktura kapitoly 3: Finanční alokace pro SOP

Tato kapitola by měla obsahovat řadu tabulek pro finanční alokace do oblastí intervence spolufinancovaných z předvstupních/strukturálních fondů, podle priorit a opatření, které jsou dále rozepsané podle zdrojů financování a ročních výdajů. Tabulky by měly jasně ukázat úroveň podpory ze státního rozpočtu, která byla alokována pro příslušný SOP.

Kopie standardních tabulek jsou uvedeny v příloze této příručky. Pro

sestavení kapitoly 3 musí projektový tým stanovit:

- výši příspěvku ze státního rozpočtu, který se předpokládá pro spolufinancování daného SOP;
- výši příspěvku z předvstupního/strukturálního fondu, který Evropské společenství uvolní pro SOP v průběhu programu;
- finanční alokace rozpočtu do prioritních oblastí a následně do opatření ve spolupráci s pracovní skupinou pro příslušný SOP a pak schválené Řídícím výborem programu.

Tato kapitola bude obsahovat tyto části:

3.1 Zhodnocení dosavadního financování rozvojových priorit a opatření ze zdrojů ČR a cizích zdrojů (Tabulka 1 a komentář)

3.2 Rozdělení financí pro priority na léta 2000 - 2002 (Tabulka 2 a komentář)

3.3 Rozdělení financí pro priority na léta 2003 - 2006 (Tabulka 3 a komentář)

3.4 Rozdělení financí pro opatření v rámci priorit na léta 2000 - 2002 (Tabulka 4 a komentář)

3.5 Rozdělení financí pro opatření v rámci priorit na léta 2003 - 2006 (Tabulka 5 a komentář)

3.6 Rozdělení financí pro priority a opatření podle regionů na léta 2000 - 2002 (Tabulka 6 a komentář)

3.7 Rozdělení financí pro priority a opatření podle regionů na léta 2003 - 2006 (Tabulka 7 a komentář)

6.6 Obsah a struktura kapitoly 4: Zabezpečení realizace SOP

Tato kapitola operačního plánu by měla specifikovat:

- jméno řídicího orgánu: oficiální adresu, odpovědnou osobu a platební úřad;
- opatření pro řízení SOP: včetně institučních a finančních partnerů řídicího orgánu zapojeného do řízení a realizace. Jakékoliv zmocnění od řídicího orgánu na orgán jiný by mělo být výslovně vyjádřeno;
- systémy pro monitorování a hodnocení: měly by být uvedeny hlavní úkoly každého orgánu zodpovědného za monitorování a hodnocení (např. monitorovací výbor programu), zejména jejich úloha při sběru údajů a při přípravě průběžného hodnocení; opatření pro definování úkolů a operací monitorovacího výboru. Měla by také být popsána opatření pro periodickou kontrolu postupu operačního programu a pro organizaci průběžného hodnocení;
- procedury pro mobilizaci a oběh finančních prostředků, které zajistí, že finanční toky jsou transparentní.
To zahrnuje:
 - > popis organizace finančních toků z příspěvků různých partnerů a jejich organizací
 - > hlavní etapy financování ze Společenství (od platebního orgánu ke konečnému příjemci pomoci);
- specifická opatření a procedury pro zajištění kontroly realizace programu: hlavní kroky, praktiky a pravidla kromě běžných procedur finančních kontrol, které se používají pro jakékoli veřejné výdaje. Tento popis by měl obsahovat definování úlohy různých stran zapojených do kontrolních opatření;
- tam, kde je to vhodné, údaje o využívání financí Komise na realizaci a řízení části specifických priorit a opatření. To by mělo obsahovat název orgánu, jméno zodpovědné osoby, oficiální adresu, účel financování a finanční alokace.

Struktura této kapitoly je následující:

4.1 Specifické podmínky implementace SOP

4.2 Institucionální a provozní opatření pro implementaci programu

4.2.1 Institucionální opatření

Řídící orgán

Monitorovací výbor programu

Výkonná jednotka programu

4.2.2 Provozní opatření pro implementaci SOP

Úroveň programu

Úroveň projektu

Obecné principy výběru projektů

Organizace výběru projektů

4.3 Systémy pro monitorování a hodnocení

4.3.1 Monitorování

4.3.2 Hodnocení

4.4 Procedury pro mobilizaci a oběh finančních toků a pro zajištění jejich transparency

4.5 Specifická opatření a procedury pro finanční kontrolu programu

4.6 Ostatní ujednání

Informace a publicita

Technická asistence

Ujednání Komise

Podle možnosti budou informace strukturovány pro předvstupní období a pro období po vstupu České republiky do Evropské unie.

7. METODICKÝ POSTUP TVORBY SOP

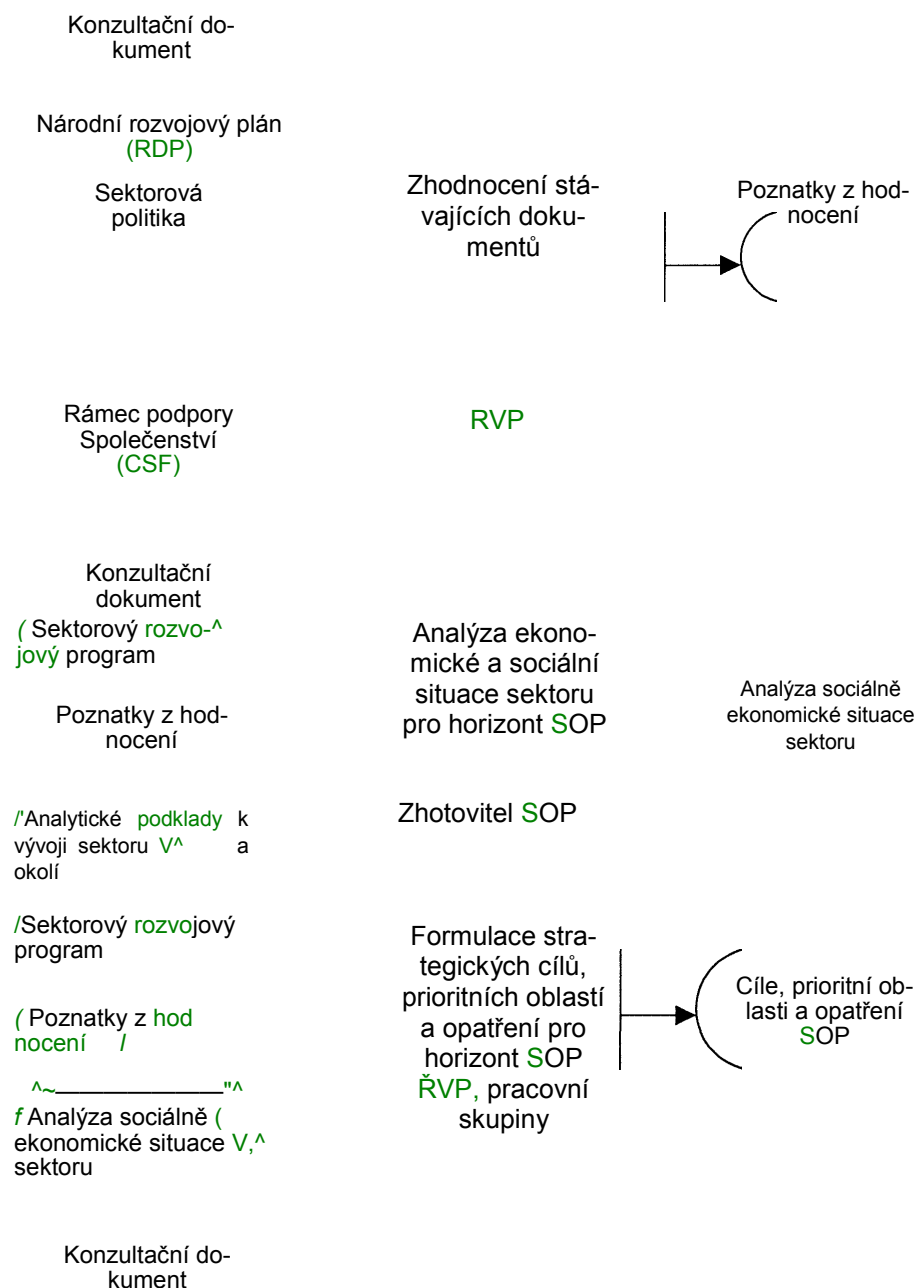
7.1 Postupový diagram tvorby SOP

Celý proces tvorby SOP se provede v 11-ti postupových krocích, jak ukazuje vývojový diagram na následujících stránkách.

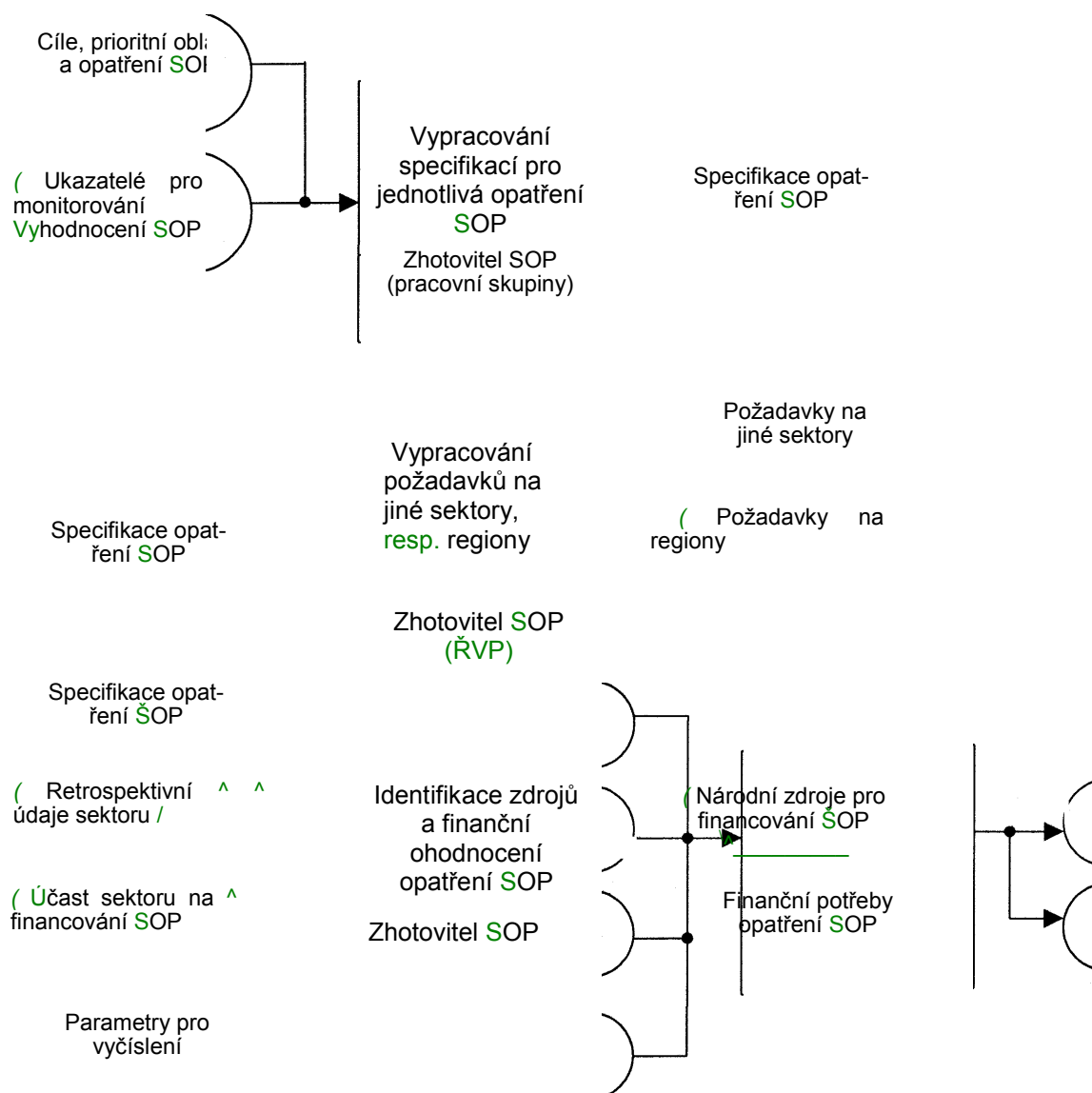
7.2 Popis postupových kroků

V dalších bodech jsou charakterizovány jednotlivé postupové kroky s využitím zásad tvorby SOP, uvedených v části 4, v souladu s organizací prací na tvorbě SOP, prezentovanou v části 5 a se strukturou dokumentu SOP, uvedenou v části 6.

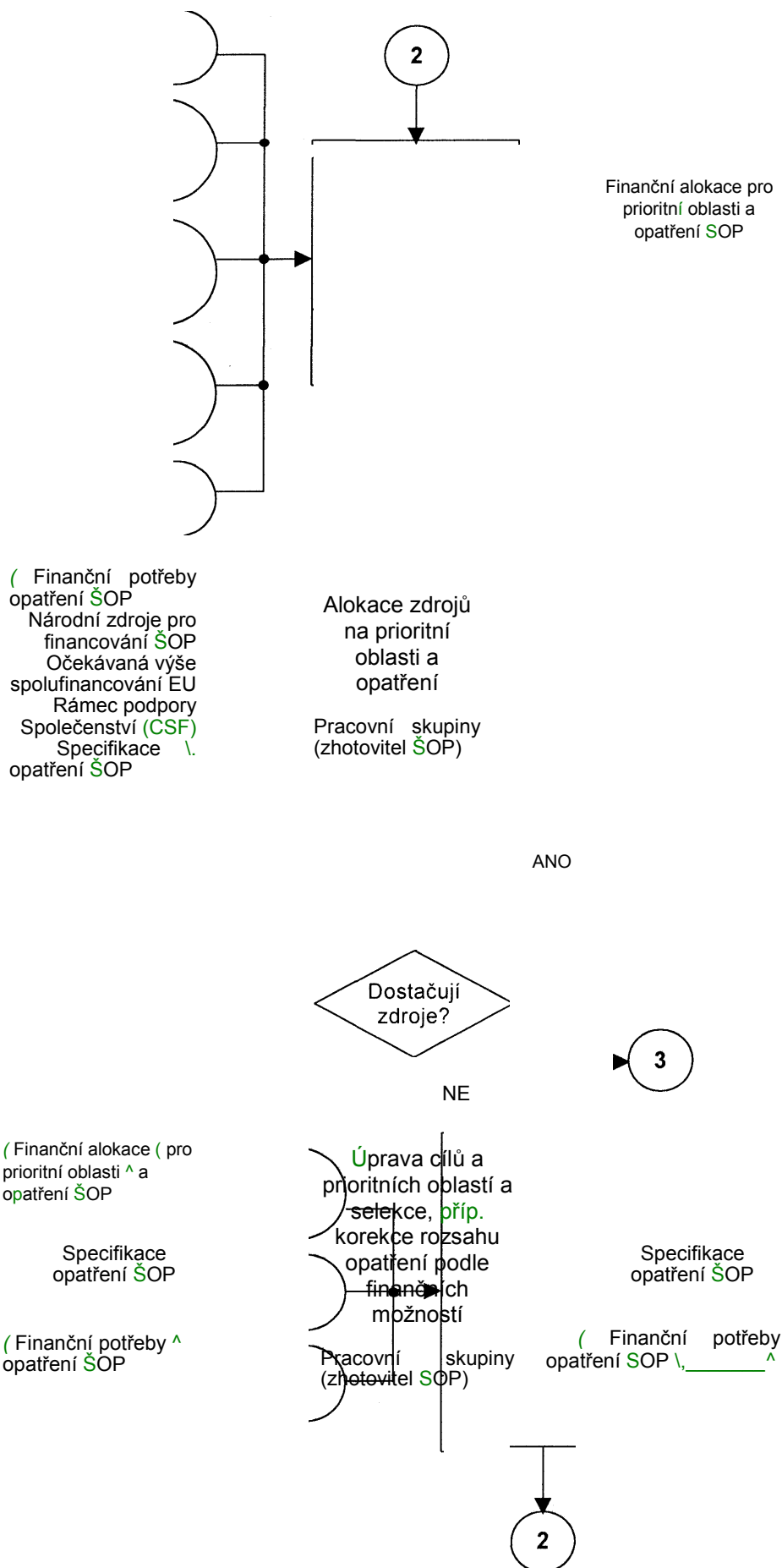
POSTUPOVÝ DIAGRAM TVORBY SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU

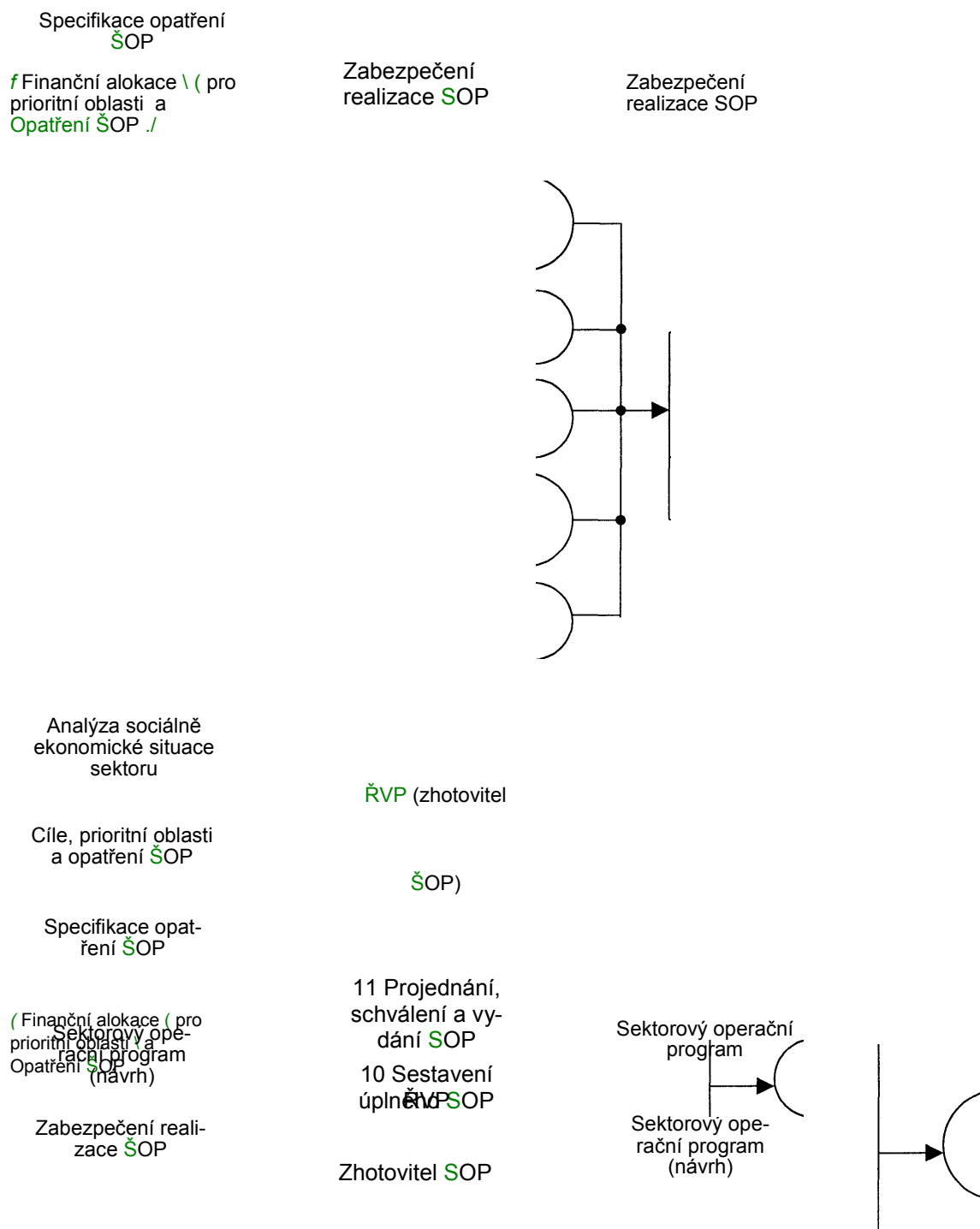
POSTUPOVÝ DIAGRAM TVORBY SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU

POSTUPOVÝ DIAGRAM TVORBY SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU

POSTUPOVÝ DIAGRAM TVORBY SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU

7.2.1 POSTUPOVÝ KROK I: Zhodnocení stávajících dokumentů
CÍL: Zhodnotit stávající dokumenty vztahující se k rozvoji daného sektoru z hlediska aktuální situace, měnícího se prostředí, nových okolností a poznatků.
HLAVNÍ ODPOVĚDNOST: Řídící výbor programu (ŘVP)
VSTUPY: Konzultační dokument Národní rozvojový plán (RDP) Sektorová politika Rámec podpory Společenství (CSF)
POSTUP
V období mezi vznikem konzultačního dokumentu a zahájením prací na SOP, resp. mezi koncipováním Národního rozvojového plánu (RDP) a vznikem Rámce podpory společenství (CSF), který určuje rámec pro konečnou verzi SOP, může dojít k řadě změn, v ekonomické a sociální situaci sektoru, v jeho makroekonomickém okolí, mohou nastat nové okolnosti a rovněž aktéři v procesu strategického řízení sektoru mohou získat nové poznatky a zkušenosti. Z toho důvodu je zapotřebí provést zhodnocení dostupných dokumentů a nových poznatků a stanovit, zdali SOP vychází z Národního rozvojového plánu (RDP) nebo již z Rámce podpory společenství (CSF) a určit, zdali budou využity dříve formulované cíle (globální cíl a dílčí cíle) a prioritní oblasti anebo dojde k jejich modifikaci. Za zhodnocení je odpovědný ŘVP, který může přizvat ke spolupráci budoucího zhotovitele SOP. Výsledkem jsou poznatky zhodnocení, které se stávají určitým zadáním pro zpracování následujících dvou postupových kroků (č. 2 a č. 3).
VÝSTUPY: Poznatky z hodnocení

7.2.2 POSTUPOVÝ KROK 2: Analýza ekonomické a sociální situace sektoru pro horizont SOP

CÍL: Stanovit obecný směr hlavních úkolů, jež musí SOP řešit a zajistit pro něj rámec a logický základ.

HLAVNI ODPOVĚDNOST: Zhotovitel SOP

VSTUPY: Konzultační dokument

Sektorový rozvojový program

Poznatky z hodnocení

Analytické podklady k vývoji sektoru a okolí

POSTUP

Analýza ekonomické a sociální situace sektoru prezentuje tendence současného hospodářského a sociálního vývoje sektoru a jeho makrookolí, tj. konkrétní popis hlavních tendencí a hlavní příčiny jejich směru, a zkoumá hlavní oblasti činností s největším potenciálem rozvoje.

Analýza musí být selektivně soustředěna především na okruhy, které byly označeny jako naléhavé a budou předmětem budoucí finanční podpory. Analytické poznatky je třeba prezentovat ve formě SWOT analýzy, která tvoří východisko pro formulování rozvojových cílů a opatření SOP. SWOT analýza musí být provázána s budoucími prioritními oblastmi a opatřeními programu.

Cílem analýzy je stanovit obecný směr hlavních úkolů, jež musí program řešit, a zajistit rámec a logický základ pro výběr opatření a činností, které budou součástí programu. Analýza musí rovněž odhalit neodůvodněné meziregionální disparity na úrovni regionů NUTS 2, resp. okresů.

Měla by podat jasný obraz o silných a slabých stránkách sektoru, jeho možnostech a ohroženích, z něhož by měly být implicitně identifikovatelné prioritní oblasti. Měla by rovněž zobrazit podobu prací, které již byly v rozvoji sektoru vykonány.

Tento krok má dvě části, které tvoří:

- prezentace hlavních ekonomických a sociálních tendencí patrných (odvoditelných) ze získaných konkrétních údajů a popis oblastí činností vykazujících největší potenciál pro rozvoj sektoru, včetně prezentace regionálních disparit v jednotlivých prioritních oblastech,
- analytické poznatky vyvozené z hlavních tendencí vývoje sektoru a jeho makrookolí uspořádané ve formě analýzy SWOT se zvýrazněním regionálních disparit.

VÝSTUPY: Analýza sociálně ekonomické situace sektoru

7.2.2 POSTUPOVÝ KROK 2: Analýza ekonomické a sociální situace sektoru pro horizont SOP

POSTUP - pokračování (list 2)

Statistiky uváděné v této části by měly být sestaveny tak, aby bylo jasné prokázáno, proč byly zvoleny priority a opatření uvedené v kapitole 2, t.j. musí jasně ukázat potřebu finanční podpory a intervence.

Mezi základní ukazatele, které by měly být obsaženy v této části, patří ukazatele obvykle používané k charakteristice stavu a vývoje příslušného sektoru. Přitom tam, kde je to možné, by mělo být provedeno srovnání s průměrem EU.

Např. pro oblast lidských zdrojů by mohlo jít o tyto ukazatele:

- hrubý domácí produkt na osobu (např. zdali má klesající nebo rostoucí tendenci ve srovnání s průměrem EU);
- trendy v úrovni nezaměstnanosti;
- míra nezaměstnanosti;
- procento pracovní síly zaměstnané na částečný pracovní úvazek;
- všechny významné územní oblasti s vysokou mírou nezaměstnanosti;
- dlouhodobá nezaměstnanost jako % podíl z celkové nezaměstnanosti;
- nezaměstnanost mladých lidí (18 - 24) jako % z celkové nezaměstnanosti;
- míra nezaměstnanosti ve zvláštních skupinách vyloučených z pracovního trhu, např. postižení a romská populace;
- míra ekonomicky aktivních, např. jako procento populace v produktivním věku;
- procento 16-tiletých studujících v denním studiu;
- procento pracovní síly zaměstnané v sektoru služeb;
- míra účasti v denním studiu;
- úroveň tvorby nových drobných firem;
- míra zrušených pracovních míst (uzavírání firem, nadbytečnost);
- každý význačný druh migrace;
- úroveň dosaženého vzdělání mezi absolventy škol, při studiu, při zaměstnání, u učňovského vzdělávání a v odborném vzdělávání.

7.2.2 **POSTUPOVÝ KROK 2: Analýza ekonomické a sociální situace sektoru pro horizont SOP**

POSTUP - pokračování (list 3)

Při prezentaci tendencí rozvoje sektoru bývá užitečné porovnat statistiky pokud možno s hodnotami průměru EU.

Pro zpracování detailních analýz sektoru lze doporučit využití následující metody:

- extrapolace trendů,
- expertní metoda,
- brainstorming,
- delfská metoda,
- metoda scénářů,
- heuristické metody,
- panelová diskuse,
- metoda analogie,
- komparativní metoda,
- matematické programování a modelování,
- regresní (korelační) analýza, které jsou blíže popsány v příloze.

Diagnóza sektoru, která uvede důvody vývojových tendencí, bude obsahovat charakteristiku hlavních pozitivních a negativních rysů vývoje sektoru a jeho makrookolí a také odůvodněné vymezení oblastí činnosti, jež se pravděpodobně budou nejvíce podílet na rozvoji během programu (se zřetelem k pravděpodobným rizikům při jeho naplňování).

Výsledek diagnózy se předkládá ve formě **SWOT analýzy** sektoru členěné podle prioritních oblastí. Analýza musí také zvážit, zda bude cílem slabou stránku nebo ohrožení sektoru neutralizovat nebo zda existuje možnost navrhnout určité intervence, které by tyto slabé stránky či ohrožení změnily. Charakteristika metody SWOT analýzy je uvedena v příloze 9.

Tento krok vyústí do těchto konkrétních dílčích výstupů:

- zpracování statistické prezentace sektoru, rozbor potenciálu jeho rozvoje a zvýraznění meziregionálních disparit (tyto informace je třeba konfrontovat se stanovisky pracovních skupin), vč. přehledu dosavadních opatření a projektů aplikovaných v rámci sektoru,
- SWOT analýza potenciálu rozvoje sektoru a jeho vývojových tendencí, vč. zvýraznění meziregionálních disparit.

Za zpracování analýzy je odpovědný zhotovitel SOP. Musí velmi úzce spolupracovat s již ustavenými pracovními skupinami a ŘVP, jejichž názory by měly mít rozhodující váhu při konečné úpravě textu této části SOP.

7.2.3 POSTUPOVÝ KROK 3: Formulace strategických cílů, prioritních oblastí a opatření pro horizont SOP

CIL: Formulovat globální cíl a dílčí cíle programu, upřesnit prioritní oblasti identifikované předchozí analýzou a odvodit specifická opatření pro horizont a intervence ŠOP

HLAVNÍ ODPOVĚDNOST: RVP, pracovní skupiny (zhotovitel SOP)

VSTUPY: Sektorový rozvojový program (pokud existuje)

Poznátky z hodnocení

Analýza sociálně ekonomické situace sektoru

Konzultační dokument (pokud neexistuje Sektorový rozvojový program)

POSTUP

Východiskem pro provedení tohoto kroku jsou **poznátky z hodnocení**, v nichž je specifikováno zdali, SOP vychází z Národního rozvojového plánu (RDP) anebo již z Rámce podpory Společenství (CSF). Dále je v nich stanoveno, zdali budou využity formulované cíle (globální cíl a dílčí cíle) a prioritní oblasti uvedené v konzultačním dokumentu anebo budou využity cíle formulované v jiných dokumentech sektoru (např. sektorová politika).

Podle poznatků z hodnocení a výsledků analýzy sociálně ekonomické situace sektoru, v níž byly již v hrubých rysech určeny prioritní oblasti, jež se stanou předmětem **intervenčního** působení programu, se provede upřesnění globálního cíle a prioritních oblastí pro horizont a okruhy intervence SOP.

Za provedení této části postupuje odpovědný RVP v těsné odborné spolupráci se zhotovitelem SOP. Následuje formulace opatření pro horizont a intervence SOP.

Opatření jsou odvozována z priorit a každá priorita je naplňována jedním či více opatřeními. V rámci jedné priority by měla být jednotlivá opatření navržena tak, aby soubor opatření jako celek sledoval celou příslušnou prioritu (aby opatření působila jako celek a zajišťovala **synergický** efekt).

Opatření na základě vymezených prioritních oblastí v rámci SOP stanoví (na základě analýzy ekonomické a sociální situace) jejich rozpracování. Opatření představují "poslední úroveň" (nejpodrobnější úroveň) zpracování programových dokumentů; obsah opatření (v případě přijetí) bude již naplňován jednotlivými projekty, se kterými se mohou v podstatě libovolné subjekty ucházet o účast v rámci SOP a na tyto projekty pak budou poskytovány alokované veřejné prostředky a prostředky EU. Naplňování jednotlivých opatření konkrétními projekty bude prováděno na základě výběrového řízení, které bude vycházet z popisu příslušného opatření SOP.

VÝSTUPY: Cíle, prioritní oblasti a opatření SOP

7.2.3 POSTUPOVÝ KROK 3: Formulace strategických cílů, prioritních oblastí a opatření pro horizont SOP

POSTUP - pokračování (list 2)

Bude vypracována stručná charakteristika každé z identifikovaných prioritních oblastí a stručné rozvedení každého opatření v rámci prioritní oblasti v těchto bodech:

- titul,
- popis (charakteristika),
- celkové záměry a cíle,
- regionálně diferencovaná funkce opatření,
- očekávání příjemci pomoci (cílové skupiny),
- realizační orgán (garant).

Již v tomto kroku bude zapotřebí identifikovat (pokud je to aktuální):

- požadavky na jiné sektorové operační programy,
- požadavky na regionální operační programy.

Provedení této části postupu zajišťují pracovní skupiny v těsné odborné spolupráci se zhotovitelem SOP. Výsledek tohoto kroku je přímým vstupem pro podrobnou specifikaci formulovaných opatření (viz postupový krok 4).

7.2.4 POSTUPOVÝ KROK 4: Vypracování specifikací pro jednotlivá opatření SOP
CÍL: Prezentovat opatření v jednotné standardní strukturované formě specifikací stanovených atributů.
HLAVNÍ ODPOVĚDNOST: Zhotovitel SOP (pracovní skupiny)
VSTUPY: Cíle, prioritní oblasti a opatření SOP Ukazatele pro monitorování a hodnocení SOP
POSTUP
Obsah jednotlivých opatření bude formalizován jako ucelený popis zahrnující tyto části: ▪ Titul (název opatření) ▪ Odůvodnění opatření (popis výchozí situace) ▪ Záměry a cíle opatření ▪ Aktivita naplňující opatření ▪ Kritéria pro výběr projektů ▪ Výstupy, včetně základních čísel a plánů ▪ Dopady a efekty (přínosy pro ekonomiku) ▪ Harmonogram ▪ Finanční rozvaha ▪ Realizační orgán (garant) ▪ Předpokládání koneční příjemci pomoci ▪ Regionální pokrytí ▪ Vazby na jiná opatření Počet jednotlivých opatření v rámci příslušné priority SOP nelze obecně předem specifikovat - bude záležet na konkrétním druhu ŠOP, nicméně jejich počet by pro jednu prioritu neměl být větší než pět.
VÝSTUPY: Specifikace opatření SOP

7.2.4 POSTUPOVÝ KROK 4: Vypracování specifikací pro jednotlivá opatření SOP

POSTUP - pokračování (list 2)

Zpracování jednotlivých částí opatření by mělo vycházet zejména z těchto zásad:

1. Titul (název opatření)

V názvu opatření by měla být vyjádřena stručně zejména jeho věcná podstata (na co je zaměřeno).

2. Odůvodnění opatření (popis výchozí situace)

Popis výchozí situace vychází z analýzy sociálně ekonomické situace SOP, kterou specifikuje z pohledu vlastního obsahu opatření. Z popisu výchozí situace by měla být patrná zejména výchozí situace související s předmětným obsahem opatření. Měly by být naznačeny celkové tendence projevující se v předmětné oblasti. Číselná kvantifikace je volena tak, aby použitá hodnocení a kvantifikace (v realizačních výstupech a přínosech pro ekonomiku - viz další části opatření) mohla charakterizovat předpokládané změny, očekávané v souvislosti s realizací daného opatření.

3. Záměry a cíle opatření

V cílech opatření by mělo být vyjádřeno (jeden či několik) konkrétních cílů, kterými lze vyjádřit podstatu daného opatření. Podoba cílů by měla být taková, aby tyto cíle představovaly konkrétnější úroveň rozpracování, oproti úrovni cílů daného celého SOP, resp. jeho prioritních oblastí.

4. Aktivity naplňující opatření

V návaznosti na specifikaci cílů jde v rámci aktivit naplňujících opatření o typové (obecné) příklady činností (aktivit), které by měly být naplňovány jednotlivými projekty. Typový charakter aktivit má význam zejména pro zadávací proces výběru projektů, neboť pro jednotlivé subjekty budou zřejmě tyto aktivity zejména východiskem k přihlašování se k realizaci opatření. Obecně by v rámci tohoto popisu neměly figurovat jednotlivé projekty (mohlo by to být pouze např. v případě, že konkrétní projekt hraje v rámci opatření významnou roli nebo je pro něj charakteristický).

5. Kritéria pro výběr projektů

Kritéria jsou důležitá tehdy, když má být realizován program na základě konkurenčních nabídek s využitím žádostí a směrnicemi pro ně. Výběr cílových oblastí bude proveden Řídícím výborem programu na základě jasných a transparentních kritérií, např. oblasti s vysokou mírou dlouhodobé nezaměstnanosti, nízká úroveň příjmů. Kritéria by měla být navržena takovým způsobem, aby nasměrovala zdroje do oblastí největších možností a potřeb, zaměřila se na klíčové prioritní skupiny a maximalizovala tak účinek a užitek zdrojů. Kritéria mohou být stanovena jako:

základní kritéria, která se vztahují na všechna opatření programu, např. aby bylo zajištěno financování, musí projekty představovat záměry, kterých nelze dosáhnout bez grantové

7.2.4 POSTUPOVÝ KROK 4: Vypracování specifikací pro jednotlivá opatření SOP

POSTUP - pokračování (list 3)

pomoci, nebo by byly realizovány pouze v omezené míře nebo v pomalejším tempu, než v jakém je jich možno dosáhnout s grantovou pomocí. Projekty musí prokázat dodatečné přínosy jako důsledek podpory Phare/ strukturálního fondu,

- prioritní kritéria, která se vztahují k jedné prioritě programu jako celku,
- specifická kritéria, která jsou přizpůsobena jednomu specifickému opatření.

Kritéria pro výběr projektů mohou plnit dvě funkce. Je to jednak měřítko hodnocení v případě výběru projektů přihlášených k realizaci a jednak je to pak i orientace uchazečů k jejich zapojení příslušnými projekty do realizace opatření.

Jako příklady typů kritérií lze uvést:

- finanční kritéria (např.: finanční návratnost investice, podíl spolufinancování),
- geografická kritéria (např. rozsah pokrytí území),
- demografická kritéria (např.: dopad na cílové skupiny),
- kritéria míry komplexnosti (např.: zajištění návaznosti na jiná opatření, zabezpečení spolupráce s jinými subjekty, využití stávajících nevyužitých kapacit, přeshraniční spolupráce),
- kvantitativní a kvalitativní kritéria (např.: objem produkce, počty aktivit, zlepšování kvality, vznik nových pracovních míst, zvýšení exportu, inovace),
- věcná kritéria (podle příslušné specifiky odvětví),
- jiná kritéria (např.: kvalita zpracování projektu, zkušenosti z projektování či implementace apod.).

Spolu s příslušnými kritérii je pak účelné i stanovení jejich váhy při rozhodování (pokud nebudou mít všechna kritéria stejnou váhu).

Rozsah a druh kritérií by měl být takový, aby umožnil komplexně posoudit užitek jednotlivých navrhovaných projektů a aby se vytvořila exaktní rozhodovací základna pro výběr projektů s cílem dosažení největších užitek při omezené výši vložených finančních zdrojů.

6. Výstupy, včetně základních čísel a plánů

Realizační výstupy by měly vyjádřit očekávanou podobu výstupů opatření. Mělo by zde být jasné, zda navrhované projekty mají mít na jedné straně např. charakter projektové dokumentace či jde o praktickou realizaci projektu (resp. jinou podobu výstupu) a jeho formu.

7.2.4 **POSTUPOVÝ KROK 4:** Vypracování specifikací pro jednotlivá opatření SOP

POSTUP - pokračování (list 4)

Předpokládané typy realizačních výstupů by měly vyjádřit, zda jde o (první dimenze):

- zpracování (aktualizaci) plánovacích dokumentů různých druhů (program, územní plán, generel a pod.) nebo již
- ' • realizaci konkrétního projektu (výstavba, rekonstrukce) a jeho konkrétní věcnou podobu (ev. obojí).

Druhou dimenzí je pak vlastní věcný obsah (případně s bližší číselnou kvantifikací v naturálních nebo finálních jednotkách), což může být např.:

- modernizace technologií,
- vybudování určité stavby (např. silnice),
- vznik produkčních jednotek,
- zlepšení informovanosti (informační systémy, publikační materiály),
- výběr priorit,
- rozvoj odvětví, resp. jeho části,
- zvyšování kvality, postihující hlavní charakter provedené změny.

Přitom z kvantifikovaného vyjádření by mělo být zřejmé, k jaké změně by mělo dojít, tj. měl by být buď vyjádřen současný a očekávaný stav nebo by měla být ohodnocena relativní změna (v procentech).

7. Dopady a efekty (přínosy pro ekonomiku)

Přínosy pro ekonomiku by měly vyjadřovat důsledky nad rámec okamžitých efektů na přímé uživatele opatření. Mělo by jít jednak o předpokládané další účinky (nad rámec okamžitých efektů z realizace) při realizaci opatření a případně i o jejich číselnou kvantifikaci.

V rámci kvantifikace přínosů by měl být použit ukazatel (několik málo ukazatelů) v naturální, případně finální podobě, zhodnocen by měl být buď současný a očekávaný stav nebo by měla být ohodnocena relativní změna (v procentech).

Přínosy pro ekonomiku mohou být přitom spojeny speciálně s danou činností, ale projeví se až po určité době (specifické přínosy), nebo půjde o přínosy, které se projeví po delší době a budou působit v rámci ekonomiky obecně (nejen v souvislosti s danou činností).

7.2.4 POSTUPOVÝ KROK 4: Vypracování specifikací pro jednotlivá opatření SOP

POSTUP - pokračování (list 5)

8. Harmonogram

Obecně je plánovací horizont opatření tvořen obdobím let 2000 až 2006, přičemž však z hlediska jednotlivých opatření, resp. jejich naplňování projekty, lze uvažovat s rozdílnými časovými intervaly v rámci období 2000 - 2006, a to např. těchto typů:

- období 2000 až 2006 (celý časový horizont beze změn),
- časově omezená doba trvání opatření; je potřebné stanovit předpokládané zahájení a dobu trvání,
- rozdělení doby uplatňování opatření na etapy; přitom však nestačí vymezit pouze časový rámec jednotlivých etap (zahájení a ukončení), ale je potřebné z věcného hlediska každou etapu blíže specifikovat.

9. Finanční rozvaha

Finanční rozvaha představuje finanční plán realizace opatření, vycházející z finančního plánu SOP. Pro financování opatření budou stanoveny tyto aspekty:

- celkové zdroje pro realizaci opatření (podíl zdrojů na celkových zdrojích SOP), a to jako:
 - národní zdroje (státní rozpočet, resp. kapitoly státního rozpočtu),
 - > zdroje EU,
 - > ostatní zdroje (zde mohou vystupovat další typy zdrojů, avšak v etapě zpracování opatření lze pouze uvažovat, které zdroje by se mohly podílet na dofinancování, t.j. jaké zdroje by bylo účelné navrhnout ze strany uchazečů, kteří se budou ucházet svými projekty o účast na realizaci opatření),
 - pravidla pro financování projektů v rámci opatření (podíl národních zdrojů, zdrojů EU a ostatních zdrojů),
 - časové rozložení disponibilních zdrojů,
 - ostatní podmínky financování (např. rozdělení zdrojů na projekční a realizační etapu).

10. Realizační orgán (garant)

Za garanta je považován subjekt, který přichází v úvahu při realizaci opatření:

- buď jako subjekt, který má určitý nepominutelný vztah k dané oblasti (např. v rámci kompetenčního zákona mu přísluší garance za výkon státní správy v dané oblasti nebo má souvislost s vlastnickými vztahy v dané oblasti a pod.), a může se tak i vlastními zdroji podílet na realizaci opatření,

7.2.4 **POSTUPO** VY KROK 4: Vypracování specifikací pro jednotlivá opatření SOP

POSTUP - pokračování (list 6)

- nebo typ subjektu, který se jeví jako vhodný realizátor či **spolurealizátor** projektů, naplňujících příslušné opatření.

Typy garantů:

- orgány státní správy a samosprávy (**např.**: ministerstva, okresní úřady, obce a města, budoucí orgány krajů, sdružení obcí),
- podnikatelské subjekty (bližší vymezení typu),
- poradenské **firmy**, rozvojové agentury,
- odborné komory, zdravotní pojišťovny,
- apod.

11. Předpokládání koneční příjemci pomoci

Předpokládání koneční příjemci pomoci (cílová skupina) vyjadřuje typ subjektu, který bude mít z realizace opatření největší přímé efekty. Z hlediska typů cílových skupin by jejich vyjádření mělo vycházet např. z podrobnější specifikace následujících cílových skupin:

- obyvatelstvo (**zpodrobnění** ve smyslu vymezení určité skupiny obyvatelstva, na něž bude dopad nejvyšší; např. obyvatelstvo v malých obcích, zdravotně postižení, obyvatelstvo v odlehlých částech regionů apod.),
- návštěvníci, turisté apod.,
- podnikatelské subjekty (zpodrobnění ve smyslu typu podnikatelského subjektu: malé a střední podniky, podnikatelé v oblasti např. cestovního ruchu, zemědělství apod.),
- veřejnoprávní organizace (např.: města a obce, neziskové organizace),
- sektory ekonomiky (průmysl, zemědělství, školství, zdravotnictví apod.),
- apod.

12. Regionální pokrytí

Regionální pokrytí vyjadřuje předpokládaný územní aspekt realizace opatření. Lze uvažovat tyto hlavní typy regionálního pokrytí:

- celé území ČR (**t.j.** nejsou vymezeny žádné regionální priority pro realizaci opatření),
- regiony (t.j. budou již předem vymezeny určité konkrétní regiony, jichž se opatření týká; jde o opatření, která mají výrazný regionální aspekt a budou se týkat zejména některých regionů); přitom jako region bude uvažován určitý typ územně správního celku (okres, budoucí kraj, vybrané obce),

7.2.4 POSTUPOVÝ KROK 4: Vypracování specifikací pro jednotlivá opatření SOP

POSTUP - pokračování (list 7)

- specifické regiony, t.j. regiony, které nejsou předem konkrétně definovány (typu okres, kraj), ale pro které jsou opatřením definovány určité parametry (např.: míra nezaměstnanosti), při jejichž dosažení bude opatření v daném regionu uplatňováno.

13. Vazby na jiná opatření

Z hlediska dosažení cílů příslušné prioritní oblasti, resp. celého SOP představuje opatření relativně úzkou a specializovanou oblast problematiky, což však na druhé straně může být spojeno s úzkými (či relativně volnými) vazbami na jiná opatření (v rámci příslušné priority či SOP). V rozhodovacím procesu by pak mělo být známo, na která další opatření (priority) má příslušné opatření úzkou vazbu (které opatření ho např. podmiňuje), aby příslušná kauzalita mohla být respektována při naplňování opatření projekty, a mohlo tak být dosaženo všech cílů. (V rámci jednotlivých SOP je pak účelné příslušné vazby mezi jednotlivými opatřeními vyjádřit formou **koincidenční** tabulky, a to ať už z hlediska existence nebo neexistence příslušné vazby, či i oceněním těsnosti těchto vazeb.)

7.2.5 **POSTUPOVÝ KROK 5:** Vypracování požadavků na jiné sektory, příp. regiony

CÍL: Specifikovat požadavky na uplatnění v jiných Sektorových rozvojových programech, příp. požadavky na uplatnění v Regionálních operačních programech

HLAVNÍ ODPOVĚDNOST: Zhotovitel **SOP (RVP)**

VSTUPY: Specifikace opatření **SOP**

POSTUP

V tomto kroku bude provedeno:

- shrnutí požadavků přes všechny problémové okruhy **SOP** na uplatnění požadavků, jež se vymykají úrovni intervence vdaném sektoru, v jiných sektorových rozvojových programech, a to podle příslušnosti **k jednotlivým** sektorovým rozvojovým programům, jejichž garanty jsou odpovídající ministerstva.
- shrnutí požadavků přes všechny problémové okruhy **SOP**, identifikovaných jako potřebné uplatňovat ve vybraných regionech a jejich ROP.

Požadavky se prezentují ve formě návrhů a doporučení s patřičným zdůvodněním.

Za odbornou stránku tohoto krokuje odpovědný zhotovitel **SOP**, který předkládá zpracované požadavky ke schválení **ŘVP**.

VÝSTUPY: Požadavky na jiné sektory
Požadavky na regiony

7.2.6 POSTUPOVÝ KROK 6: Identifikace zdrojů a finanční ohodnocení opatření SOP

CIL: Identifikovat vynaložené zdroje v minulém období, identifikovat finanční účast národních zdrojů a vyčíslit finanční potřeby pro realizaci opatření SOP

HLAVNÍ ODPOVĚDNOST: Zhotovitel SOP (ŘVP)

VSTUPY: Účast sektoru na financování SOP
(podklady) Specifikace opatření SOP
Retrospektivní údaje sektoru
Parametry pro vyčíslení

POSTUP

Tento krok je počátečním krokem procesu zpracování finanční alokace zdrojů a provede se ve třech dílčích krocích:

- identifikace vynaložených finančních zdrojů na rozvoj sektoru za minulé období
- identifikace finanční účasti národních zdrojů na financování SOP
- vyčíslení finanční potřeby pro realizaci opatření

Identifikace vynaložených finančních zdrojů na rozvoj sektoru je retrospektivou vynaložených zdrojů za posledních 5 let v členění podle jednotlivých druhů zdrojů a za prioritní oblasti SOP.

Retrospektivu zpracuje zhotovitel SOP do pomocné **Tabulky I** podle podkladů odpovědného ministerstva o retrospektivních údajích příslušného sektoru.

Identifikace finanční účasti národních zdrojů je nejobtížnějším dílčím krokem, jehož výsledkem je účast národních zdrojů na financování SOP v rozsahu prioritních oblastí a opatření navržených v předchozích krocích přípravy SOP. Východiskovou základnu pro rozvahu o této účasti bude tvořit retrospektiva vynaložených finančních zdrojů na rozvoj sektoru za minulé období (posledních 5 let).

Za hlavní zdroj finanční účasti národních zdrojů je považován státní rozpočet.

Lze doporučit, aby byla prakticky naplněna podmínka kontinuity zdrojů pro SOP s výdaji v minulých obdobích a aby zdroje pro financování SOP byly odvozeny z rekapitulace dosavadní angažovanosti veřejných i soukromých zdrojů.

VÝSTUPY: Národní zdroje pro financování SOP
Finanční potřeby opatření SOP

7.2.6 POSTUPOVÝ KROK 6: Identifikace zdrojů a finanční ohodnocení opatření SOP

POSTUP - pokračování (list 2)

Základní představu o velikosti a lokalizaci zdrojů pro SOP je možné zpřesnit např. hledáním odpovědi na tyto otázky:

- shoda či rozdíl účelů a cílů, na něž byly zdroje vynaloženy, s návrhem cílů SOP,
- stupeň volnosti k přesměrování části disponibilních zdrojů na prioritní oblasti SOP,
- existující závazky a rizika související s disponibilními zdroji (v investiční i neinvestiční oblasti),
- mechanismy rozhodování o užití zdrojů včetně víceletého plánování.

Podklady pro spoluúčast státního rozpočtu za příslušný okruh kompetencí si zhotovitel vyžádá z odpovědného ministerstva. Možnost zapojení zdrojů soukromé sféry do spolufinancování opatření SOP posoudí zhotovitel SOP podle úvah, spojených s ekonomickou realitou a situací v soukromém sektoru a s významem příslušných opatření SOP pro soukromý sektor (např. rozvoj infrastruktury, rozvoj lidských zdrojů apod.).

Ve třetím dílčím kroku provede zhotovitel SOP vyčíslení **finanční potřeby jednotlivých opatření** obsažených v návrhu SOP. Tato vyčíslení budou vycházet z realizačních výstupů definovaných ve specifikaci jednotlivých opatření.

Způsob získání číselných hodnot finanční potřeby závisí na povaze toho kterého opatření (investice, školicí program, provozní podpora apod.), na výchozích podkladech a dostupnosti potřebných údajů, na stupni měřitelnosti výstupů apod. Doporučené postupy vyčíslení finančních alokací včetně příkladů jsou uvedeny v **Příloze 8**.

Vyčíslení finanční potřeby bude provedeno ve formě pomocné **Tabulky 8**. V ní již bude s přihlédnutím ke znalosti o účasti národních zdrojů na financování SOP provedeno rozdělení požadavků na zdroje v jednotlivých letech.

Vzhledem k převážně odborně specializované problematice ve všech dílčích krocích je odpovědný za provedení tohoto kroku zhotovitel SOP, který spolupracuje při získávání informací s odpovědným ministerstvem, příp. s dalšími ústředními orgány státní správy.

7.2.7 **POSTUPOVÝ KROK 7:** Alokace zdrojů na prioritní oblasti a opatření

CÍL: Rozdělit identifikované finanční zdroje na prioritní oblasti a opatření a identifikovat disproporce

HLAVNÍ ODPOVĚDNOST: Pracovní skupiny (Zhotovitel **SOP**)

VSTUPY: Národní zdroje pro financování
SOP Specifikace opatření **SOP**
Finanční potřeby opatření **SOP**
Očekávaná výše spolufinancování EU
Rámec podpory společenství (**CSF**)

POSTUP

Tento krok je závěrečným krokem procesu zpracování finanční alokace zdrojů a provede se ve třech dílčích krocích:

- **indikativní** alokace zdrojů pro jednotlivé prioritní oblasti a regiony,
- rozdělení zdrojů na opatření a regiony,
- vypracování tabulek a textu pro finanční alokace zdrojů.

Zhotovitel **SOP** na základě znalosti přibližného celkového objemu finančních prostředků programu (účasti národních zdrojů na financování a očekávané výše spolufinancování EU) navrhne **indikativní alokace pro jednotlivé prioritní oblasti a regiony** podle jejich reálného rozsahu a předběžně oceněné náročnosti, s přihlédnutím k významovým prioritám a regionálně diferencované funkci dříve odsouhlaseným **RVP**. Navržené procentuální podíly finanční alokace pro jednotlivé prioritní oblasti a regiony předá zhotovitel **SOP** ke schválení **ŘVP**. Ten může rozhodnout, že indikativní finanční alokace upraví se zřetelem k významovým váhám prioritních oblastí. Schválené indikativní alokace předává **ŘVP** pracovním skupinám.

V pracovních skupinách proběhne **rozdělení dostupných zdrojů pro prioritní oblast** na jednotlivá opatření a regiony s přihlédnutím k dříve vyčísleným finančním potřebám pro jejich realizaci.

Přitom budou pracovní skupiny usilovat o dodržení reálného rámce plánovacího procesu. To se projeví v následujícím rozdělení zdrojů pro opatření do jednotlivých let horizontu **SOP**.

V souvislosti s tímto **rozdělovacím** procesem budou indikovány disproporce mezi dostupnými zdroji a finančními potřebami. V případě, že zdroje dostačují (nejsou indikovány disproporce), dojde k plynulému přechodu na postupový krok 9. V případě vážných disproporcí bude proces pokračovat postupovým krokem 8.

VÝSTUPY: Finanční alokace pro prioritní oblasti a opatření **SOP**

7.2.8 POSTUPOVÝ KROK 8: Úprava cílů a prioritních oblastí a selekce, *příp.* korekce rozsahu opatření podle finančních možností

CÍL: Dosáhnout soulad mezi dostupnými zdroji a finančními potřebami pro opatření **SOP**, navrhovaná k realizaci v daném horizontu **SOP**

HLAVNÍ ODPOVĚDNOST: Pracovní skupiny
(Zhotovitel **SOP**)

VSTUPY: Finanční alokace pro prioritní oblasti a opatření
SOP Specifikace opatření **SOP**
Finanční potřeby opatření **SOP**

POSTUP

Tento postupový krok bude proveden pouze v případě, kdy v předcházejícím kroku bylo zjištěno, že dostupné zdroje nedostačují pro realizaci navrhovaných opatření. V takovém případě bude zapotřebí provést korekturu cílů programu a adekvátně tomu modifikaci ve specifikacích opatření (snížení jejich rozsahu a úpravu jejich realizačních výstupů), případně vyřazení některých opatření z programu.

Návrh na korekturu, modifikaci a vyřazení připraví zhotovitel **SOP** pro všechny prioritní oblasti **SOP** tak, aby nedošlo k narušení věcných souvislostí a vazeb mezi prioritními oblastmi a opatřeními. Návrh bude posouzen v pracovních skupinách pro prioritní oblasti a bude rozhodnuto o jejich přijetí či nepřijetí. *Iteračním* postupem bude dosaženo konsensu. Podle výsledků jednání pracovních skupin připraví zhotovitel příslušné úpravy ve specifikacích opatření, u nichž dochází ke změně, a současně provede nové vyčíslení finančních potřeb těchto opatření.

Výsledkem tohoto kroku je aktualizovaný soubor specifikací opatření **SOP** a aktualizované finanční potřeby opatření **SOP**.

Za provedení tohoto kroku odpovídají pracovní skupiny v úzké spolupráci se zhotovitelem **SOP**.

Po provedení tohoto kroku se vrací další postup zpět na postupový krok 7, v němž se provede nová finanční alokace pro opatření **SOP** podle aktualizovaných specifikací a finančních potřeb opatření **SOP**.

VÝSTUPY: Specifikace opatření **SOP**
Finanční potřeby opatření **SOP**

7.2.9 POSTUPOVÝ KROK 9: Zabezpečení realizace SOP

CÍL: Připravit návrh postupu pro zajištění efektivní realizace, monitorování a hodnocení SOP

HLAVNÍ ODPOVĚDNOST: RVP (zhotovitel SOP)

VSTUPY: Specifikace opatření SOP

Finanční alokace pro prioritní oblasti a opatření SOP

POSTUP

Obsahem tohoto kroku je stanovení úkolů institucí odpovědných za efektivní realizaci programu a specifikace úkolů pro monitorování a hodnocení programu jako součásti navrženého organizačního systému.

Tento postupový krok zahrnuje:

- **návrh řízení, monitorování a hodnocení SOP**

Tento návrh bude vycházet ze zásad monitorování a hodnocení SOP (viz bod 4.9). Návrh bude konkretizovat uvedené zásady zejména v těchto bodech:

- úlohy monitorovacího výboru a výkonné jednotky ve fázi implementace,
- způsob řízení implementace na úrovni programu a projektu,
- provádění monitoringu, ročního a závěrečného hodnocení programu,
- určení obecných kritérií pro výběr a vyhlásování projektů, způsob provádění změn v SOPa podávání zpráv o realizaci vč. finanční realizace opatření, způsob finančního řízení,
- způsob a pravidla výběrového řízení pro projekty naplňující jednotlivá opatření programu,
- způsob hodnocení vlivu programu na životní prostředí,
- způsob publicity programu.

Výsledkem tohoto kroku je text budoucí kapitoly 4 - **Zabezpečení realizace SOP**.

Za provedení tohoto kroku je odpovědný ŘVP, který vydá pokyny pro odborné zpracování této části zhotoviteli SOP. Ten připraví návrh zabezpečení realizace SOPa předkládá jej ŘVP, který návrh schválí anebo vydá stanovisko k jeho dopracování.

VÝSTUPY: Zabezpečení realizace SOP

7.2.10 POSTUPOVÝ KROK 10: Sestavení úplného SOP
CÍL: Připravit návrh Sektorového operačního programu sestavením z jednotlivých částí, zpracovaných v předcházejících postupových krocích
HLAVNÍ ODPOVĚDNOST: Zhotovitel SOP
VSTUPY: Analýza sociálně-ekonomické situace sektoru Cíle, prioritní oblasti a opatření Specifikace opatření SOP Finanční alokace pro prioritní oblasti a opatření SOP Zabezpečení realizace SOP
POSTUP
Zhotovitel SOP připraví návrh SOPtak, že v souladu se strukturou dokumentu Sektorový operační program (viz kap. 6) naplňuje jednotlivé kapitoly obsahu a přílohy texty dokumentace, připravenými v předcházejících postupových krocích. V souvislosti s tím provede zhotovitel nezbytné redakční úpravy textů jednotlivých kapitol tak, aby byly odstraněny případné duplicity, sjednoceny pojmy a používané zkratky a provedena nezbytná shrnutí z pracovních podkladů jednotlivých pracovních skupin do jednolitého textu. Za provedení tohoto kroku odpovídá zhotovitelSOP, který předkládá návrh výsledného dokumentu ŘVP.
VÝSTUPY: Sektorový operační program (návrh)

7.2.11 POSTUPOVÝ KROK 11: Projednání, schválení a vydání SOP
CÍL: Zabezpečit projednání SOP v Řídicím výboru programu a ve vedení příslušného odpovědného ministerstva, jeho schválení a vydání
HLAVNÍ ODPOVĚDNOST: ŘVP
VSTUPY: Sektorový operační program (návrh)
POSTUP
RVP doporučí vedení příslušného odpovědného ministerstva svolat mimořádnou poradou vedení. Jediným bodem této porady bude projednání Sektorového operačního programu. Podle pokynů vedení ministerstva zajistí ŘVP rozeslání výtahu ze SOP členům porady vedení, jeho umístění na Internet, příp. jeho zveřejnění i jiným i mediálními prostředky. Na mimořádné poradě ministerstva provede zhotovitel SOP prezentaci SOPs použitím audiovizuálních prostředků a následuje projednání SOP. Z projednání zajistí ŘVP zápis s uvedením stanovisek přítomných, který bude sloužit pro případné korektury v SOP. ŘVP provede na závěr porady schválení SOP hlasováním. Po schválení SOP zajistí zhotovitel SOP korektury v souladu se zápisem a podle pokynu ŘVP vyhotovení potřebného počtu SOPa umístění úplného textu SOP na internetovou stránku ministerstva.
VÝSTUPY: Sektorový operační program

8. MAKETA DOKUMENTU SEKTOROVÉHO OPERAČNÍHO PROGRAMU

NÁZEV KAPITOLY A SUBKAPITOL

Úvod	1-3
------	-----

tuace

- 1.1 Úvod
- 1.2 Charakteristika současné ekonomické a sociální situace sektoru
- 1.3 SWOT analýza sektoru
- 1.4 Kontext Evropského společenství
- 1.5 Přehled dřívější veřejné podpory sektoru
- 1.6 Přehled dřívějšího využití prostředků Phare a fondů EU vládami ČR
- 1.7 Souhrnné předběžné vyhodnocení operačního programu a kvantifikované cíle pro podporu z předvstupních fondů a ze strukturálních fondů

2. Popis rozvojové strategie: cíle, prioritní oblasti a opatření	10-15
--	-------

- 2.1 Úvod
- 2.2 Cíl SOP
- 2.3 Strategické cíle
- 2.4 Strategie rozvoje sektoru
- 2.5 Priority a opatření pro podporu z předvstupních/strukturálních fondů

- 3.1 Zhodnocení dosavadního financování rozvojových priorit a opatření ze zdrojů ČR a cizích zdrojů (Tabulka 1 a komentář)
- 3.2 Rozdělení financí pro priority na léta 2000 - 2002 (Tabulka 2 a komentář)
- 3.3 Rozdělení financí pro priority na léta 2003 - 2006 (Tabulka 3 a komentář)
- 3.4 Rozdělení financí pro opatření v rámci priorit na léta 2000 - 2002 (Tabulka 4 a komentář)
- 3.5 Rozdělení financí pro opatření v rámci priorit na léta 2003 - 2006 (Tabulka 5 a komentář)
- 3.6 Rozdělení financí pro priority a opatření podle regionů na léta 2000 - 2002 (Tabulka 6 a komentář)
- 3.7 Rozdělení financí pro priority a opatření podle regionů na léta 2003 - 2006 (Tabulka 7 a komentář)

4. Zabezpečení realizace SOP	8-10
-------------------------------------	-------------

4.1 Specifické podmínky implementace **SOP**

4.2 Institucionální a provozní opatření pro implementaci programu

4.2.1 Institucionální opatření

Řídící orgán

Monitorovací výbor programu

Výkonná jednotka programu

4.2.2 Provozní opatření pro implementaci **SOP**

Úroveň programu

Úroveň projektu

Obecné principy výběru projektů

Organizace výběru projektů

4.3 Systémy pro monitorování a hodnocení

4.3.1 Monitorování

4.3.2 Hodnocení

4.4 Procedury pro mobilizaci a oběh finančních toků a pro zajištění jejich transparency

4.5 Specifická opatření a procedury pro finanční kontrolu programu

4.6 Ostatní ujednání

Informace a publicita

Technická asistence

Ujednání Komise

5. Závěry	2-3
------------------	------------

Přílohy	
----------------	--

- Specifikace jednotlivých opatření (2-3 strany pro každé opatření)
- Další nespecifikované přílohy (tabulky, grafy, mapy, kartogramy aj.)

Celkem**40-60** stran

+ přílohy

PŘÍLOHY

Metodické a systémové zásady zpracování sektorových operačních
programů

Příloha 1

STRATEGICKÉ A PROGRAMOVÉ AKTIVITY V EVROPSKÉ UNII A V
ČESKÉ REPUBLICE

1. Metodická východiska

Operační programy jsou integrální součástí strategického plánování. Navazují na strategické dokumenty vyššího řádu a jsou zároveň východiskem pro navazující dokumenty. Vzhledem k tomu, že strukturalizace ekonomiky je objektivně chápána v odvětvové a prostorové dimenzi, jsou i operační programy zpracovávány jako sektorové operační programy a regionální operační programy. Sektorové programy pokrývají činnosti v prioritních odvětvích a tyto priority řeší pro celé území ČR. Regionální operační programy se týkají činností, které jsou pro jednotlivé regiony specifické a jsou vůči sektorovým programům komplementární.

Formálním předpokladem pro systémově pojaté a návazné sektorové operační programy je fungující systém strategického plánování. Spolu s návazností na jiné strategické a programové dokumenty, které se začínají zpracovávat a budou realizovány v České republice, je nezbytné systém prací na těchto dokumentech obsahově, věcně, časově a finančně koordinovat se strategickými a programovými pracemi v Evropské unii i proto, že realizace některých programů navržená v rámci strategických plánů v České republice, je závislá na finanční podpoře Evropské unie.

2. Strategické plánování

Ve věcném záměru zákona o strategickém plánování je formulována úloha a náplň strategického plánování v České republice.

Základním cílem strategického plánování je dosažení společenského konsensu o rozvojových záměrech státu, kraje, či obce, a to na základě vzájemného dialogu mezi veřejnou správou, soukromým sektorem, sociálními partnery, veřejností a o způsobech a nástrojích promítnutí tohoto konsensu do praktické řídicí praxe dotčených subjektů. Fenomén strategického plánování časově i logicky vzniká a rozvíjí se v souvislosti s rostoucí úlohou veřejné správy v ekonomickém i sociálním dění. V tomto smyslu sehrává strategické plánování dvojí úlohu, úlohu poznávací a úlohu koordinační.

Poznávací funkce strategického plánování je nezastupitelná v tom smyslu, že vláda a obdobně řídicí orgány krajů a obcí nesou zodpovědnost za budoucnost příslušné komunity a této úlohy se mohou zhostit pouze tehdy, pokud budou mít k dispozici dostatek kvalitních informací o základních tendencích, které se prosazují v ekonomické a sociální (v nejširším slova smyslu) sféře jak uvnitř státu, kraje či obce, tak mimo něj. K naplnění poznávací funkce strategického plánování za situace, kdy najedno straně dochází ke **globalizaci** světa, čímž se **předvídatelnost** budoucnosti stává velmi obtížnou, a na straně druhé k individualizaci společnosti, kdy se rozšiřuje spektrum hodnotových orientací lidí, a tím i životních cílů a životních způsobů musí dojít na základě otevřeného dialogu veřejného a soukromého sektoru. V naplňování této funkce strategického plánování, která obrací svou pozornost ke klíčovým, skutečně dlouhodobým problémům rozvoje dané komunity, sehrávají rozhodující úlohu odborné instituce, které jsou schopny (ať již díky jisté „autorizaci“ ze strany **decizních** orgánů, či díky své „přirozené autoritě“) koncentrovat intelektuální kapacity existující v dané komunitě, v zájmu dosažení co nejúplnějších odpovědí na strategické otázky budoucnosti.

Koordinační funkce strategického plánování je spojena se státními zásahy do ekonomiky, které historicky vznikly jako doplněk tržního mechanismu. Stát do ekonomiky zasahuje pouze tam a tehdy, kdy tržní mechanismus selhává (schopnost respektovat **externality**, brát v úvahu dlouhodobý vývoj rozvojových faktorů, zajistit respektování sociálních hledisek při rozdělování vytvořených zdrojů **atd.**).

Úkolem strategického plánování je tedy hledání postupů a nástrojů vědomé, demokratické, tržně konformní makro a mikroekonomické regulace a koordinace, která bude mít jasně deklarovaný cíl, definovány žádoucí i nežádoucí účinky, postiženy funkční souvislosti a provedenou kalkulaci očekávaného efektu a výše nákladů. Cílem koordinační funkce strategického plánování je zabezpečit, aby se nástroje či projekty jednotlivých součástí hospodářské a sociální politiky vlády nedostávaly do vzájemných rozporů.

Celková dlouhodobá vize rozvoje společnosti a dílčí dlouhodobé rozvojové cíle se tak musí stát obsahem jistého „vrcholového“ dokumentu (Strategického programu sociálního a ekonomického rozvoje), vyžadující jeho zpracování a pokud možno **konsensuální** přijetí.

Prakticky ve všech vyspělých zemích je široce akceptována potřebnost a nezastupitelnost dlouhodobých vizí rozvoje společnosti jako základ pro formulaci střednědobých a krátkodobých hospodářských politik, zpravidla ve vazbě na fungující systém prostorového plánování (který v České republice v této podobě chybí). Vzhledem ke specifickému charakteru těchto prací i dokumentů a současně i vzhledem k tomu, že se jedná o proces, který se vyvíjí, který hledá a postupně nachází svoji „optimální“ podobu, ukazuje se, že není žádoucí tento proces svazovat závaznou (a rigidní) zákonnou normou.

3. Charakteristika strategických a programových prací v EU

Práce na strategických a programových dokumentech Evropské unie jsou ve všech částech dokumentů a fázích jejich zpracování vedeny tak, aby byly zajištěny jejich základní funkce k cílenému a efektivnímu využívání intervencí ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Společenství na všech úrovních a místech rozhodování. Tvoří je *sedm základních (operačních) principů*, funkcí: (a) **Koncentrace** úsilí na nejnaléhavější problémy, (b) **Partnerství** v samostatnosti a odpovědnosti aktérů při konzultačním procesu, (c) **Programování** ke zvládnutí komplexnosti úkolů, (d) **Adicionality/Doplňkovosti-Přidatnosti** zdrojů, (e) **Sledování** v podobě monitorování a vyhodnocování, (f) **Subsidiarity** k rozhodování na správných místech a (g) **Solidarity** mezi různými strukturami subjektů nebo sfér.

Postup a způsob práce na zajištění funkčnosti dokumentů podle operačních principů je postaven na těchto výchozích souvislostech a předpokladech:

- Na všech úrovních a místech rozhodování o těchto dokumentech je respektována přímá souvislost mezi globálními cíli Evropské unie (**např.** hospodářská a sociální soudržnost) a národními zájmy **najedno** straně a strukturálními cíli, které představují například národní regionální (místní) a odvětvové cíle, na straně druhé.
- Soustava týmů, výborů, orgánů, institucí a firem zajišťuje vzájemně propojenou funkčnost strategických a programovaných dokumentů Evropské unie po celou dobu jejich existence, počínaje

přípravou, zpracováváním, projednáváním, realizací, implementací, monitorováním a konče vyhodnocováním, ať již průběžným nebo závěrečným.

Evropská unie vyhlásila pro **žadatelské** země do doby jejich vstupu do EU podmínky využití tzv. **předvstupních** fondů. **Předvstupní** období je důležité k tomu, aby kromě **institucionalizace** subjektů vytvářejících, podporujících a zabezpečujících strategické a programové dokumenty, zabezpečily tyto dvě koordinační funkce:

- Vzájemná propojenost prací mezi nejbližšími vertikálními úrovněmi rozhodování, které reprezentují výbory (skupiny) vytvořené na různých úrovních centrální státní správy a na regionálních úrovních s různou územní pravomocí (tzv. vertikální koordinace).
- Vzájemná schopnost spolupracovat při zajišťování vazeb mezi sektorovými a regionálními (místními) politikami (tzv. horizontální koordinace).

Zajišťování funkčnosti horizontální a vertikální koordinace u každého subjektu, zabývajících se strategickými a programovými dokumenty Evropské unie, vymezují právní normy České republiky a Evropské unie. Rámcově je upřesňují metodické zásady a pomůcky k jednotlivým částem a typům dokumentů a nakonec **šije** přizpůsobují vlastní statuty výborů, skupin a orgánů.

4. Charakteristika strategických a programových prací v České republice

Postup přípravy České republiky na **předvstupní** podporu od roku 2000 vychází z druhé střednědobé části dokumentu *Přístupové partnerství* (z roku 1997) a je zakotven v **Hospodářské strategii vstupu do Evropské unie; konkurenceschopnost - růst - zaměstnanost - solidarita** (tzv. **Národní program přípravy** ze 17.5.1999), kde jsou klíčovými kapitolami:

- III. Nový směr hospodářské politiky, v níž jsou vysvětleny základní rysy národohospodářského postupu.
- IV. Makroekonomická politika, která rozebírá měnovou a **fiskální** politiku.

Obě uváděné kapitoly navazují na analýzu výchozí situace (v kapitole II).

- V. Strukturální politiky, reagující na promítnutí národohospodářských strategických směrů do jednotlivých odvětví ekonomiky a regionálních průřezů se shrnujícím dopadem na životní prostředí.
- VI. Vybrané systémové problémy, rozebírající podrobněji nutné kroky ke zdokonalení právního rámce, pokračování privatizace i klíčové reformy ve finančním sektoru.
- **VII.** Lidské zdroje jako samostatná nová kapitola věnovaná rozvoji lidského faktoru.

Střednědobá hospodářská strategie je tvořena jako komplexem tří vzájemně podmíněných základních komponent (když prosazení hospodářské politiky je podmíněno sociálním paktem a podpůrným regionálním programem):

- *Program zvýšení konkurenceschopnosti* tvoří základní osu hospodářské politiky. Je základem pro rychlý růst **HDP**, řešení vnější nerovnováhy, omezení růstu inflace a dalších problémů. Jeho rozhodujícím předpokladem je řešení institucionálního rámce, který vytváří podněty pro restrukturalizaci a rozvoj soukromých iniciativ, **vč.** nezbytné reformy veřejné správy. Dalším předpokladem je mikroekonomická politika podporující export, výzkum a vývoj, kultivaci pracovní síly a vysokou úroveň investování.
- *Sociální pakt* je důležitý nástroj pro řešení sociálních důsledků restrukturalizace a tlaku na růst konkurenceschopnosti, zejména pak při řešení nezaměstnanosti, jakou dosud česká společnost nepoznala a která nesporně bude zdrojem mnoha **traumatizujících** jevů. Proto udržení konsensu obyvatelstva s dynamikou a hloubkou změn je v nadcházejícím období další podmínkou jejich prosazení. Pokud by se nepodařilo dodržet konsensus, vedlo by to nepochybně k sociálním konfliktům, k inflačním tlakům, k tlakům na systém veřejné správy, penzijní systém **apod.**
- *Program regionálního rozvoje* je nástrojem pro řešení problémů, vyvolávaných tlakem na růst konkurenceschopnosti s diferencovanými dopady v jednotlivých regionech. Je také nástrojem reformy veřejné správy, **vč.** realizace nového územního uspořádání (zavedení vyšších územně správních celků po roce 2000).

Vzájemná propojenost uvedených komponent je důležitou podmínkou k dosažení ekonomického růstu a k překonání současné stagnace ekonomiky. Hospodářská strategie vstupu České republiky do Evropské unie, opírající se o vzestup konkurenceschopnosti ekonomiky a rychlý růst produktivity práce, by měla české ekonomice umožnit, aby se zrychlilo tempo jejího přibližování k vyspělým sousedním zemím EU. Sblížení výkonnosti hospodářství při rychlém překonání rozdílů v produktivitě vytváří nejlepší základ pro vstup v uvažovaném období, a tím i předpoklad pro prosperitu země.

Období od roku 2000 je další fází přípravy na vstup České republiky do Evropské unie. V rámci nového sedmiletého programovacího období Evropské unie (2000 až 2006) je posílena celková pomoc ke **zlepšení přípravy na realizaci Programu Hospodářské a sociální soudržnosti EU** v České republice v těchto směrech:

- Připravit se na *respektování **acquis communautaire*** (legislativy EU) v oblastech, ve kterých dosud nebylo dosaženo plné kompatibility s právními normami EU.
- Nastartovat a urychlit *odstraňování hlavních problémů* v oblasti strukturální politiky tam, kde nebylo dosud dosaženo uspokojivé efektivity fungování příslušných orgánů a institucí při provádění a vynucování plnění transponovaných právních norem (v legislativě, při formulaci politik, při realizaci programů včetně jejich monitorování a kontroly).
- *Zvládnout přijímání řádově **vyššího rozsahu strukturálních intervencí*** (zvýšené objemy od roku 2002 a další vyšší rozsah po vstupu do Evropské unie).

Harmonogram postupových kroků přípravy České republiky na realizaci Hospodářské a sociální soudržnosti EU od roku 2000 obsahuje:

- Zpracování *Národního rozvojového plánu pro období 2000 - 2006 (RDP)* za celé území státu, jako základního programového dokumentu, který se stane podkladem projednání s orgány Evropské komise o *předvstupní* podpory v České republice od roku 2000 (až k přípravě Rámce podpory Společenství - RPS/CSF).
- Přípravu podmínek pro realizaci *předstrukturálních* podpor ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Unie spočívající ve *zřízení řídicích a monitorovacích institucí* na národní a regionální úrovni.
- Přípravu pro využívání *předvstupních* programů *ISPA* a *SAPARD*, které se stanou součástí *Speciálního přípravného programu pro strukturální politiku* zahrnující také přípravu pilotních operačních programů typu strukturálních fondů k financování z programu *Phare 2000*.
- *Srovnávám české legislativy s legislativou Evropské unie v oblasti regionální politiky a politiky soudržnosti, tzv. screening*, který umožňuje posoudit stav příprav.

Založení legislativního a funkčního rámce a vytvoření potřebné absorpční (např. administrativní a rozpočtové) kapacity kandidátských zemí ke zvládnutí těchto procesů probíhá prostřednictvím tzv. *twinningu* (partnerství měst, obcí a jiných územních subjektů). Cílem *twinningu* je integrovat do českého právního a institucionálního prostředí nařízení Rady Evropské unie týkající se strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

5. **Strategické programové dokumenty Evropské unie a jejich příprava v České republice**

Na nejvyšší úrovni rozhodování o získání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie se pracuje s těmito strategickými programovými dokumenty:

- Národní strategie rozvoje (NSR, *NDS -National Development Strategy*), kterou v předvstupní fázi představuje v České republice dokument **Hospodářská strategie vstupu do Evropské unie** (tzv. Národní program přípravy). Národní strategie rozvoje členského státu obsahuje využití intervencí ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Svým obsahem zaměřeným na priority, finanční plán a postup kontroly naplňuje nejen charakter strategického dokumentu, ale je nejdůležitějším programovým dokumentem. Její předložení Evropské unii je podmíněno zpracováním určitých programových dokumentů, mezi které patří:
 - **Národní rozvojový plán** (RDP - *Regional Development Plan*), který se zpracovává většinou pro všechny regiony jednoho cíle strukturální politiky a *kohezní* politiky. Na základě rozhodnutí DG XVI Evropské komise³ se za Českou republiku zpracovává tento dokument pro celý stát pod názvem **Národní rozvojový plán České republiky (RDP)**.

³ K rozhodnutí se dospělo po vyhodnocení používaného indikátoru (hrubý domácí produkt/obyvatele), který dosahuje, s výjimkou Prahy, méně než 75% průměru úrovně tohoto ukazatele v Evropské unii ve všech regionech České republiky.

- **Rámec podpory Společenství (RPS, CSF - Community Support Framework)**, který zakotvuje koordinaci strukturální asistence Společenství na akcích Společenství a členského státu pro jednotlivá léta střednědobého časového období. Schválení a realizace se bude týkat České republiky až po vstupu do EU. Pro schvalovací proces Evropské komise, je nutné splnit dva předpoklady: (i) zařazení regionů pod příslušné Cíle strukturální politiky a **kohezní politiky** a (ii) zpracování Národního rozvojového plánu.

Na nižší úrovni rozhodování se zpracovávají operační programy:

- **Regionální operační programy (ROP - Regional Operational Program)** za 8 regionů **NUTS II** na základě existujících Strategii rozvoje 14 krajů (**VÚSC**).
- **Sektorové operační programy (SOP - Sectoral Operational Program)** za prioritní oblasti hospodářské a sociální soudržnosti. V České republice bylo zpracováno pro přípravu Návrhu sektorových a regionálních priorit Národního rozvojového plánu České republiky na léta 2000 - 2006 celkem 7 sektorových částí: (I) Rozvoj lidských zdrojů, (II) Průmysl, (III) Doprava a spoje, (IV) Životní prostředí, (V) Rozvoj **multifunkčního** zemědělství, (VI) Rozvoj venkova a (VII) Cestovní ruch.

6. Charakteristika operačních programů

Operační programy náleží do skupiny programových dokumentů pro strukturální fondy Evropské unie. Jejich příprava, projednání a schválení představuje jednu ze základních podmínek získání **finanční pomoci** ze strukturálních fondů. Přípravou operačních programů se naplňují požadavky **acquis communautaire** a současně také jeden ze základních principů strukturálních fondů, který se označuje jako princip programování. Operační program se v zemích Evropské unie vyskytuje v několika základních variantách a přizpůsobuje se tak požadavkům a potřebám členské země a jejích regionů.

Jednotlivými typy operačních programů se rozumí:

Sektorový operační program

Program, který je připravený na úrovni státu a zaměřuje se na jeden nebo několik málo sektorů. Program se nicméně implementuje na úrovni regionů a obcí a zahrnuje silný regionální aspekt. Sektorový operační program se většinou připravuje v případě, že řešení sektorového problému na regionální úrovni by bylo neefektivní nebo zcela neuskutečnitelné.

Regionální operační program

Program, který je připravený, řízený a implementovaný na úrovni regionu NUTS 2. Regionální operační program v sobě zahrnuje řadu sektorových aktivit. Regionální operační programy se připravují v zemích s pokročilou decentralizací a silnou místní a regionální samosprávou.

Operační program pro jednotlivý strukturální fond

Jde o program kombinující oba výše zmíněné přístupy. Při přípravě tohoto programu se nezjišťuje, zdali by se daný problém měl řešit regionálním nebo sektorovým přístupem, ale pouze se prověřuje možnost **financovat** řešení tohoto problému ze zdrojů daného strukturálního fondu.

Operační program není jediným typem programového dokumentu na úrovni nižší než Rámec podpory Společenství, i když právě v rámci operačních programů proudí do členských zemí Evropské unie největší část pomoci ze strukturálních fondů. Do této skupiny náleží také nástroj Globálních grantů, který je založen na podobné logice jako globální úvěry Evropské investiční banky. Poslední způsob získávání prostředků ze zdrojů strukturálních fondů představují Významné projekty (Major Project, MP).

Operační program nepředstavuje programový dokument pro Fond soudržnosti a nepokrývá oblast pilotních projektů a projektů spadajících do Iniciativ Společenství. Programy a projekty tohoto typu nespádají do strukturálních fondů, nicméně regionálně i oborově doplňují rozsah jejich působnosti. Proto již při přípravě operačních programů se musí tyto a další jiné aktivity spolufinancované ze zdrojů Evropské unie brát v úvahu, vzájemně se respektovat a uvádět v soulad.

V hierarchii programových dokumentů náleží operační programy na druhé místo za Rámec podpory Společenství. V souvislosti s tím je třeba znovu upozornit, že operační program vzniká na prostoru, který mu vymezuje právě Rámec podpory Společenství. Operační programy se svou náplní ani zaměřením nemohou vzdálit cílům a záměrům Rámce podpory Společenství.

Operační program musí být „pokryt“ některou z priorit Rámce podpory Společenství.

Každý operační program je sestaven z několika priorit, každá z priorit je tvořena řadou opatření. Jednotlivá opatření jsou realizována řadou konkrétních projektů.

Operační programy se vypracovávají ve velmi podobné struktuře, neboť jsou na ně kladeny stejné požadavky. Základní požadavky stanovuje především koordinační nařízení. Operační programy vznikají převážně v následující podobě:

- obecná charakteristika programu (analýza sektoru/regionu, charakter sektorové/regionální politiky, cíle sektorové/regionální politiky, struktura programu, cíle programu, finanční zdroje a základní struktura finančních výdajů, vliv operačních programů na životní prostředí, předběžné hodnocení operačních programů a závěrečné vyhodnocení programového dokumentu pro předcházející programové období);
- popis jednotlivých priorit (ve struktuře **program-priorita-opatření-aktivita**) a v některých případech operační program uvádí i příklady nejdůležitějších projektů;
- finanční plán (souhrn finančních tabulek za celý operační program, priority a jednotlivá opatření);
- implementace a monitoring (vládní/regionální instituce, implementační instituce, koordinace mezi implementačními institucemi, výbory, informace a publicita, finanční pravidla).

Metodické a systémové zásady zpracování sektorových operačních
programů

Příloha 2

KATEGORIZACE OBLASTI INTERVENCE STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ EU

I. Výrobní prostředí

11 Zemědělství

- 111 Investice do zemědělského majetku
- 112 Vytvoření nových zemědělců
- 113 Odborné školení
- 114 Zlepšení zpracování a odbytu zemědělských produktů

12 Lesnictví

- 121 Investice do lesa
- 122 Zlepšení sběru, zpracování a odbytu lesních produktů
- 123 Propagace nových výstupů pro využití a odbyt lesních produktů
- 124 Vytvoření sdružení majitelů lesa
- 125 Reprodukce lesního potenciálu poškozeného přírodními katastrofami a požárem a zavedení příslušných ochranných nástrojů
- 126 Zalesnění nezemědělské půdy
- 127 Zlepšení/udržování ekologické stability chráněných lesů
- 128 **Školení**

13 Propagace adaptace a rozvoje zemědělských oblastí

- 1301 Úprava půdy
- 1302 Rozdělení na parcely
- 1303 Vytvoření služeb na pomoc zemědělství a řízení
- 1304 Odbyt kvalitních zemědělských produktů
- 1305 Základní služby pro venkovské hospodářství a obyvatelstvo
- 1306 Renovace a rozvoj vesnic a ochrana a zachování venkovského dědictví
- 1307 **Diversifikace** zemědělských činností a činností souvisejících se zemědělstvím, zajistit
několikeré činnosti nebo alternativní příjmy
- 1308 Řízení zemědělských vodních zdrojů
- 1309 Vybudování a úprava infrastruktury v návaznosti na rozvoj zemědělství
- 1310 Povzbuzení turistických aktivit
- 1311 Povzbuzení řemeslných činností
- 1312 Ochrana životního prostředí v souvislosti se zachováním půdního fondu, lesů a krajiny a
také zlepšení prostředí pro živočichy
- 1313 Reprodukce zemědělského potenciálu poškozeného přírodními katastrofami a

zavedení příslušných ochranných nástrojů

1314 Finanční **engineering**

14 Rybářství

- 141 Úprava výkonů v rybaření
- 142 Obnova a modernizace rybářských lodí
- 143 Zpracování, odbyt a propagace rybářských produktů
- 144 Chov vodních živočichů
- 145 Zařízení rybářských přístavů a ochrana pobřežních námořních zón
- 146 **Sociálně-ekonomická** opatření (včetně pomoci dočasně stojícím a kompenzace za technická omezení)
- 147 Činnosti prováděné odborníky (včetně odborného školení, malého pobřežního rybaření)

15 Pomoc velkým obchodním organizacím

- 151 Investice do hmotného kapitálu (zařízení a vybavení, společné financování státních subvencí)
- 152 Ekologické technologie, čisté a ekonomické energetické technologie
- 153 Podnikatelské poradenské služby (internacionalizace, vývoz a řízení životního prostředí, nákup technologie)
- 154 Služby pro živitele (zdraví a bezpečnost, zajištění péče pro rodinné příslušníky)
- 155 Finanční engineering

16 Pomoc SME a řemeslnictví

- 161 Investice do hmotného kapitálu (zařízení a vybavení, společné financování státních subvencí)
- 162 Ekologické technologie, čisté a ekonomické energetické technologie
- 163 Podnikatelské poradenské služby (informace, podnikatelské plánování, konzultační služby, marketing, řízení, projektování, internacionalizace, vývoz, řízení životního prostředí, nákup technologie)
- 164 Společné podnikatelské služby (podnikatelský majetek, inkubátory, stimulace, propagační služby, tvorba sítí, konference, obchodní veletrhy)
- 165 Finanční engineering
- 166 Služby na podporu sociální ekonomiky (zajištění péče pro rodinné příslušníky, zdraví a bezpečnost, kulturní činnosti)
- 167 Odborné školení

17 Turistický ruch

- 171 Hmotné investice (informační střediska, turistické ubytovny, stravování, zařízení)
- 172 Nehmotné investice (rozvoj a zabezpečení turistických služeb, sport, kulturní a rekreační činnosti, dědictví)
- 173 Společné služby pro turistický průmysl (propagační činnosti, tvorba sítí, konference a obchodní veletrhy)
- 174 Odborné školení

18 Výzkum, technologický rozvoj a inovace (RTDI)

- 181 Výzkumné projekty z univerzit a výzkumných ústavů
- 182 Inovační a technologický transfer, tvorba sítí a partnerství mezi obchodními institucemi nebo výzkumnými ústavy
- 183 Zařízení RTDI

2. Lidské zdroje

- 21 Politika pracovního trhu
- 22 Sociální oblast
- 23 Rozvoj vzdělávacích a odborných školení (osoby, **firmy**)
- 24 Flexibilita pracovních sil, podnikatelská aktivita, inovace, informační a komunikační technologie (osoby, **firmy**)
- 25 Aktivita pracovního trhu ve prospěch žen

3. Základní infrastruktura

31 Dopravní infrastruktura

- 311 Železnice
- 312 Silnice
- 313 Dálnice
- 314 Letiště
- 315 Přístavy
- 316 Vodní cesty
- 317 Městská doprava
- 318 **Vícezpůsobová** doprava
- 319 Inteligentní dopravní systémy

32 Telekomunikační infrastruktura a informační společnost

- 321 Základní infrastruktura
- 322 Informační a komunikační technologie (včetně opatření pro zabezpečení a bezpečný přenos)
- 323 Služby pro občany a jejich využití (zdravotnické, správní, vzdělávací)
- 324 Služby pro SME a jejich využití (elektronický obchod a transakce, vzdělání a školení, tvorba sítí)

33 Energetická infrastruktura (výroba, dodávka)

- 331 Elektřina, plyn, benzín, pevná paliva
- 332 Obnovitelné zdroje energie (solární energie, větrná energie, **hydroelektrárny, biomasa**)
- 333 Energetická efektivnost, **kogenerace**, řízení energie

34 Infrastruktura v oblasti životního prostředí (včetně vody)

- 341 Vzduch
- 342 Hluk
- 343 Komunální a průmyslový odpad (včetně nemocnic a nebezpečného odpadu)
- 344 Pitná voda (sběr, skladování, úprava a rozvod)
- 345 Kanalizace a čištění

35 Plánování a regenerace

- 351 Modernizace a regenerace průmyslových a vojenských území
- 352 Regenerace urbanistických území

36 Sociální infrastruktura a zdravotnictví

4. Různé

41 Technická pomoc a inovační činnosti (ERDF, ESF, EAGGF, FIFG**)**

- 411 Příprava, realizace, monitoring, propagace
- 412 Hodnocení
- 413 Studie
- 414 Inovační činnost

Metodické a systémové zásady zpracování sektorových operačních
programů

Příloha 3

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: I

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: A - VÝROBNÍ PROSTŘEDÍ

OBLASTI INTERVENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
AI. Podporované velké firmy A 1.1 Investice do hmotného kapitálu (zařízení a vybavení, podíl státu na financování)	Počet velkých firem, které obdržely finanční podporu	- Přímé soukromé investice do finančně podporovaných firem (v mil. Kč a % celkových investic) - Vybudovaná podlahová plocha / renovovaná(m²)	Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) Zvýšení obrátu firem, které obdržely finanční podporu po 2 letech (%)
AI .2 Ekologické technologie, čisté a energeticky úsporné technologie	Počet podporovaných ekologických auditů Počet firem, které obdržely poradenskou pomoc od odborníků v oblasti životního prostředí Počet firem, které obdržely finanční podporu na zavedení ekologických technologií a výrobu ekologických produktů	Počet nově zřízených firem v ekologickém sektoru v důsledku podpory % firem oprávněných pro certifikaci z hlediska ekologických norem	Zvýšení obrátu podporovaných firem v ekologickém sektoru po dvou letech (%) Počet nových produktů / zavedených technologických postupů Ekologický dopad činností firem z hlediska snížení emisí (CO ₂ , NO _x atd. v %)
A 1.3 Podnikatelské poradenské služby (internacionalizace, vývoz a ekologické hospodaření, nákup technologie)	- Počet podporovaných podnikatelských aktivit - Počet poskytovaných poradenských služeb	- Počet firem, které se staly novými vývozci - Počet firem exportujících na nové trhy % firem spokojených s poskytovanými službami	% vývozu v obrátu podporovaných firem po 2 letech Zvýšení přidané hodnoty vyrobené po 2 letech Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 2

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: A - VÝROBNÍ PROSTŘEDÍ

OBLASTI INTERVENENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
A1. Podporované velké firmy A 1.4 Služby pro zaměstnance (zdraví a bezpečnost, zajištění péče o rodinné příslušníky)	Počet firem, které obdržely finanční podporu Počet školek či jeslí, které obdržely finanční podporu	% zaměstnanců majících přístup k poskytovaným službám Spokojenost zákazníků (muži/ženy)	Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
A2. Podporované malé a střední podniky (MSP) a živnosti A2.1 Investice do hmotného kapitálu (zařízení a vybavení, podíl státu na financování)	Počet MSP, které obdržely finanční podporu (majitelé muži/ženy) Počet nových MSP, které obdržely finanční podporu (majitelé muži/ženy)	Nové/zvýšené tržby MSP (mil.Kč) Počet soukromých projektů majitelék-žen (% z celku)	Míra přežití nových MSP, které obdržely finanční podporu a i po 2 letech fungují (%) Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) Zvýšení obrátu firem, které obdržely finanční podporu, po 2 letech
A2.2 Ekologické technologie, čisté a energeticky úsporné technologie	- Počet firem, které obdržely finanční podporu na zavedení ekologických technologií a výrobu ekologických produktů - Počet podporovaných ekologických auditů	Počet firem, které obdržely podporu a které jsou nově zřízeny v ekologickém sektoru % firem oprávněných pro certifikaci z hlediska ekologických norem	- Obrat podporovaných firem v oblasti životního prostředí po 2 letech - Počet nově zavedených produktů / technologických postupů

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 3

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: A - VÝROBNÍ PROSTŘEDÍ

OBLASTI INTERVENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
A2. Podporované malé a střední podniky (MSP) a živností	Počet MSP, které obdržely poradenskou pomoc od odborníků v oblasti životního prostředí	Snížení energetických nákladů v MSP (%) Přímé soukromé investice do finančně podporovaných firem (v mil. Kč a % celkových investic)	Zvýšení prodeje ekologických produktů (%) Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) Ekologický dopad činností firem z hlediska snížení emisí (CO₂, NO_x atd. v %)
A2.3 Poradenské služby pro podnikatele (informace, podnikatelské plánování, konzultační služby, marketing, řízení, projektování, internacionalizace, vývoz, ekologické hospodaření, nákup technologie)	Počet MSP (majitelé muži/ženy), které využily poradenské služby	- Počet MSP, kteří se stávají novými vývozci - Počet MSP exportujících na nové trhy % MSP spokojených s poskytovanými službami	% vývozu v obratu podporovaných MSP po 2 letech Zvýšení přidané hodnoty vyrobené po 2 letech Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
A2.4 Společně sdílené podnikatelské služby (podnikatelské pozemky, inkubátory, stimulace, propagační služby, tvorba sítí, konference, obchodní veletrhy)	Dostupná plocha průmyslových pozemků v ha Počet projektů, které obdržely finanční podporu	- Přímé soukromé investice do finančně podporovaných firem (v mil. Kč a % celkových investic) - Míra spokojenosti příjemců podpory (muži/ženy)	Zvýšení přidané hodnoty vyrobené po 2 letech Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 4

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: A - VÝROBNÍ PROSTŘEDÍ

OBLASTI INTERVENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
A2. Podporované malé a střední podniky (MSP) a živnosti			
A2.5 Finanční engineering	Počet/objem rizikových a „seed“ kapitálových fondů (fondů dobrých nápadů), které obdržely finanční podporu Počet/objem záručních fondů, které obdržely finanční podporu	Počet podniků nově uvedených do provozu /založených (muži/ženy) Počet MSP s poskytnutým spokojených financováním (muži/ženy)	Regionální firmy a z nich MSP jako % dodavatelů podporovaným podnikům po 2 letech ("přihrávací efekty") Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
A2.6 Služby na podporu sociálního rozvoje (zajištění péče o rodinné příslušníky, zdraví a bezpečnost, kulturní aktivity)	- Počet organizací a programů, které obdržely finanční podporu - Počet společenských organizací, jejichž projekt byl schválen	% podporovaných organizací ležících v chudých městských čtvrtích nebo jejichž členové žijí většinou v chudých městských čtvrtích	Počet dospělých osob (mužů/žen) aktivních v podporovaných společenských organizacích po 2 letech % dospělých osob (mužů/žen) aktivních v podporovaných společenských organizacích Počet místních obyvatel (mužů/žen) využívajících podporované služby po 2 letech

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 5

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: A - VÝROBNÍ PROSTŘEDÍ

OBLASTI INTERVENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
A.3 Výzkum, technologický rozvoj a inovace (VTRI)			
A3.1 Výzkumné projekty založené na univerzitách a výzkumných ústavech	Počet podporovaných výzkumných projektů Počet podporovaných studentů ve výzkumu (muži/ženy)	% úspěšně dokončených projektů (publikace atd.) Počet podporovaných výzkumníků, kteří dostali doktorát (PhD) (muži/ženy) Zvýšení pracovníků ve VTR (počet a % celkového počtu pracovních míst, muži/ženy)	Počet patentů vydaných z vytvořených inovací Počet nových firem založených vědeckými a výzkumnými pracovníky
A3.2 Inovační a technologický transfer, tvorba sítí a partnerství mezi podniky anebo výzkumnými ústavami	Počet firem, které obdržely finanční podporu na projekty VTRI a nákup technologie Počet poradenských/školicích akcí Počet podporovaných MSP Počet projektů, na kterých spolupracují podporované firmy a výzkumné ústavy	Počet místních podniků zainteresovaných na podpoře společných výzkumných projektů (z toho MSP) Nárůst investic na VTRI ze strany podnikatelů zainteresovaných na společných projektech % MSP spokojených se službami	- Počet společných plánů výzkumných ústavů a podporovaných firem po 2 letech - Počet regionálních zainteresovaných podniků vykazujících pozitivní osamostatnění po 2 letech (z toho MSP) - Počet podporovaných firem nakupujících patenty, licence nebo zainteresovaných na společných projektech (po 2 letech) - Počet nových produktů/technologických postupů uvedených na trh firmami, které obdržely finanční podporu.

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 6

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: A - VÝROBNÍ PROSTŘEDÍ

OBLASTI INTERVENTENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
3 Výzkum, technologický rozvoj a inovace (VTRI)			
. 3 Infrastruktura VTRI	• Dostupná plocha (ha) • Vybudovaná / modernizovaná podlažní plocha (m²) • Počet založených společných služeb	• Počet vytvořených pracovních míst ve vědě a rozvoji (muži/ ženy) • Počet MSP s přístupem ke společným službám	• Přidaná hodnota vyprodukovaná po dvou letech • Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) Počet malých firem vytvořených v parku (po 2 letech) • Počet malých high-tech firem vytvořených v parku (po 2 letech) • Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ			LIST: 7)NOCENI
			LISTŮ: 19
PRIORITNÍ OBLAST: B - LIDSKÉ ZDROJE			
OBLASTI INTERVENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
B. 1 Politika trhu práce			
B 1. 1 Pomoc osobám (Školení, poradenství a vedení, pracovní pomoc, integrační opatření...)	• Počet uživatelů pomoci	• Míra umístění uživatelů pomoci v zaměstnání (%)	• Míra umístění uživatelů pomoci po jednom roce • Snížení nezaměstnanosti u vybrané části obyvatel (%)
B 1. 2 Pomoc strukturám a systémům (Školení učitelů - poradenské a pomocné služby...)	• Počet nabídnutých míst • Počet proškolených školitelů • Počet projektů	• Nezaměstnaní, kteří využili doplňkové poradenské služby (%) • Zvýšení počtu referenčního obyvatelstva, jemuž byly poskytnuty tyto služby (%)	• Míra umístění uživatelů pomoci po jednom roce
B.2 Sociální reintegrace			
B2.1 Pomoc osobám (Cesty k integraci, integrovaná opatření, specifická školicí opatření...)	• Počet uživatelů pomoci	• Nárůst délky pracovní praxe (průměr/u uživatelů) • Zvýšení odbornosti (počet uživatelů pomoci, kteří obdrželi doktorát nebo certifikát) • Míra spokojenosti uživatelů pomoci (%)	• Míra umístění uživatelů pomoci po jednom roce • Snížení nezaměstnanosti u vybrané části obyvatel (%)
B2.2 Pomoc strukturám a systémům (Sociální pomoc, informace, místní iniciativy pro rozvoj zaměstnanosti...)	• Počet místních iniciativních projektů	• Počet sdružení sociálně-ekonomických partnerů v rámci vytvořeného územního paktu	• Udržitelnost sdružení (%) sdružení existujících i dva roky po ukončení podpory)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ			LIST: 8)NOCENI
			LISTŮ: 19
PRIORITNÍ OBLAST: B - LIDSKÉ ZDROJE			
OBLASTI INTERVENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
B.2 Sociální reintegrace			
		• Zvýšení počtu referenčního obyvatelstva, jemuž byly poskytnuty tyto služby	
B.3 Rozvoj vzdělávacího a odborného školení (osoby, firmy)			
B3.1 Pomoc strukturám a systémům: (Postupové cesty pro předčasně opouštějící školy, dospělé osoby s nízkým vzděláním, školení školitelů...)	- Počet vytvořených školících míst (hodiny, dny) - Počet projektů - Počet školitelů /poradců...,kteří si zvýšili odbornost	• Nárůst počtu referenčního obyvatelstva, jemuž byly poskytnuty tyto služby (%)	- Snížení studentů předčasně opouštějících školy (%) - Zvýšení odbornosti u vybrané části obyvatel (%)
B.4 Flexibilita pracovních sil, podnikatelská aktivita, inovace, informace a komunikační technologie			
B4.1 Pomoc osobám, firmám	- Počet zaměstnanců na školících programech (typ, délka) - Počet MSP, které získaly finanční podporu na školení (rozsah, typ, délka) - Počet uživatelů podpory	• Zvýšení rozpočtu MSP na školení (% nárůstu)	- Počet uživatelů pomoci (osob), kteří rozjeli podnik po dvou letech (muži/ženy) - Zvýšení přidané hodnoty po 2 letech - Zvýšení produktivity práce jako výsledek zvýšené odbornosti (% zvýšení obrát / zaměstnanec)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 9

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: B - LIDSKÉ ZDROJE

OBLASTI INTERVENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
B.4 Flexibilita pracovních sil, podnikatelská aktivita, inovace, informace a komunikační technologie			
(sociální pomoc, informace, místní rozvojové iniciativy, sociální ekonomika...)	Počet poradenských služeb nabízených MSP Počet projektů	Nárůst počtu referenčního obyvatelstva, jemuž byly poskytnuty tyto služby (% nárůstu)	Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) cena zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
B.5 Pozitivní činnosti na pracovním trhu pro ženy B5.1 Pomoc osobám (vývoj kariéry žen, podnikatelství mezi ženami...)	Počet uživatelů pomoci • Množství podnikatelských grantů/půjček (průměrně na uživatele pomoci) • Počet hodin strávených na „specifické akci“ - školení	• Míra umístění uživatelů pomoci v zaměstnání (%)	Zvýšení aktivity žen na trhu práce (%) Zvýšení zaměstnanosti žen na trhu práce po 2 letech Zvýšení počtu žen/mužů zaměstnaných v převážně mužských/ženských oborech a zaměstnáních po 2 letech (%)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST:10

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: B - LIDSKÉ ZDROJE

OBLASTI INTERVENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
B.5 Pozitivní činnosti na pracovním trhu pro ženy B5.2 Pomoc strukturám a systémům (akce pro připravenost, tvorba sítí...)	- Počet akcí zvyšujících připravenost - Počet nových podporovaných sítí - Počet projektů	Podíl příslušné části obyvatel účastnících se „specifických akcí“	Udržitelnost sítí (% existujících i po 2 letech po ukončení pomoci)
B.6 Sociální infrastruktura a zdravotnictví B.6 Sociální infrastruktura a zdravotnictví	Počet podporovaných obecních zdravotních středisek Počet postavených nebo modernizovaných nemocnic Počet podporovaných jeslí Počet podporovaných školek Počet podporovaných středisek pro přestárlé osoby Počet podporovaných středisek pro invalidní osoby	Zvýšení počtu uživatelů podporované infrastruktury / služeb (%)	- Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) - Zvýšení aktivity na pracovním trhu žen (%)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 11

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: C - INFRASTRUKTURA

OBLASTI INTERVENTENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
C. I Dopravní infrastruktura			
C 1.1 Železnice	Km vybudované nebo zmodernizované rychlostní železnice (% dokončenosti sítě) Upravené železniční tratě (km)	- Časová úspora (cestovní doba v počet uživatelů) - Časová úspora (cestovní doba x objemy nákladu/počet cestujících) - Dosažitelnost	Zvýšení frekvence cestujících/nákladů po 2 letech (%) Dopad na životní prostředí (% zvýšení/"snížení) Změny hlučnosti dopravy (%) Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) Míra spokojenosti uživatelů (%)
	Km postavených nebo modernizovaných dálnic (% dokončenosti sítě)	Časová úspora (cestovní doba x počet uživatelů) Časová úspora (cestovní doba x objemy nákladu/počet cestujících) Dosažitelnost	Zvýšení frekvence vozidel/nákladů po 2 letech (%) Dopad na životní prostředí (% zvýšení/snížení) Změny hlučnosti dopravy (%) Plocha změněného přirozeného umístění v ha Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) Zvýšení bezpečnosti (počet dopravních nehod po jednom roce)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 12

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: C - INFRASTRUKTURA

OBLASTI INTERVENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
C. I Dopravní infrastruktura	Počet postavených nebo modernizovaných letišť	Zvýšení počtu cílových míst s pravidelným leteckým spojením Průměrný nárůst počtu cestujících za rok	Dopad na životní prostředí (%) zvýšení nebo snížení) Změny hlučnosti dopravy (%) Zvýšení dopravní frekvence cestujících/nákladů po 2 letech (%) Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
C I. 5 Městská doprava	Počet modernizovaných spojů veřejné dopravy	Počet uživatelů (zvýšení v % obyvatel)	Snížení dopravní frekvence vozidel po 2 letech (%) Dopad na životní prostředí (%) zvýšení/snížení) Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) Míra spokojenosti uživatelů (%)
	Počet multimodálních center, které získaly finanční podporu	Zvýšení rychlosti zboží dopravaného přes centrum (%)	Zvýšení frekvence vozidel/nákladů po 2 letech (%)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 13

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: C - INFRASTRUKTURA

OBLASTI INTERVENENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
C. 1 Dopravní infrastruktura		Časová úspora (cestovní doba x objem nákladu/počet cestujících)	Odstranění nákladní dopravy ze silnic (tun za rok) Dopad na životní prostředí (% snížení) Hrubá/čistá vytvořená nebo zaru- čená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
C.2 Energetická infrastruktura (výroba, dodávka)			
C2.1 Elektřina, plyn, benzín, pevná paliva	Počet podporovaných nových zařízení KW/MW nových nebo moderni- zovaných zařízení v rozdělení podle zdroje energie (% dokončenosti sítě) Km vybudované / modernizované elektrické/plynové rozvodné sítě (% dokončenosti sítě) Km nových/ modernizovaných potrubních rozvodů	Zvýšení odhadovaného počtu uživatelů (při použití průměrného koeficientu spotřeby energie) (%) Počet přerušení dodávky elektrické energie u průměrného uživatele napojeného na síť, na kterou je napojeno nové zařízení Počet uživatelů napojených na novou síť Snížení energetických nákladů (Kč/kWh)	• Zvýšení efektivnosti podporovaných zařízení a instalací (TPE) • % změny dopadu na životní prostředí z hlediska zvýšení nebo snížení emise (CO₂, SO₂, NO_x...) • Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) • Přidaná hodnota vyprodukovaná v zařízení (Kč/rok)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 14

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: C - INFRASTRUKTURA

OBLASTI INTERVENENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
C.2 Energetická infrastruktura (výroba, dodávka) C2.2 Obnovitelné zdroje energie (solární energie, větrná energie, hydro-energie, biomasa)	Počet nových podporovaných zařízení KW/MW nových nebo modernizovaných zařízení v rozdělení podle zdrojů energie	uživatelů (při použití průměrného koeficientu spotřeby energie) (%)	Zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie ve srovnání k celkové energetické dodávce (%) Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
C.3 Plánování a regenerace C3.1 Úprava a regenerace průmyslových a vojenských území	- Regenerace devastované půdy (ha) - Koupené, vybudované nebo renovované podlahové plochy v m	Počet podniků usazených v podporovaných územích po 2 letech % uživatelů, kteří jsou spokojeni s projektem (muži/ženy)	Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
C3.2 Regenerace městských území	Počet podporovaných projektů městských organizací Počet podporovaných projektů na městskou obnovu Počet renovovaných objektů	Počet podniků / obchodních organizací, které se usadily v renovovaných územích Zvýšení počtu obyvatel trvale bydlících v okolí (do 1 km) renovovaného území	Přidaná hodnota vyprodukovaná v místních podnicích po 2 letech Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) % obyvatel trvale bydlících v podporovaných městských územích, kteří prokazují, že v této oblasti zůstanou dalších 5 let

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 15

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: D - ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

OBLASTI INTERVENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
D.1 Vzduch	Počet elektráren používajících emisní filtry	Zvýšení energetické účinnosti (%)	% změny dopadu na životní prostředí z hlediska zvýšení nebo snížení emisí (CO ₂ , SO ₂ , NO _x ...) Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
D.3 Komunální a průmyslové odpady (včetně nemocnic a nebezpečných odpadů)	Km dálnice chráněné protihlukovými stěnami Úprava kapacity zařízení pro likvidaci odpadů nebo recyklačních zařízení (% zvýšení)	Počet uživatelů protihlukových opatření (% obyvatel) služeb pro sběr pevných komunálních odpadů (% obyvatel)	Snížení dopravního hluku (%) Množství sebraných pevných odpadů pro recyklaci (tun/rok) za jeden rok • % pevných odpadů recyklovaných k novému využití • % nepovolených skládek, které se uzavřely/asanovaly • Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 16

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: D - ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

OBLASTI INTERVENTENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
D.4 Pitná voda (sběr, uchovávání, úprava a rozvod)	Počet firem, které obdržely finanční pomoc na zavedení ekologických technologií a rozvoj ekologických produktů (z toho MSP)	- Počet domácností napojených na novou/upravenou síť (% obyvatel) - Počet dní, kdy byla dodávka nedostačující (na 1000 domácností)	Množství spotřebované vody přes nové/upravené sítě po jednom roce Zvýšení efektivity spotřeby vody (%) Snížení ztrát v rozvodné síti (%) Zvýšení podílu průmyslových výpusť napojených na čistírný odpadních vod (%) Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) % vzorků odpadních vod podle zdrojů vykazujících specifickou úroveň poklesu identifikovaných polutantů Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
D.5 Odpady a čištění	- Úprava kapacity úpraven vod a čistíren odpadních vod (m³) - Počet programů na úsporu vody	% předčištěných odpadních vod % vyčištěných odpadních vod % domácností / podniků napojených na nové / upravené systémy rozvodu vody	

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 17

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: E - CESTOVNÍ RUCH

OBLASTI INTERVENTENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
E.1 Hmotné investice (informační centra, turistické ubytovny, stravování, zařízení)	Počet vytvořených nebo vylepšených lůžek Počet vybudovaných/ modernizovaných hotelů Počet vytvořených/ vylepšených turistických atrakcí Nově vytvořené firmy s turistickou podnikatelskou činností (majitelé muži/ženy)	• % vytvořených nebo vylepšených lůžek • Počet noclehů prodaných za rok v podporovaných ubytovacích zařízeních (po 2 letech) • Míra spokojenosti zákazníků (muži/ženy v %)	• Přidaná hodnota vyprodukovaná za 2 roky (%) • Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
E.2 Nehmotné investice (rozvoj a zabezpečení turistických služeb, sportovní činnosti, kulturní a rekreační činnosti, dědictví)	Počet hospodářských subjektů, které obdržely finanční podporu Počet festivalů a jiných akcí, na které byla poskytnuta finanční podpora	Průměrné náklady na pobyt (Kč na osobu) Průměrný počet návštěvníků za den	Počet návštěv za rok v podporovaných zařízeních Vyprodukovaná přidaná hodnota (%) Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)
E.3 Společně sdílené služby pro turistický průmysl (propagační činnost, tvorba sítí, konference a obchodní veletrhy)	• Dostupné podlahové plochy (m²) • Počet nových marketingových iniciativ/podporovaných plánů • Počet organizovaných konferencí/výstav	% konferencí/výstav ve spojitosti s místními ekonomickými aktivitami Míra spokojenosti příjemců (muži/ženy v %)	• Počet obchodních kontaktů místních firem v důsledku činnosti turistického centra po jednom roce • Počet firem, které použily turistické centrum pro propagaci po jednom roce

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 18

LISTU: 19

PRIORITY OBLAST: E - CESTOVNÍ RUCH

OBLASTI INTERVENTENCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
E.4 Odborné školení	- Počet dostupných oborů - Objem dosaženého školení (hodiny x školící se osoby)	% proškolených osob, které úspěšně dokončily kurz (mu- ži/ženy)	Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)

INFORMATIVNÍ SEZNAM UKAZATELŮ PRO POTŘEBY MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

LIST: 19

LISTU: 19

PRIORITNÍ OBLAST: F- ZEMĚDĚLSTVÍ A VENKOV

OBLASTI INTERVENTCE	VÝSTUP	VÝSLEDEK	ÚČINEK
F1. Rozvoj, ochrana a zachování dědictví venkova	Obnovené venkovské plochy /silnice v m ² Počet obnovených objektů Počet projektů, které obdržely finanční podporu	Počet obyvatel žijících v okolí (do 1 km) obnovených oblastí Počet podniků / obchodů sídlících v podporovaných oblastech	Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst) % obyvatel, kteří chtějí zůstat v oblasti dalších 5 let
F2. Rozvoj a úprava infrastruktury v souvislosti s rozvojem zemědělství	Počet projektů hrazených z finanční podpory	Odhadované zvýšení počtu uživatelů (%)	Hrubá/čistá vytvořená nebo zaručená zaměstnanost po 2 letech (celkový počet a % pracovních míst)

1) Pro tuto prioritní oblast se vhodně aplikují ukazatele z části A2. Podporované malé a střední podniky (MSP) a živnosti.

Tab. I: Retrospektiva vynaložených prostředků za sektor v mil. Kč podle prioritních oblastí

[illegible]

Tab. 2: Finanční tabulka podle priorit pro léta 2000 - 2002 (v mil. EUR)

[illegible]

Tab. 3: Finanční tabulka podle priorit pro léta 2003 - 2006 (v mil. EUR)

[illegible]

[illegible]

Tab. 5: Finanční tabulka podle priorit a opatření pro léta 2003 - 2006 (v mil. EUR)

[illegible]

Tab. 8: Vyčíslení požadavků na zdroje pro realizaci opatření ŠOP v mil. Kč

Sektor:	Prioritní oblast:							List:	
								Listů:	
Opatření	Náklady celkem	Náklady v jednotlivých letech horizontu ŠOP							Metoda ocene- nP
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	

*) označí se kódem A) extrapolace, B) analogie, C) měrné náklady, D) jiná

Metodické a systémové zásady zpracování sektorových operačních
programů Příloha 5

NAŘÍZENÍ RADY (ES) C. 1266/99 O KOORDINACI POMOCI PRO
ŽADATELSKÉ ZEMĚ V RÁMCI PŘEDVSTUPNÍ STRATEGIE, KTERÉ
UPRAVUJE NAŘÍZENÍ (EHS) Č. 3906/89

NAŘÍZENÍ RADY č. 1266/1999/ES ze

dne 21. června 1999

o koordinaci pomoci kandidátským zemím v rámci strategie před přistoupením a pozměňující nařízení č. 3906/89 (EHS)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství a zejména článek 308 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise⁴,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu⁵,

- (1) vzhledem k tomu, že Evropská rada v Lucemburku obhajovala podstatné zvyšování pomoci před přistoupením tak, aby kromě programu PHARE zahrnovala i pomoc pro zemědělství a pro strukturální opatření;
- (2) vzhledem k tomu, že nařízení Rady (ES) č. 622/98 ze 16. března 1998 o pomoci kandidátským zemím v rámci strategie před přistoupením a zejména o zřízení Partnerství pro přístup⁶ stanoví, že takováto partnerství by měla obsahovat jednotný rámec pro prioritní oblasti a pro veškeré dostupné prostředky k poskytování pomoci před přistoupením;
- (3) vzhledem k tomu, že nařízení Rady (ES) č. 1268/1999⁷ zakládá tzv. zemědělský nástroj určený k využití zejména v oblastech jako je modernizace struktury zemědělského majetku, zlepšení zpracovatelských a distribučních struktur, rozvoj kontrolní činnosti a rozvoj venkova;
- (4) vzhledem k tomu, že strukturální nástroj vytvořený nařízením Rady (ES) č. 1267/1999⁸ má za cíl financovat infrastrukturu na poli dopravy a životního prostředí;
- (5) vzhledem k tomu, že program PHARE založený nařízením Rady (EHS) č. 3906/89⁹ se v budoucnu zaměří na hlavní priority spojené s přijetím *acquis communautaire*, tj. na vytvoření správních i institucionálních kapacit v kandidátských zemích a na financování investic určených na pomoc těmto státům, aby co nejdříve splňovaly komunitami právo;
- (6) vzhledem k tomu je důležité zajistit, aby akce Společenství na základě tří výše uvedených nástrojů před přistoupením dosáhly optimálního ekonomického efektu;
- (7) vzhledem k tomu, že odstavec 17 závěrů Evropské rady v Lucemburku z 12. a 13. prosince 1997 stanoví, že finanční podpora států, podílejících se na procesu rozšíření, se bude při roz-

4 Úř. věst. č. C 140, 5.5.1998, s. 26 a Úř. věst. č. C 329, 27.10.1998, s. 13.

5 Stanovisko vydáno 6. května 1999 (dosud nezveřejněno v Úř. věst.).

6 Úř. věst. č. L 85, 20.3.1998, s.1.

7 viz s. 88 tohoto Úř. věst.

8 viz s. 73 tohoto Úř. věst.

9 Úř. věst. č. L 375, 23.12.1989, s.II, nařízení naposledy pozměněné nařízením Rady (ES) č. 753/96 (Úř. věst. č. L 103, 26.4.1996, s.5)

- dělování pomoci zakládat na zásadě rovného zacházení nezávisle na době přistoupení, přičemž zvláštní pozornost se bude věnovat zemím s největší potřebou;
- (8) vzhledem k tomu, že výše uvedené nástroje by měly zůstat odděleny, ale operace na základě těchto nástrojů musí být zkoordinovány a rovněž se musí zkoordinovat operace dotované Evropskou investiční bankou. Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj, ostatními finančními nástroji Společenství i ostatními mezinárodními finančními institucemi;
 - (9) vzhledem k tomu, že je zapotřebí zajistit vzájemnou informovanost a spolupráci mezi Komisí a kandidátskými zeměmi i kontrolu a ověřování na místě samém, aby byly účinně chráněny finanční zájmy a potíraly se podvody a jiné nesprávnosti;
 - (10) vzhledem k tomu, že by se postupně měla decentralizovat do samotných kandidátských zemí správa pomoci před přistoupením, přičemž by se měla vzít v úvahu jejich způsobilost jak řídit, tak provádět finanční kontrolu, aby se co nejvíce angažovaly v procesu poskytování pomoci před přistoupením;
 - (11) vzhledem k tomu, že Komise by měla předkládat pravidelné zprávy o pomoci kandidátským zemím před přistoupením,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Koordinaci a souvislost mezi pomocí poskytovanou v rámci strategie před přistoupením podle nástroje pro zemědělství a rozvoj venkova (dále jen "zemědělský nástroj"), v rámci strukturálního nástroje a v rámci PHARE je nutno zajišťovat v souladu s tímto nařízením.

Článek 2

Opatření na podporu zemědělství a rozvoje venkova stanovená v čl. 2 zemědělského nástroje založeného nařízením Rady (ES) č. 1268/1999 je nutno financovat v souladu s ustanoveními tohoto nařízení.

Článek 3

Ze strukturálního nástroje pro pomoc před přistoupením, založeného nařízením Rady (ES) č. 1267/1999 a v souladu s ustanoveními v něm obsaženými, se budou financovat investiční projekty v těchto oblastech:

- opatření v oblasti životního prostředí, jež umožní státům-příjemcům plnit požadavky komunitárního práva o životním prostředí i cíle Partnerství pro přístup,
- opatření v oblasti dopravní infrastruktury, která budou podporovat dlouhodobě udržitelnou mobilitu a zejména ta opatření, jež představují projekty obecného zájmu vychá-

zející z kritérií rozhodnutí č. 1692/96/ES¹⁰ a opatření, jež umožní státům-příjemcům plnit cíle Partnerství pro přístup; toto zahrnuje vzájemné propojení a vzájemnou operativnost národních sítí, a to i s transevropskými sítěmi, a rovněž přístup do těchto sítí.

Článek 4

1. Poskytování prostředků z programu PHARE se bude provádět v souladu s nařízením Rady (EHS) č. 3906/89.
2. Nařízení Rady (EHS) č. 3906/89 se tímto pozměňuje tak, že k článku 3 se připojí nový odstavec tohoto znění:

"3. U kandidátských zemí, účastnících se Partnerství pro přístup s Evropskou unií, se poskytování prostředků na základě programu PHARE zaměří na hlavní priority pro přijetí *acquis communautaire*, tj. na založení správních a institucionálních kapacit v kandidátských zemích a na investice, kromě toho typu investic financovaných v souladu s nařízením Rady č. 1267/1999 (*) a (ES) č. 1268/1999 (**). Dotování ze strany PHARE lze rovněž využít k financování opatření na poli životního prostředí, dopravy a zemědělství i rozvoje venkova, jež tvoří vedlejší, ale nezbytnou součást integrovaných programů průmyslové obnovy či regionálního rozvoje.

(*) Úř. věst. č. L 160, 26.6.1999, s. 73

(**) Úř. věst. č. L 160, 26.6.1999, s. 87."

Článek 5

Pomoc lze poskytovat na plány či opatření, financované v rámci pomoci před přistoupením, pouze z jednoho nástroje uvedeného v tomto nařízení.

¹⁰ Ur. věst. č. L 228, 9. 9. 1996, s. I.

Článek 6

Financování systémů nebo opatření podle tohoto nařízení závisí na tom, zda budou splněny závazky obsažené v Evropských dohodách zmiňované v nařízení Rady (ES) č. 622/98 a podmínky stanovené v Partnerství pro přístup, jakož i příslušná ustanovení nařízení Rady (EHS) č. 3906/89, (ES) č. 1267/1999, (ES) č. 1268/1999 a tohoto nařízení.

Článek 7 K financování investic přispívají státy-příjemci.

Článek 8

O systémech a opatřeních financovaných na základě tří nástrojů, uvedených v člancích 2, 3 a 4, je nutno rozhodnout v souladu s ustanoveními uvedenými v příslušném nařízení týkající se těchto nástrojů.

Článek 9

1. Komise odpovídá za koordinování operací v souladu se zmíněnými třemi nástroji a zejména za stanovení obecných směrů pro pomoc před přistoupením pro každý jednotlivý stát. V tomto ohledu se má Komisi dostat pomoci od výboru založeného podle článku 9 nařízení Rady (EHS) č. 3906/89.

2. Komise informuje výbor uvedený v odstavci 1 o finančním přidělu pro jednotlivé země i v dělení podle jednotlivých nástrojů před přistoupením, o provedených akcích podle Článku 10 a o rozhodnutích učiněných podle článku 12. Tato rozhodnutí se sdělí Účetnímu dvoru.

Článek 10

Komise zajistí koordinaci a návaznost mezi operacemi provedenými podle tohoto nařízení na základě rozpočtu Komise, operacemi dotovanými Evropskou investiční bankou i z dalších finančních nástrojů Společenství a mezi operacemi dotovanými mezinárodními finančními institucemi.

Článek 11

1. Komise realizuje komunitami pomoc v souladu s pravidly o průhlednosti a s finančním nařízením platným pro generální rozpočet Evropských společenství zvláště v souladu s článkem 114 tohoto nařízení,

2. Pomoc před přistoupením bude rovněž pokrývat výdaje týkající se sledování, kontroly a hodnocení operací.

3. Ve finančních rozhodnutích a ve všech smlouvách nebo prováděcích nástrojích vyplývajících z rozhodnutí a smluv je nutno výslovně stanovit, že v případě potřeby provede Komise a Účetní dvůr kontrolu na místě samém.

Článek 12

1. Volba projektu, výběrové řízení a uzavření smlouvy ze strany kandidátských zemí podléhá předběžnému schválení Komisí.

2. Nicméně Komise se může případ od případu rozhodnout a to na základě analýzy způsobilosti daného státu či odvětví ke správě programu či projektu, na základě postupů finanční kontroly a na základě struktur týkajících se veřejných financí, že upustí od předběžného schválení uvedeného v odstavci 1 a svěří správu pomoci na decentralizovaném základě prováděcím agenturám v žádajících státech. Toto rozhodnutí o upuštění od předběžného schválení musí splňovat tyto podmínky:

- minimální kritéria ke zhodnocení způsobilosti prováděcích agentur v žádajících státech co se týče správy pomoci a minimální podmínky platné pro tyto agentury stanovené v příloze k tomuto nařízení;
- konkrétní ustanovení týkající se mimo jiné vyzývání k účasti na výběrových řízeních, zpracování a hodnocení nabídek, uzavírání smluv a realizace směrnic Společenství co se týče veřejného výběrového řízení, které je nutno stanovit ve finančních ujednáních s jednotlivými státy-příjemci.

3. Komise přijme pravidla, jimiž se bude řídit kontrola a hodnocení.

Článek 13

Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o celkové pomoci před přistoupením, poskytnuté jednotlivým státům.

Článek 14 Toto nařízení vstupuje v platnost třetí den po

zveřejnění v *Úředním listu Evropských společenství*. Toto nařízení je závazné v plném rozsahu a platí přímo pro všechny členské státy. V Lucemburku dne 21. června 1999.

Za Radu

předseda

G. VERHEUGEN

Minimální kritéria . a podmínky decentralizovaného řízení pro prováděcí agentury v kandidátských zemích (článek 12)

1. Minimální kritéria k hodnocení způsobilosti prováděcích agentur v kandidátských zemích spravovat pomoc

Komise se řídí těmito kritérii při hodnocení způsobilosti té které prováděcí agentury v partnerských zemích spravovat pomoc na decentralizovaném základě:

- i) musí mít dobře definovaný systém ke správě prostředků s kompletními interními procedurálními pravidly a jasnou institucionální i personální odpovědností;
- ii) je nutno respektovat zásadu oddělení pravomocí, aby nedošlo k riziku střetu zájmů jak při výběrovém řízení, tak při platbě;
- iii) pro úkol je nutno mít k dispozici vhodné pracovníky, jimž bude svěřen. Musí mít přiměřenou zkušenost s kontrolou i požadovanou kvalifikaci ke kontrole, dále jazykové vybavení a musí být řádně zaškolení k realizaci programů Společenství.

2. Minimální podmínky decentralizovaného řízení pro prováděcí agentury v kandidátských zemích

O decentralizaci do kandidátských zemí s tím, že Komise provede kontrolu ex post, lze uvažovat u těch prováděcích agentur, kde jsou splněny tyto podmínky:

- i) prokázání efektivní interní kontroly, včetně funkce nezávislého auditu a efektivní systém účetního a finančního výkaznictví, který splňuje mezinárodně uznávané auditorské standardy;
- ii) nedávno provedený finanční a operativní audit, který prokázal efektivní a včasnou správu pomoci od Společenství anebo jiná opatření podobné povahy provedená v daném státě;
- iii) spolehlivý systém finanční kontroly prováděcí agentury v daném státě;
- iv) pravidla o výběrovém řízení, která schválí Komise jako pravidla, splňující požadavky hlavy IX finančního nařízení platného pro všeobecný rozpočet Evropských společenství;
- v) závazek osoby s dispozičním oprávněním v tom kterém státě, že ponese plnou finanční odpovědnost a odpovědnost za fondy.

Tento přístup není na újmu právu Komise anebo Účetního dvora zkontrolovat výdaje.

Metodické a systémové zásady zpracování sektorových operačních
programů Příloha 6

**ZÁSADY PRO IMPLEMENTACI OPERAČNÍCH PROGRAMU S
VYUŽITÍM STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ PO VSTUPU
ČR DO EU**

(Výňatky z nařízení rady (ES) č. 1260/1999)

Zásady pro implementaci operačních programů vycházejí z nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 ze dne 21. června 1999 o činnosti Společenství prováděné prostřednictvím strukturálních fondů. V dalším textu jsou uvedeny texty vybraných článků z tohoto nařízení, které se vztahují k implementaci operačních programů.

Operační program je programový dokument schválený Evropskou komisí pro realizaci Rámce podpory Společenství a obsahující jednotný soubor priorit zahrnujících víceletá opatření, který může být realizován využitím pomoci jednoho nebo více strukturálních fondů, jednoho nebo více ostatních stávajících finančních nástrojů a EIB a národních finančních zdrojů.

Článek 1

Cíle

Činnost Společenství prováděná prostřednictvím strukturálních fondů, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu (EAGGF), Záruční sekce, Evropské investiční banky (EIB) a jiných stávajících finančních nástrojů podporuje dosažení obecných cílů stanovených v článcích 158 a 160 Smlouvy. Strukturální fondy, EIB a jiné stávající finanční nástroje přispívají vhodným způsobem k dosažení těchto tří prioritních cílů:

1. povzbuzování rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává, dále jen "Cíl 1";
2. podpora hospodářské a společenské přeměny oblastí, jež čelí strukturálním obtížím, dále jen "Cíl 2";
3. podpora přizpůsobování a modernizace politik a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti, dále jen "Cíl 3". Tento cíl poskytuje finanční pomoc regionům kromě regionů, na něž se vztahuje Cíl 1 a stanoví politický rámec pro všechna opatření pro podporu lidských zdrojů na vnitrostátním území, aniž jsou dotčeny specifické charakteristiky regionu.

Při sledování těchto Cílů Společenství přispívá k harmonickému, vyváženému a trvale udržitelnému rozvoji hospodářských činností, rozvoji zaměstnanosti a lidských zdrojů, ochraně a zlepšování životního prostředí a odstraňování nerovností a prosazování rovnoprávnosti mezi muži a ženami.

Článek 2

Prostředky a úkoly

1. Pro účely tohoto nařízení se výrazem "strukturální fondy" rozumí Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), Evropský sociální fond (ESP), Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF), orientační sekce a Finanční nástroj pro usměrňování rybolovu (FIFG), dále jen "fondy".

2. V souladu s články 33, 146 a 160 Smlouvy fondy přispívají, každý podle zvláštních předpisů, jimiž se řídí jeho činnosti, k dosažení Cílů 1, 2 a 3 takto:

a) Cíl 1: ERDF, ESF, orientační sekce EAGGFa FIFG;

b) Cíl 2: ERDFa ESF;

c) Cíl 3: ESF.

3. FIFG přispívá ke strukturálním akcím v odvětví rybolovu kromě regionů spadajících pod Cíl 1 podle nařízení Rady (ES) č. 1263/1999 ze dne 21. června 1999 o finančním nástroji pro orientaci rybolovu.

Sekce pro záruky EAGGF přispívá k dosažení Cíle 2 podle nařízení Rady (ES) č. 1257/1999.

4. Fondy přispívají k financování Iniciativ Společenství a k podpoře inovačních opatření a technické pomoci.

Opatření technické pomoci jsou uskutečňována v rámci programování podle článků 13 až 27 nebo z iniciativy Komise podle článku 23.

5. Ostatní prostředky z rozpočtu Společenství, které mohou být použity pro dosažení cílů uvedených v článku 1, jsou zejména ty, jež jsou přidělovány na jiná strukturální opatření a do Fondu soudržnosti.

Komise a členské státy zajistí, aby činnosti fondů byly ve shodě s jinými politikami a činnostmi Společenství, zejména v oblastech zaměstnanosti, rovnoprávnosti mezi muži a ženami, sociální politiky a odborného vzdělávání, společné zemědělské politiky, společné politiky rybolovu, dopravy, energetiky a transevropských sítí a začlenění požadavků ochrany životního prostředí do definice a provádění akcí fondů.

6. EIB spolupracuje na dosažení cílů uvedených v článku 1 v souladu s postupy, které stanoví její statuty.

Jinými stávajícími finančními nástroji, jež mohou přispívat podle zvláštních ustanovení, jimiž se řídí jejich činnosti, k dosažení cílů uvedených v článku 1, jsou Evropský investiční fond a Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom) (půjčky, záruky), dále jen "jiné finanční nástroje".

KAPITOLA II GEOGRAFICKÁ ZPŮSOBILOST PRO PRIORITNÍ

CÍLE

Článek 3

Cíl I

1. Regiony, na něž se vztahuje Cíl I, jsou ty regiony, jež odpovídají úrovni II nomenklatury územních statistických jednotek (NUTS úroveň II) a jejich HDP na obyvatele měřený paritou kupní síly a vypočtený na základě údajů Společenství za poslední tři roky dostupných k 26. březnu 1999 je menší než 75 % průměru Společenství.

Tento Cíl zahrnuje nejodlehlejší regiony (francouzská zámořská území, Azory, Kanárské ostrovy a Madeira), jež všechny jsou pod prahovou hodnotou 75 %. Tento Cíl se vztahuje také na oblasti způsobilé pro období 1995 až 1999 podle Cíle 6 protokolu č. 6 k Aktu o přistoupení Rakouska, Finska a Švédska.

2. Komise vypracuje seznam regionů, na něž se vztahuje cíl I, přísně v souladu s prvním pododstavcem odstavce 1, aniž je dotčen č. 6 odst. 1 a č. 7 odst. 4 druhý pododstavec. Tento seznam platí sedm let počínaje 1. lednem 2000.

Článek 8 Komplementarita a

partnerství

1. Akce Společenství doplňují odpovídající vnitrostátní akce nebo k nim přispívají. Jsou připravovány v úzké spolupráci, dále jen "partnerství", mezi Komisí a členským státem společně s orgány a subjekty, jež jmenuje členský stát v rámci svých vnitrostátních pravidel a běžné praxe, zejména s:

- regionálními a místními orgány a jinými příslušnými veřejnými orgány,
- hospodářskými a sociálními partnery,
- všemi ostatními příslušnými subjekty v tomto rámci.

Toto partnerství se uskutečňuje v plném souladu s příslušnými institucionálními, právními a finančními pravomocemi každého z partnerů, jak je definuje první pododstavec.

Při jmenování nejrepresentativnějších partnerů na vnitrostátní, regionální, místní a jiné úrovni vytvoří členský stát široké a účinné sdružení všech příslušných subjektů podle vnitrostátních pravidel a praxe, přičemž vezme v úvahu potřebu prosazovat rovnoprávnost mezi muži a ženami a trvale udržitelný rozvoj prostřednictvím integrace ochrany životního prostředí a požadavků na pokrok.

Všechny jmenované strany, dále jen "partneři", musí být partnery sledujícími společný cíl. 129

2. Partnerství se týká přípravy, financování, monitorování a hodnocení pomoci. Členské státy zajistí sdružení příslušných partnerů v různých fázích programování, přičemž vezmou v úvahu lhůtu pro každou fázi.
3. Při uplatňování zásady **subsidiarity** je provádění pomoci na příslušné územní úrovni a podle mechanismů specifických pro každý členský stát na odpovědnosti členských států, aniž jsou dotčeny pravomoci Komise, zejména pravomoc provádět celkový rozpočet Evropských společenství.
4. Členské státy spolupracují s Komisí, aby zajistily, že fondy Společenství budou využívány podle zásad řádné správy finančních prostředků.
5. V otázkách strukturální politiky Společenství Komise každoročně konzultuje organizace na evropské úrovni, jež zastupují sociální partnery.

Článek 10

Koordinace

1. Koordinace mezi různými fondy je zajišťována zejména pomocí:
 - a) plánů, Rámce podpory Společenství, operačních programů a Jednotných programových dokumentů (jak je definuje článek 9) včetně hlediska, kde to je namístě, podle čí. 9 písm. c;
 - b) monitorování a hodnocení pomoci podle Cíle;
 - c) pokynů, jež zmiňují odstavec 3.
2. Komise a členský stát zajišťují způsobem, který je ve shodě se zásadou partnerství, koordinaci pomoci od různých fondů, mezi těmito fondy a s pomocí od EIB a jiných stávajících finančních nástrojů.

Za účelem zvýšení stimulace na nejvyšší míru vyvolané uvolněnými rozpočtovými prostředky při využití příslušných finančních nástrojů může být pomoc Společenství poskytnutá ve formě grantů kombinována vhodným způsobem s půjčkami a zárukami. Tato kombinace může být stanovena ve spojení s EIB při vypracovávání Rámce podpory Společenství anebo Jednotného programového dokumentu. Může vzít v úvahu vyváženost navrhovaného finančního plánu, příspěvku z fondů a sledovaných rozvojových cílů.
3. Nejpozději jeden měsíc po nabytí účinnosti tohoto nařízení a následně před přehodnocením v polovině programu uvedeným v článku 42 a při každé příležitosti po konzultaci se všemi členskými státy vydá Komise rozsáhlé pokyny k příslušným a schváleným politikám Společenství ve vztahu k Cílům uvedeným v článku 1, aby tak pomohla příslušným vnitrostátním a regionálním orgánům vypracovat plány rozvoje a provádět všechna přehodnocení pomoci. Tyto pokyny budou zveřejněny v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

Adicionalita

1. Za účelem dosažení skutečného hospodářského vlivu nesmějí prostředky fondů nahrazovat veřejné anebo jiné rovnocenné strukturální výdaje členského státu.

2. Za tímto účelem Komise a dotyčný členský stát stanoví úroveň veřejných nebo jim rovnocenných výdajů, kterou má členský stát úhrnem dodržovat v období, na něž je program vypracován, ve svých regionech, na něž se vztahuje Cíl 1.

Pokud jde o Cíle 2 a 3 společně, Komise a dotyčný členský stát stanoví úroveň výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti a tam, kde to je odůvodněné, na jiné akce, jež mají umožnit dosáhnout výsledků uvedených dvou Cílů a jež má členský stát dodržet v období, na něž je program vypracován, na celostátní úrovni.

Takovéto výdaje stanoví členský stát a Komise s tím, že vezmou v úvahu ustanovení čtvrtého **pododstavce** a to před rozhodnutím Komise schvalujícím jakýkoli Rámec podpory Společenství nebo Jednotný programový dokument týkající se dotyčného členského státu. Tyto výdaje budou začleněny do uvedených dokumentů.

Zpravidla platí, že úroveň výdajů zmiňovaných v prvním a druhém **pododstavci** je přinejmenším stejná jako částka průměrných ročních výdajů v reálných cenách dosahovaná v předchozím programovém období s přihlédnutím k celkovým makroekonomickým podmínkám, v nichž se financování provádí, ačkoliv je třeba vzít v úvahu určité specifické hospodářské situace, jmenovitě privatizaci, výjimečnou úroveň veřejného strukturálního úsilí nebo rovnocenných snah vyvíjených na straně členského státu v průběhu předchozího programového období a trendy celostátní ekonomiky.

Vezmou se v úvahu také veškerá snížení výdajů strukturálních fondů v porovnání s léty 1994 až 1999.

3. Adicionalita, jak je uvedena v odstavci 2, je ověřována na územní úrovni ve třech časových bodech v průběhu období programování:

- a) předběžné ověření, jak je popisuje třetí **pododstavec** odstavce 2, aby poskytlo hledisko pro celé období programování;
- b) ověření v polovině období, nejpozději do tří let po schválení Rámce podpory Společenství nebo jednotných programových dokumentů a zpravidla nejpozději do 31. prosince 2003. Poté se mohou Komise a členský stát dohodnout na přehodnocení úrovně strukturálních výdajů, jíž se má dosáhnout, jestliže hospodářská situace vede v dotyčném členském státě k takovému vývoji veřejných příjmů nebo zaměstnanosti, že jsou významně odlišné od těch, jež se očekávaly v době předběžného ověřování;
- c) ověření před 31. prosincem 2005.

Členský stát za tímto účelem poskytne Komisi příslušné informace v době, kdy se předkládají plány a kdy se provádějí ověření v polovině období a ověření před 31. prosincem 2005. Je-li to nutné, použijí se metody statistického odhadu.

Nezávisle na těchto ověřeních a kdykoli během období programování informuje členský stát Komisi o vývoji, který pravděpodobně zpochybní jeho schopnost dodržet úroveň výdajů uvedenou v odstavci 2.

Článek 12

Slučitelnost

Akce financované fondy nebo ty, jež obdrží pomoc od EIB nebo jiného finančního nástroje, musí být v souladu s ustanoveními Smlouvy, s nástroji, které byly v jejím rámci přijaty a s politikami a akcemi Společenství, včetně pravidel o hospodářské soutěži, o zadávání veřejných zakázek, o ochraně a zlepšování životního prostředí a o odstraňování nerovností a podpoře rovnoprávnosti mezi muži a ženami.

Článek 14

Doba trvání a přezkoumání

1. Každý plán. Rámec podpory Společenství, operační program a Jednotný programový dokument zahrnuje období sedmi let, aniž jsou dotčeny články 6 a či. 7 odst. 4 první pododstavec.

Období programování začne 1. ledna 2000.

2. Rámce podpory Společenství, operační programy a Jednotné programové dokumenty jsou přezkoumány, je-li to nezbytné, upraveny z iniciativy členského státu nebo Komise po dohodě s členským státem, podle této hlavy po hodnocení v polovině období, jež je uvedeno v článku 42 a po přidělení výkonnostní prémie uvedené v článku 44.

Mohou být také přehodnoceny v případě významných změn společensko-hospodářské situace a trhu práce.

Plány

1. Plány předkládané podle Cílů 1, 2 a 3 jsou založeny na příslušných prioritách členských států a regionů a zohledňují pokyny uvedené v čl. 10 odst. 3. Obsahují:

- a) popis kvantifikovaný v případech, kde se ke kvantifikaci nabízí, který charakterizuje aktuální situaci buď s ohledem na rozdíly, mezery a potenciál pro rozvoj v regionech, na něž se vztahuje Cíl 1, anebo pokud jde o přeměnu v oblastech, na něž se vztahuje Cíl 2, anebo pokud jde o rozvoj lidských zdrojů a politiku zaměstnanosti v členském státě a oblasti, na něž se vztahuje Cíl 3; rovněž popis použitých finančních prostředků a hlavních výsledků akcí učiněných v předchozím období programování s ohledem na dostupné výsledky hodnocení;
- b) popis vhodné strategie pro dosažení cílů uvedených v článku 1 a priorit vybraných pro trvale udržitelný rozvoj a přeměnu regionů a oblastí, včetně venkovských oblastí a s tím souvisejícího rozvoje lidských zdrojů, přizpůsobení a modernizace politik a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti.

Kromě jiných položek uvedených v tomto bodě doloží členské státy v každém plánu pro Cíl 3, že plánované priority jsou v souladu s hlavním vnitrostátním plánem zaměstnanosti odkazem na popis hlavních cílů strategie a hlavních prostředků, jak jich dosáhnout.

Podobně členské státy doloží, že aktivity zajištěné v každém plánu lidských zdrojů a zaměstnanosti Cíle 2, jimž má pomoci ESF, jsou začleněny do strategie přeměny koordinované s jinými fondy a jsou v souladu s předběžným hodnocením týkajícím se lidských zdrojů a zaměstnanosti, jak je popisuje čl. 41 odst. 2. Jestliže tyto potřeby nepředstavují významnou částku, jsou pokryty pod Cílem 3;

- c) uvedení plánovaného využití a formy finančního příspěvku z fondů a, kde to je vhodné, od EIB a jiných finančních nástrojů včetně, pro informaci, celkové částky od záruční sekce EAGGF na opatření uvedená v článku 33 nařízení Rady (ES) č. 1257/1999; očekávaný požadavek na technickou pomoc; informaci ohledně *adicionality* podle čl. 11 odst. 2, jež má pro Cíl 1 mít formu celkové tabulky financování, která shrne veřejné anebo jim rovnocenné a, kde to je vhodné, odhadované soukromé prostředky a přidělené strukturální prostředky Společenství, jež odpovídají každé z priorit navržených v plánu.

V každém případě musí plány rozlišovat mezi finančními obálkami přidělenými oblastem, jež dostávají přechodnou podporu a těmi, jež jsou přidělovány jiným oblastem, na něž se vztahuje Cíl 1 nebo 2.

V případě pomoci ESF v rámci Cíle 2 nebo 3 může být příspěvek vyjádřený v procentech vyšší v oblastech Cíle 2, než v jiných oblastech.

V případě Cíle 3 tento finanční plán musí ukazovat soustředění prostředků plánovaných pro oblasti, jež čelí strukturálním problémům hospodářské a společenské přeměny;

d) zprávu o opatřeních provedených za účelem konzultací s partnery.

2. Plány pro regiony, na něž se vztahuje Cíl 1, obsahují všechna příslušná opatření pro hospodářskou a společenskou přeměnu a rozvoj lidských zdrojů s uvážení hlediska uvedeného v čl. 9 písm. c) a rozvoj venkova a struktury rybolovu.

Tam, kde členský stát spadá do oblasti Cíle 1 jako celek, plán zahrnuje body v odst. 1 písm. b) druhém pododstavci.

3. Členské státy uvedou podrobnosti týkající se každého z fondů, včetně požadovaného objemu finančního příspěvku a stručného popisu plánovaných operačních programů se zvláštním zřetelem k jejich specifickým cílům a hlavním druhům plánovaných akcí.

Článek 17

Rámec podpory Společenství

1. Rámec podpory Společenství zajišťuje koordinaci veškeré strukturální pomoci Společenství v dotyčných regionech, včetně pomoci pro rozvoj lidských zdrojů podle čl. 1 odst. 3.

2. Každý Rámec podpory Společenství obsahuje:

- a) prohlášení o strategii a o prioritách společné akce členského státu a Společenství; jejich specifické cíle vyjádřené kvantitativně tam, kde se cíl ke kvantifikaci nabízí; hodnocení očekávaného vlivu podle čl. 41 odst. 2; uvedení, jak tato strategie a tyto priority berou v úvahu pokyny zmiňované v čl. 10 odst. 3, hospodářskou politiku, strategii rozvoje zaměstnanosti zlepšováním přizpůsobivosti a odborné kvalifikace lidí a tam, kde to je vhodné, regionální politiky dotyčného členského státu;
- b) uvedení povahy a doby trvání operačních programů, o nichž se nerozhodlo v téže době, jako o Rámci podpory Společenství, včetně jejich specifických cílů a zvolených priorit;
- c) finanční plán, jenž v souladu s články 28 a 29 specifikuje předpokládaný příděl finančních prostředků od každého fondu a, kde to je vhodné, od EIB a jiných finančních nástrojů, na každou prioritu a každý rok - pro informaci včetně celkové částky poskytnuté záruční sekcí EAGGF na opatření, jež uvádí článek 33 nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 - tam, kde přispějí přímo k dotyčnému finančnímu plánu a celkovou částku způsobilých veřejnoprávních a odhadnutých soukromých finančních prostředků, jež mají vztah k příspěvkům každého fondu.

V případě Cíle 3 takový finanční plán musí ukazovat soustředění prostředků plánovaných pro oblasti, jež čelí strukturálním problémům hospodářské a společenské přeměny.

Tento finanční plán musí v celkovém příspěvku od různých fondů odlišit financování plánované pro regiony, jež dostávají přechodnou podporu.

Celkový příspěvek fondů plánovaný na každý rok pro každý Rámec podpory Společenství musí být slučitelný s příslušným finančním výhledem, přičemž musí vzít v úvahu postupný pokles podle čl. 7 odst. 3 třetího pododstavce.

d) ustanovení pro provádění Rámce podpory Společenství, včetně :

- jmenování řídicího orgánu členským státem ve smyslu čl. 9 písm. n) odpovědného za řízení rámce podpory Společenství podle článku 34,

- mechanismů pro zapojení partnerů do monitorovacích výborů popsaných v článku 35.

e) kde to je vhodné, informace o prostředcích požadovaných pro přípravu, monitorování a hodnocení pomoci.

V souladu s článkem 11 obsahují Rámce podpory Společenství předběžné ověření **adicionality** a příslušné informace ohledně průhlednosti finančních toků, zejména z dotyčného členského státu do přijímajících regionů.

Článek 18

Operační programy

1. Pomoc v Rámci podpory Společenství je zpravidla poskytována ve formě integrovaného operačního programu podle jednotlivých regionů způsobem stanoveným v článku 9.

2. Každý operační program obsahuje:

a) priority programu, jejich shodu s příslušným Rámcem podpory Společenství, jejich konkrétní cíle uvedené kvantitativně v případech, kdy se jejich kvantifikace sama nabízí a hodnocení očekávaného vlivu podle čl. 41 odst. 2;

b) souhrnný popis opatření plánovaných pro provádění priorit, včetně informací potřebných pro kontrolu souladu s programy podpory podle článku 87 Smlouvy; kde je to vhodné, povahu opatření požadovaných pro přípravu, monitorování a hodnocení operačního programu;

c) finanční plán, jenž v souladu s články 28 a 29 specifikuje předpokládaný příděl finančních prostředků od každého fondu a, kde to je vhodné, od EIB a jiných finančních nástrojů, na každou prioritu a každý rok - pro informaci včetně celkové částky poskytnuté záruční sekci EAGGF na opatření, jež uvádí článek 33 nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 - tam, kde přispějí přímo k finančnímu plánu a celkovou částku způsobilých veřejnoprávních a odhadnutých soukromých finančních prostředků, jež mají vztah k příspěvkům každého fondu.

Tento finanční plán musí v celkovém příspěvku od různých fondů odlišit financování plánované pro regiony, jež dostávají přechodnou podporu.

Celkový příspěvek fondů plánovaný na každý rok musí být slučitelný s příslušným finančním výhledem, přičemž musí vzít v úvahu postupný pokles podle čl. 7 odst. 3 třetího pododstavce.

d) ustanovení pro provádění operačního programu, který zahrnuje:

- i) určení řídicího orgánu členským státem ve smyslu čl. 9 písm. n) odpovědného za řízení operačního programu podle článku 34;
- ii) popis mechanismů pro řízení operačního programu;
- iii) popis systémů pro monitorování a hodnocení, včetně úlohy monitorovacího výboru;
- iv) definici postupů týkajících se mobilizace a oběhu finančních toků zavedených pro zajištění jejich průhlednosti;
- v) popis specifických mechanismů a postupů pro kontrolu operačního programu. 3.

Komplement programu obsahuje:

- a) opatření, jimiž se provedou odpovídající priority v operačním programu; předběžné hodnocení kvantifikovaných opatření v případech, kdy se jejich kvantifikace sama nabízí podle čl. 41 odst. 3; příslušné ukazatele monitorování podle čl. 36;
- b) definici druhů konečného příjemce opatření;
- c) finanční plán, jenž v souladu s články 28 a 29 specifikuje pro každé opatření předpokládaný přiděl finančních prostředků jako příspěvek od každého fondu, a kde to je vhodné, od EIB a ostatních finančních nástrojů, a celkovou částku způsobilých veřejnoprávních a jim rovnocenných finančních prostředků a odhadnutých soukromých finančních prostředků, jež mají vztah k příspěvkům každého fondu; procentuální podíl příspěvku fondu na opatření je určen podle článku 29 a tato celková částka fondů Společenství je přidělena dotyčné prioritě.

Tento finanční plán musí odlišit financování plánované pro regiony, jež dostávají přechodnou podporu. Finanční plán musí být doprovázen popisem mechanismů, jež zajistí spolufinancování pro opatření a jež vezmou v úvahu institucionální, právní a finanční systémy dotyčného členského státu;

d) opatření, jejichž záměrem je propagovat operační program podle článku 46;

e) popis mechanismů dohodnutých tam, kde to je možné, mezi Komisí a dotyčným členským státem pro počítačovou výměnu dat potřebných pro plnění požadavků na řízení, monitorování a hodnocení, jež ukládá toto nařízení.

Článek 9

Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- a) *"programováním"* proces organizování, rozhodování a financování uskutečňovaný v řadě fází s cílem provádět na víceletém základě společnou akci Společenství a členských států pro dosažení cílů uvedených v článku 1;
- b) *"plánem rozvoje"* (dále jen *"plán"*) analýza situace vypracovaná členským státem vzhledem k cílům uvedeným v článku 1 a prioritním potřebám pro dosažení těchto cílů, včetně strategie, plánovaných prioritních akcí, jejich specifických cílů a s tím spojených finančních prostředků;
- c) *"politickým hlediskem Čile 3"* dokument, který stanoví vztah k pomoci týkající se zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů na celém území členského státu a který identifikuje vztah k prioritám stanoveným ve vnitrostátním akčním plánu pro zaměstnanost;
- d) *"Rámcem podpory Společenstva"* dokument schválený Komisí v dohodě s dotyčným členským státem, který vyplývá z hodnocení plánu předloženého členským státem a obsahuje strategii a priority pro akci fondů a členského státu, jejich specifické cíle, příspěvek fondů a ostatní finanční prostředky. Tento dokument je rozdělen na priority a proveden prostřednictvím jednoho nebo více operačních programů;
- e) *"pomocí"* formy pomoci poskytované fondy, tj.:
 - i) operační programy nebo Jednotné programové dokumenty;
 - ii) programy iniciativ Společenství;
 - iii) podpora technické pomoci a inovační opatření;
- f) *"operačním programem"* dokument schválený Komisí pro provádění Rámce podpory Společenství a obsahující souvislý soubor priorit zahrnujících víceletá opatření, který může být prováděn využitím pomoci jednoho nebo více fondů, jednoho nebo více jiných stávajících finančních nástrojů a EIB. Integrovaným operačním programem se rozumí operační program financovaný z více než jednoho fondu;
- g) *"Jednotným programovým dokumentem"* jednotný dokument schválený Komisí a obsahující stejné informace, které se nacházejí v Rámci podpory Společenství a v operačním programu;
- h) *"prioritou"* jedna z priorit strategie přijatá do Rámce podpory Společenství nebo pomoci; této prioritě je přidělen příspěvek z fondů a jiných finančních nástrojů, příslušné finanční prostředky členského státu a soubor blíže určených konkrétních cílů;
- i) *"globálním grantem"* ta část pomoci, jejíž provádění a řízení mohou být v souladu s čl. 27 odst. 1 svěřeny jednomu nebo více schváleným prostředníkům, včetně místních orgánů, subjektů pro re-

gionální rozvoj nebo nevládních organizací a která je využívána především pro pomoc místním rozvojovým iniciativám. Rozhodnutí o použití globálního grantu přijme členský stát v dohodě s Komisí, neboje přijme řídicí orgán po dohodě s členským státem.

V případě programů iniciativ a inovačních opatření Společenství může Komise rozhodnout o použití globálního grantu na celou pomoc nebo její část. V případě iniciativ Společenství může být toto rozhodnutí přijato pouze s předchozím souhlasem dotyčného členského státu.

- j) "*opatřením*" prostředek, jímž je během několika let prováděna priorita a který umožňuje financování akcí. Každý program podpory podle článku 87 Smlouvy nebo každá podpora poskytovaná subjekty jmenovanými členskými státy nebo každá skupina programů podpory či podpůrných grantů tohoto druhu či jakákoli jejich kombinace, které mají stejný účel a jsou definovány jako opatření;
- k) "*akcí*" každý projekt nebo akce prováděné konečnými příjemci pomoci;
- l) "*konečnými příjemci*"¹¹ subjekty a veřejnoprávní nebo soukromé firmy odpovědné za zadávání zakázek akcí. V případě programů podpory podle článku 87 Smlouvy a v případě podpory poskytované subjekty jmenovanými členskými státy jsou konečnými příjemci ty subjekty, které tuto podporu poskytují;
- m) "*komplementem programu*" dokument provádějící strategii a priority pomoci a obsahující podrobné prvky na úrovni opatření, jak je uvádí čí. 18 odst. 3, který vypracuje členský stát nebo řídicí orgán a který bude v nutných případech přehodnocen podle čí. 34 odst. 3. Zasílá se Komisi pro informaci;
- n) "*řídícím orgánem*" každý veřejný nebo soukromý orgán nebo subjekt, který na vnitrostátní, regionální nebo místní úrovni jmenuje členský stát, nebo sám členský stát, jestliže tuto funkci sám vykonává, aby řídil pomoc pro účely tohoto nařízení. Jmenuje-li členský stát jiný řídicí orgán než sám sebe, stanoví všechny způsoby svého vztahu k řídicímu orgánu a vztahu tohoto orgánu ke Komisi. Jestliže se členský stát tak rozhodne, může být pro příslušnou pomoc řídicím orgánem stejný orgán, který je platebním orgánem;
- o) "*platebním orgánem*" *jeden* nebo více vnitrostátních, regionálních nebo místních orgánů či subjektů jmenovaných členskými státy pro účely vypracování a předkládání žádostí o platby a přijímání plateb od Komise. Členský stát stanoví všechny způsoby svého vztahu k platebnímu orgánu a vztahu tohoto orgánu ke Komisi;

Řízení řídicím orgánem

1. Aniž je dotčen čí. 8 odst. 3, řídicí orgán definovaný v čí. 9 písm. n) je odpovědný za účinnost, správnost řízení a provádění pomoci, zejména za:

- a) zavedení systému pro shromažďování spolehlivých finančních a statistických informací o provádění pomoci, za ukazatele monitorování uvedené v článku 36 a za hodnocení, ve shodě s články 42 a 43; za předávání těchto údajů v souladu s mechanismy dohodnutými mezi členským státem a Komisí s nejvyšším možným využíváním počítačových systémů dovolujícím výměnu dat s Komisí, jak ji definuje Čl. 18 odst. 3 písm. e);
- b) přizpůsobení komplementu programu podle odstavce 3 a jeho provádění ve smyslu čí. 18 odst. 3, aniž je dotčen článek 35;
- c) vypracování výroční zprávy o provádění a, po schválení monitorovacím výborem, její předložení Komisi;
- d) zorganizování hodnocení v polovině období podle článku 42 ve spolupráci s Komisí a členským státem;
- e) zajištění toho, že subjekty, které se účastní na řízení a provádění pomoci, povedou samostatný účetní systém, nebo budou používat vhodné kódové označení účtů pro všechny transakce týkající se pomoci;
- f) zajištění správnosti akcí financovaných v rámci pomoci, zejména zavedením vnitřních kontrolních opatření, dodržováním zásad řádné správy finančních prostředků a reagováním na každou připomínku nebo požadavek na nápravná opatření přijímaná podle čí. 38 odst. 4 prvního pododstavce nebo na doporučení změn, jak uvádí odstavec 2 tohoto článku, podle ustanovení uvedených článků;
- g) zajištění shody s politikami Společenství, jak je vyjádřena v článku 12; v souvislosti s uplatňováním pravidel Společenství pro zadávání veřejných zakázek uvádějí oznámení zasílaná pro uveřejnění v *Úředním věstníku Evropských společenství* výslovně ty projekty, na něž bylo požádáno o příspěvek z fondů, či na něž byl takový příspěvek poskytnut;
- h) plnění povinností, týkajících se informací a propagace, jak je uvádí článek 46.

Aniž jsou dotčena ustanovení tohoto nařízení, řídicí orgán jedná při provádění svých úkolů v plné shodě s institucionálními, právními a finančními systémy dotyčného členského státu.

2. Každoročně při předložení výroční zprávy o provádění, jak ji uvádí článek 37, Komise a řídicí orgán provedou přezkoumání hlavních výsledků předchozího roku v souladu s mechanismy, které určí dohodou s dotyčným členským státem a řídicím orgánem.

Po tomto přezkoumání může Komise vznést vůči členskému státu a řídicímu orgánu připomínky. Členský stát Komisi informuje, jak na tyto připomínky reagoval. V řádně odůvodněných případech a považuje-li Komise přijatá opatření za neodpovídající, může členskému státu a řídicímu orgánu zaslat doporučení pro změny zaměřené na zlepšení účinnosti mechanismů pro monitorování nebo řízení pomoci společně s důvody pro tato doporučení. Jestliže řídicí orgán obdrží jakékoli takové doporučení, následně doloží kroky učiněné pro zlepšení monitorovacích a řídicích mechanismů, nebo vysvětlí, proč žádné neučinil.

3. Na žádost monitorovacího výboru nebo ze své vlastní iniciativy upraví řídicí orgán **komplement** programu, aniž by změnil celkovou částku příspěvku z fondů poskytnutou na dotýcnou prioritu, ani její specifické cíle. Po schválení monitorovacím výborem informuje řídicí orgán o těchto úpravách Komisi do jednoho měsíce.

O každé úpravě prvků obsažených v rozhodnutí o příspěvku z fondů rozhodne Komise v dohodě s dotýcným členským státem do čtyř měsíců po jejím schválení monitorovacím výborem.

Článek 35

Monitorovací výbory

1. Na každý Rámec podpory Společenství nebo jednotný programový dokument a každý operační program dohlíží monitorovací výbor.

Monitorovací výbory zřizuje členský stát v dohodě s řídicím orgánem a po konzultaci s partnery. Partneři prosadí vyváženou účast mužů a žen.

Monitorovací výbory se zřizují nejpozději tři měsíce po rozhodnutí o příspěvku z fondů. Monitorovací výbory jednají z pravomoci a v rámci právní jurisdikce členského státu.

2. Na práci monitorovacího výboru se jako poradce podílí zástupce Komise a, kde to je vhodné, zástupce **EIB**. Monitorovací výbor si vypracuje vlastní jednací řád v institucionálním, právním a finančním rámci dotýcného členského státu a dohodne jej s řídicím orgánem.

Monitorovacímu výboru v zásadě předsedá zástupce členského státu nebo řídicího orgánu.

3. Monitorovací výbor se přesvědčuje o účinnosti a kvalitě provádění pomoci. K tomu účelu:

- a) podle článku 15 potvrdí nebo upraví **komplement** programu, včetně materiálních a **finančních** ukazatelů, jež se používají k monitorování pomoci. Před každou další úpravou musí být získáno jeho schválení;
- b) zvažuje a schvaluje kritéria pro výběr akcí financovaných v rámci každého opatření do šesti měsíců po schválení pomoci;
- c) periodicky se přesvědčuje o pokroku směrem k dosažení specifických cílů pomoci;

- d) zkoumá výsledky provádění pomoci, zejména dosažení cílů stanovených pro různá opatření a hodnocení v polovině období, jak je stanoví článek 42;
- e) zvažuje a schvaluje výroční a závěrečné zprávy o provádění, než jsou odeslány Komisi;
- f) zvažuje a schvaluje každý návrh na změnu obsahu rozhodnutí Komise o příspěvku z fondů;
- g) v každém případě může navrhnout řídicímu orgánu jakoukoli úpravu nebo přezkoumání pomoci, která pravděpodobně umožní dosažení cílů uvedených v článku 1, nebo zlepší řízení pomoci, včetně finančního řízení. Každá úprava pomoci je provedena podle čl. 34 odst. 3.

Článek 46

Informace a propagace

1. Pro účely konzultací, podle čl. 15 odst. 1, členské státy zajistí plánům rozvoje propagaci.
2. Aniž je dotčen čl. 23 odst. 1, řídicí orgán je odpovědný za zajištění propagace pro celý blok pomoci a zejména za to, že budou informováni:
 - a) případní koneční příjemci pomoci, obchodní a profesní subjekty, hospodářští a sociální partneři, subjekty prosazující rovnoprávnost mezi muži a ženami a příslušné nevládní organizace o příležitostech, které pomoc nabízí;
 - b) veřejnost o úloze, kterou hraje Společenství v dotyčné pomoci a jejích výsledcích.
3. Členské státy povedou konzultace s Komisí a podle čl. 37 odst. 2 ji informují každý rok o iniciativách podniknutých pro účely uvedené v odstavcích 1 a 2 tohoto článku.

Metodické a systémové zásady zpracování sektorových operačních
programů

Příloha 7

**METODY EKONOMICKÉ ANALÝZY A PROGNÓZY
DOPORUČENÉ PRO ZPRACOVÁNÍ SEKTOROVÝCH
OPERAČNÍCH PROGRAMŮ**

Analyticko-prognostická praxe dnes již uplatňuje velké množství různých přístupů a metod (formalizovaných, expertních, intuitivních ap.). K dispozici má také celou radu ověřených modelů, pomocí nichž lze řešit i velmi složité úlohy. Toto množství metod je ještě znásobeno běžnou praxí jejich vzájemnou kombinací nebo jejich prolínáním.

Do dále uvedených vybraných metod jsou zařazeny metody **resp.** skupiny metod, které jsou často používány a které již prokázaly, že lze při jejich správném použití dosáhnout kvalitních výsledků.

Jsou to:

1. Extrapolace trendů
2. Expertní metoda
3. **Brainstorming**
4. Delfská metoda
5. Metoda scénářů
6. Heuristické metody
7. Panelová diskuse
8. Metoda analogie
9. Komparativní metoda
10. Matematické programování a modelování
11. Metoda regresní a korelační analýzy

1. Extrapolace trendu

Extrapolace trendů je prognostickou metodou určující pravděpodobný průběh určitého jevu mimo obor dat, z něhož byl směr vývoje (trend) zkonstruován. Extrapolace trendů je metodou umožňující předpovědět průběh nějakého jevu z jeho dosavadního vývoje.

Extrapolace trendů se realizuje v zásadě jako výpočetní algoritmus různých regresních čar vypočítaných z dat nezávisle proměnných prolongovaných mimo dosavadní soubor údajů o daném jevu. Jejich výpočet a znázornění může mít podobu přímky, **exponenciály**, logaritmické křivky, hyperboly **ap.**

Výpočet extrapolace trendů je možno korigovat klouzavým algoritmem, kdy jsou ze souboru dat vypuštěna data časově nejstarší a postupně doplňována data nejaktuálnější, čímž je budoucí trend opravován.

Touto metodou je prognóza zpracovávána zpravidla v těchto krocích:

1. Vytvoření souboru relevantních údajů o zkoumaném jevu
2. Odhad regresní čáry
3. Výpočet regresní funkce z dat platného souboru
4. Výpočet trendu (téže funkce) mimo obor platných dat
5. Ověření a zpřesnění trendu
6. Tvorba rozhodnutí na základě nalezeného trendu

Mimo exaktních přístupů s uplatněním **prognosticko-statistické** metodologie lze uplatnit též intuitivní odhad trendů, ke kterému je nutno se někdy uchýlit při nedostatku údajů nebo času pro vypracování exaktní prognózy.

2. Expertní metoda

Expertní metodou se rozumí využití odborníka (odborníků) pro činnost, která vyžaduje zvláštní znalosti. Expertní metoda je používána v mnoha situacích, jejichž společným znakem je nutnost odborného (expertního) posouzení problému a jeho dalšího vývoje v budoucnosti. K použití expertní metody vede i situace, kdy je třeba vyloučit lokální pohled na předmětnou problematiku a posoudit ji nezávisle v novém, širším nebo specializovanějším pohledu.

Metoda je využitelná nejen jako metoda individuálního experta, ale též jako metoda spolupráce více odborníků. V tomto případě bývá zpravidla kombinována s osvědčenými metodami týmové práce, jako je **brainstorming**, anketa, delfská metoda **ap.**

Pro využití expertní metody bývá doporučován následující postup:

1. Analýza problému
2. Formulování otázek
3. Vyhledání expertů
4. Stanovení podmínek jejich práce
5. Provedení hodnocení předmětného problému experty
6. Vyhodnocení doporučení expertů

3. Brainstorming (základní, intuitivní, destruktivní)

Brainstorming (burza nápadů) je specifickým způsobem uspořádaná diskuse k přesně vymezenému problému, potlačující zábrany tvořivého myšlení a rozvíjející asociativní schopnosti v myšlenkovém procesu. Podstata metody spočívá ve zkušenosti, že skupina je za určitých okolností schopna ve stejném čase vyprodukovat více nápadů než jednotlivec a že čím je více dispozicí více návrhů, tím je větší pravděpodobnost, že se získá právě to nejlepší řešení.

Brainstormingová zasedání nejsou ničím víc než tvůrčími poradami s jediným cílem: shromáždit a utřídit co největší soubor nápadů či námětů, které mohou přispět k řešení problému. Pravidla **brain-stormingu** umožňují zrušit nebo alespoň zredukovat nejčastější sociální a psychické zábrany, které blokují vznik nových originálních a netradičních nápadů.

Pro brainstorming jsou stanovena tato základní pravidla:

- a) Pravidlo zákazu kritiky
- b) Pravidlo uvolnění fantazie
- c) Pravidlo co největšího počtu nápadů
- d) Pravidlo vzájemné inspirace
- e) Pravidlo úplné rovnosti účastníků

Důležitou součástí **brainstormingu** je zápis, záznam diskuse. Zaznamenávají se všechny náměty (návrhy), i když se částečně opakují, protože pozměněná formulace návrhu může v sobě obsahovat cennou

modifikaci. Zaznamenané náměty jsou následně předmětem podrobné analýzy, která obvykle obsahuje tyto základní operace:

- stanovení kritérií pro hodnocení návrhu
- seřazení návrhů do určitých podobných skupin
- výběr nejvýznamnějších návrhů pro další rozpracování

Základní metoda **brainstormingu** má dvě významné modifikace. Jsou jimi *intuitivní a destruktivní brainstorming*.

Intuitivní brainstorming

Postup při intuitivním brainstormingu je podstatě shodný s postupem klasické burzy nápadů. Uskutečňuje se ve třech pracovních fázích (příprava schůzky, provedení schůzky a vyhodnocení námětů) při důsledném respektování zásad efektivního uplatňování metod intuitivního způsobu tvůrčího myšlení.

Jde o uplatňování zásady:

a) odloženého úsudku	- NEKRITIZOVAT !
b) co největšího počtu námětů	- MNOŽSTVÍ
c) příznivé psychologické atmosféry	- POHODA
d) dočasného suspendování zdravého úsudku	- ROZLET
e) vzájemného obohacování	- NÁVAZNOST

Při intuitivní a destruktivní modifikaci brainstormingu se však **zvýrazňují** některé charakteristické aspekty této metody. Je to především větší pozornost a důraz na ty rysy intuice, jejichž základem jsou tři zákony volné asociace. Jde o zákon *souvislosti, podobnosti a kontrastu*.

Destruktivní charakter brainstormingu je taková jeho modifikace, při které se v etapě zadání řešení uvedou a zvýrazní negativní vlastnosti, rysy či aspekty řešeného problému a intuitivní formou myšlení se hledají náměty na jejich pozitivní překonání.

4. Delfská metoda

Delfská metoda patří do skupiny intuitivních prognostických metod. Podstata metody spočívá v postupném zjišťování a porovnávání názorů expertů o budoucím vývoji zvolené oblasti, přičemž je zaručena jejich vzájemná anonymita, řízená zpětná vazba informací a statistické identifikace shody názorů zkoumané skupiny expertů.

Hlavní cíl delfské metody je určení, *kdy se co stane, nebo se může stát a za jakých podmínek*. Metoda se uskutečňuje prostřednictvím promyšleně voleného systému otázek ve zkoumané oblasti, které se kladou zvolené skupině expertů, a to formou dotazníku nebo osobním rozhovorem organizátora ankety (**"delfisty"**) s jednotlivými experty, aby se zjistil jejich individuální názor, přičemž účastník ankety (expert - respondent) nikdy nepřichází do kontaktu s ostatními respondenty. Optimální velikost skupiny pro delfskou metodu je 10-20 účastníků - expertů. Anonymita účastníků vylučuje tři podstatné nevýhody, které objektivně existují při přímém skupinovém kontaktu.

Jsou to tyto nevýhody:

- *konsensus* - všeobecný souhlas všech - je sociologicky dokázaný přirozený pud skupiny po **kon-formismu** (stejném názoru)
- uvědomělého nebo neuvědomělého *uznávání dominantního postavení* jednoho silného člena skupiny
- *nevýznamné komunikace ve skupině* - má více objektivních příčin (bariéra neschopnosti úplného uvolnění se apod.)

Názory účastníků zjištěné v prvním kole delfské metody se ve druhém kole zpětnovazebně oznamují ostatním účastníkům skupiny se současnou výzvou ke zpřesňování původních stanovisek nebo k jejich případnému přehodnocení **resp.** odvolání.

Řízená zpětná vazba informací je rozhodujícím procesem úspěšného využití delfské metody. Doporučuje se však, aby takových zpětnovazebních kol nebylo více než tři, neboť je ověřeno, že pak již dochází ke snižování kvality prognózy.

5. *Metoda scénářů*

Spočívá v časovém a logickém spojení informací obsažených v různých prognózách získaných pomocí různých prognostických technik. Ukazuje, jak se může vyvíjet budoucnost předmětu zkoumání v přítomnosti na základě vzájemné souvislosti postupně uskutečňovaných klíčových událostí.

Výsledné scénáře jsou obrazem uspořádaným ze všech dosažitelných a významných prognóz a informací.

Do scénáře se zařazují jen ty prognózy, které souvisí s vývojem prognózo **v**áného předmětu zkoumání. Cílem metody scénářů je určení kritických okamžiků vývoje, u kterých je třeba uskutečnit zásadní rozhodnutí.

Sestavení scénáře se zpravidla uskutečňuje v těchto krocích:

1. Definice, strukturování a analýza předmětu zkoumání
2. Identifikace, strukturování a analýza periferních oblastí (okolí)
3. Popis daného stavu pomocí deskriptorů
4. Shrnutí trendů
5. Výběr a interpretace podstatných scénářů
6. Identifikace rušivých vlivů, ověřování jejich účinku na scénáře
7. Analýza důsledků pro předmět zkoumání
8. Realizace výsledků

ad 1.: stanoví se cíl zkoumání a vymezí se předmět zkoumání

ad 2.: stanoví se nejprve detailní popis vnějších faktorů (vlivů), jejich seřazení podle původu vzniku, stanoví se vzájemné vztahy mezi nimi

ad 3.: daný stav a okolí se charakterizují prostřednictvím několika ukazatelů (deskriptorů)

ad 4.: sestavuje se primární scénář - výběr si neodporujících kombinací z velkého množství možných kombinací

ad 5.: prvotní výběr nejužitečnějšího scénáře, k němu se sestaví 2-5 dalších podrobných variant scénáře (scénářů)

ad 6.: rozřídění rušivých vlivů (se kterými se ve scénáři nepočítalo) podle **relevantnosti** a pravděpodobnosti jejich výskytu

ad 7.: z variant scénáře se odvodí prognózy k faktorům vlivu (zpětný myšlenkový postup kroku 1 -3)

ad 8.: přijímá se příslušné rozhodnutí se zohledněním všech relevantních variant scénáře Při vypracovávání scénářů a jejich hodnocení je třeba přihlížet k těmto důležitým momentům:

- a) k širšímu okruhu faktorů a situací rozhodných pro analýzu budoucnosti
- b) kriticky důležitým podrobnostem (kritické **deskriptivy**)
- c) vlivu sociálních, ekonomických, psychologických, kulturních, politických, případně i jiných relevantních faktorů.
- d) využití scénářů k posuzování rozvoje minulých a současných situací

Základním kritériem úspěšnosti metody je pravděpodobnost scénáře.

6. Heuristické metody

Heuristické metody využívají myšlenkové postupy, které jsou kombinací jak znalosti exaktních přístupů, tak i postupů založených na využití pravidel, technik a zjednodušení zobecňujících minulou zkušenost řešitele.

Heuristické metody sledují dva cíle: zkoumání schopnosti člověka k tvůrčímu myšlení a reprodukce těchto schopností na počítači.

Heuristický postup má obecně dvě relativně samostatné fáze konstruktivní a zlepšovací. V první fázi se vytváří určitá varianta řešení, ve druhé fázi pak dochází ke zlepšování variant tak, že se hodnota **kriteriální** funkce nezhoršuje.

K heuristickým metodám patří: rozhodovací analýza, větvené rozhodování, řešení sekvenčních problémů **apod.**

Použití heuristických metod je účelné doplnit o použití dalších metod tvůrčího myšlení, jako: konference dobrých nápadů, Delfská metoda. Alternativní dotazy, porovnávání funkcí, matematicko logické modely.

7. Panelová diskuse

Panelová diskuse je druh diskuse, při kterém jsou skupinami odborníků ("panelem"), případně i dalšími účastníky zodpovídány dotazy k danému tématu přednesenému v předchozím referátu, **resp.** jinak připravenému.

Zaměření panelové diskuse (dále jen **PD**) na otázky z pléna k panelu není absolutní, je jen převažující. **PD** však často přerůstá v diskusi normální, zvláště, **jsou-li** v plénu přítomni účastníci s vysokou zainteresovaností k problému, schopní sami rozšířit projednávané téma dalšími aspekty. Jejich vystoupení pak nejsou dotazy, ale diskusní příspěvky. Dotazy a příspěvky mohou být ústní nebo písemné, spontánní i vyžádané.

Pravidla **PD** jsou obdobná jako u metody diskuse s tím, že většinou se neprovádí výběr účastníků **PD** (neplatí o panelu - spíše je třeba univerzálněji, než speciálně zaměřených jeho členů), nebývají natolik přísná organizační pravidla (zápis, závěry, usnesení spíše **manifestačního** charakteru).

Smyslem **PD** je ve větší míře informační činnost, rozšiřování nových poznatků na základě plénem konkrétně projeveného zájmu, než snaha dospět k realizačním závěrům. Přínosem **PD** však mohou být i určitá zjištění a poznatky směřující od pléna k panelu. Pro **PD** je i při méně závažném tématu a méně závazném vyústění vhodný název beseda, **příp.** beseda s odborníky.

Oblastí použití **PD** je informační a vzdělávací činnost, lze ji v této oblasti použít při školeních a instruktážích jako jednu z výukových forem a způsob **aktivizace** posluchačů. Pro oblast hospodářské praxe jde tedy o metodu použitelnou hlavně na úseku péče o kvalifikaci.

Předpokladem použití je existence diskusního tématu, potřeba sdělit poznatky k tomuto tématu formou aktivizující účastníky, určitá potřeba odezvy a s tím spojená nutnost kontroly zájmu, jakož i zjištění možných dalších aspektů diskutovaného tématu. Dále je to přítomnost odborníků(ka) na danou problematiku, pléna tazatelů a nutnost organizační přípravy **PD**.

Předností **PD** je již zmíněná schopnost aktivizovat posluchače, zjistit slabší místa v podání tematiky a možnost spolupráce s plénem a tím obohacení odborníků z panelu o nová hlediska a poznatky z okruhu působnosti účastníků z pléna. Určitým nedostatkem, se kterým se musí vždy počítat, je volnost pokládání dotazů a někdy nekompetentní ohlasy a připomínky z pléna. Při **PD** se vyskytují též určitá **nesystematičnost** při probírání diskutované problematiky, které je nutno čelit dobrým vedením **PD** a **např.** koncentrací dotazů (písemně, **memoricky**) do věcných bloků, nebo shrnutí pro jednotlivé členy panelu. Tato volnost **PD** snižuje její využitelnost pro tvorbu závěrů a realizačního opatření.

8. Metoda analogie

Tato metoda je postup vyhledávání a uplatnění podobného celkového řešení, založená na využívání podobností prvků, znaků, struktury a na reagování mezi různými objekty, systémy nebo jevy. Metoda analogie je založena na využívání podobností znaků, prvků, struktury a reakcemi mezi různými objekty, systémy nebo jevy. Jde především o podobnosti mezi strukturami a funkcemi objektů jako přírodních a účelových systémů. Obecně lze analogie členit na analogie funkční a strukturní. Protože analogické postupy a závěry jsou tvořeny jen s určitou pravděpodobností, jejich platnost se musí vždy prakticky ověřit.

V širším slova smyslu je tedy podstatou analogie vyhledávání a uplatnění podobného, analogického celkového řešení. S takovým širším pojetím analogie, jako elementární metodou tvůrčího myšlení, pracují některé rozsáhlejší metody a systémy tvůrčího myšlení. Podle věcné orientace myšlenkových postupů, na kterých je analogie založena, rozlišujeme jejich různé druhy. Jde například o analogie

přímé (ze shodných nebo jiných oblastí společenského bytí, než je řešený problém), analogie symbolické, fantastické, osobní **atd.**

Tato metoda se používá **v**ětšinou pro tvůrčí řešení jednoduchých problémů prakticky ve všech oblastech lidské činnosti. Patří tedy k elementárním metodám univerzální povahy a bývá často spojována s uplatněním metody hodnotové analýzy.

Předpokladem použití této metody je rozvinutá představivost a obrazotvornost vycházející z bohatých speciálních i všeobecných znalostí a vědomostí. Podmínky týmové práce znásobují efekty dosahované touto metodou.

K přednostem této metody patří její jednoduchý princip, k nedostatkům pak silný prvek náhodnosti nalezení úspěšného řešení.

9. Komparativní metoda (metoda porovnávání podobností)

Podstatou metody je tvůrčí myšlenkový proces, jehož cílem je vyhledávání objektů, které jsou tvarem, složením, rozměry, hmotností **apod.** podobné výrobku nebo procesu, jenž je předmětem racionalizace. Nejedná se však o funkční podobnost, **tj.** podobnost užitné podstaty objektu řešení. V případě této metody jde o srovnání jen vnějších podobností objektů funkčně třeba zcela odlišných. Nalezení méně nákladného řešení nějaké vnější podobnosti může naznačit cestu, jak zvýšit efektivnost řešeného objektu. **Nelze-li** výrobek nebo činnost srovnávat jako celek, rozloží se na jednotlivé organické části, které se porovnávají zvlášť. **Není-li** možné srovnávat ani jeho organické části, rozdělí se geometricky na různé úseky a hledá se podobnost každého úseku. V podstatě platí zásada, že je třeba srovnávat vždy alespoň pět podobných alternativ řešení.

U srovnávaných řešení mohou být nižší náklady způsobeny:

- jiným technologickým postupem
- jinou skladbou operací, pohybů, úkonů, činností **apod.**

Při tvůrčím řešení problémů ve všech oblastech lidské činnosti. Je součástí metod tvůrčího řešení problémů v hodnotové analýze.

Předpokladem použití je rozvinutá představivost a obrazotvornost. Podmínky týmové práce znásobují efekty dosahované touto metodou.

Předností této metody je jednoduchost, přičemž nevýhodou je existence silného prvku náhodnosti nalezení úspěšného řešení i při dodržování formálně logického postupu této metody.

10. Matematické programování

Matematické programování představuje soubor metod, které se používají pro řešení problému nejlepšího využití omezených zdrojů z hlediska určitého optimalizačního kritéria.

K základním metodám matematického programování patří:

I. Lineární programování

2. Nelineární programování
3. Stochastické programování
4. Parametrické programování
5. Dynamické programování

ad 1.: **Lineární programování** je nejvýznamnější metodou matematického programování. Vychází z předpokladu, že účelová funkce a omezující podmínky jsou vyjádřeny lineárními vztahy.

Umožňuje řešit:

- a) problém optimalizace výrobního programu
- b) dopravní problém
- c) přiřazovací problém
- d) minimalizaci odpadu
- e) směšovací problém.

ad 2.: **Nelineární programování** je souborem metod, v nichž se vyskytují i nelineární závislosti. Metody nelineárního programování nejsou dosud dostatečně teoreticky rozpracovány, přestože řada ekonomických úloh je jako úloha nelineárního programování deklarována (např. plánování cen, nákladů, dopravy).

ad 3.: **Stochastické programování** se zabývá rozhodovacími problémy, v nichž vystupují náhodné veličiny. Výsledné řešení má pravděpodobnostní charakter. Ekonomické úlohy mají však často takový charakter, že pravděpodobnostní přístup je nezbytný.

ad 4.: **Parametrické programování** je metoda umožňující zkoumat vliv postupné změny určitých omezení nebo ocenění na výsledné optimální řešení.

ad 5.: **Dynamické programování** je souhrnem postupů umožňujících nalézt optimální řešení vícestupňových problémů. Dynamické programování může být uplatněno např. při plánování výroby, řízení zásob, nebo při řešení problémů obnovy základních prostředků.

Modelování

Modelování je procesem vytváření analogického zobrazení reálného systému při zachování funkční totožnosti a uplatnění větší či menší věcné odlišnosti od tohoto objektu. Nahrazuje reálný systém zkonstruovaný z relevantních znaků původní reality.

Konstrukce modelu je tvorbou zobrazení systému. Při jeho tvorbě jsou vybírány znaky podstatné, relevantní, přičemž o jejich relevanci rozhoduje účel zkoumání. Uspořádání, resp. i znázornění těchto znaků je vlastním modelováním.

Modelování je založeno na logické analogii. Tvorba modelů a jejich využívání však musí dávat poměrnou jistotu, že v modelu a experimentování na něm se odráží realita a že dojdeme k žádanému cíli. Tuto podmínku splňuje ověřování modelu, které by ze skutečných dat za minulost mělo podat již známý obraz minulosti.

11. Metoda regresní (korelační) analýzy v prognózách zahraničního obchodu

Princip metody spočívá v nalezení a ověření míry a tvaru závislosti **prognózované** (závislé) veličiny (v daném případě **např.** veličiny vývozu, dovozu, ceny, kurzu) na jedné nebo více veličinách nezávislých, určujících, s nimiž veličiny závislé vnitřně souvisí, korelují. Regresní analýza umožní nalezení regresní funkce, která představuje nejlepší přiblížení zjištěné ekonomické závislosti sledovaných veličin.

Nejjednoduššími regresními vývozními modely, používanými zejména pro krátkodobou ekonomickou prognózu jsou modely, odvíjející vývoj prognózované veličiny přímo od jedné základní charakteristiky, která je považována za určující. Vývoj tržních veličin v mezinárodním obchodě (**růst** vývozu, dovozu, cen), zejména při odhadu na delší období, je **zpravidla** ovlivňován vývojem celé řady faktorů (z domácí ekonomiky i z vnějšího prostředí).

Při posuzování prognóz založených na regresní analýze je nutné brát v úvahu ty prvky metody, které znamenají potenciální možnost nepřesností či nesprávnosti prognózy. Jde především o výběr optimálního počtu určujících faktorů. Dobré a špatné prognózy se neliší určitým postupem nebo metodou, nýbrž důrazem a vahou, které jsou přisuzovány jednotlivým určujícím veličinám.

Metodické a systémové zásady zpracování sektorových operačních
programů

Příloha 8

POSTUPY A PŘÍKLADY VYČÍSLENÍ FINANČNÍCH NÁKLADŮ NA OPATŘENÍ

Způsob získání číselných hodnot finanční potřeby pro zajištění opatření závisí na povaze toho kterého opatření (investice, školicí programy, provozní podpora ap.), na výchozích podkladech a dostupnosti potřebných údajů, na stupni měřitelnosti výstupů atp.

Obecně mohou být použity pro propočty finančních alokací tyto metody:

- ⇒ metody **analogie** (známé finanční potřeby určitého rozvojového programu se použijí jako východisko vyčíslení finanční potřeby obdobného programu či opatření vSOP)
- ⇒ metody **měrných ukazatelů** (jednotkových nákladů)
- ⇒ metody **extrapolace** vývoje (trendů)
- ⇒ metody **expertních odhadů**

Podle obecné povahy jednotlivých opatření lze doporučit pro propočet alokací jako přiměřené tyto postupy:

a) Opatření, které rozvíjí aktivity již uplatňované v rozvoji sektoru:

- extrapolace dosavadních výdajů při kvantitativním nárůstu aktivit (výsledků)
- extrapolace a analogie při navrhovaných kvalitativních změnách

b) Opatření nová, dosud neuplatňovaná

- analogie s finančními náklady aktivit obdobného zaměření a výstupů
- expertní odhady potřeby financí, získané obvyklými metodami
- měrné náklady na výstupy aktivit (např. objem finančních prostředků na vyškolení expertů)

c) Opatření založená převážně na investičních aktivitách

- metoda měrných ukazatelů, tj. měrný investiční náklad na jednotku určitého zařízení nebo kapacity (např. Kč na úpravu 1 ha pozemku pro podnikatelskou zónu, Kč na 1 km dálnice, Kč na 1 místo v domově důchodců ap.)

Pro volbu konkrétní vhodné metody propočtu se doporučuje vycházet z ukazatelů výstupu konkrétních aktivit, ověřit možnost získání věrohodných měrných ukazatelů, resp. jiných nákladových údajů a podle jejich dostupnosti použít vhodnou metodu. Ve složitějších případech bude vhodné propočty provést dvěma různými metodami a výsledky porovnat.

Pro ilustraci jsou uvedeny příklady použití propočtových metod (číselné údaje jsou smyšlené):

Příklad 1:

Metoda měrných ukazatelů:

Výstup opatření - Vybudování 20 km rychlostní komunikace v letech 2001 - 2005

Výpočet finanční potřeby:

průměrný náklad na 1 km rychlostní komunikace v odpovídajících terénních podmínkách v letech 1997-98 činil 20 mil. Kč (cenová úroveň 1998)

potřeba finančních prostředků: 20mil. x 20mil. = 400 mil. Kč

inflační koeficient 1,05, celková částka po zohlednění inflace

400mil. x 1,05⁵ = 510 mil. Kč

rozvržení do let:	2001	50 mil. Kč
	2002	100 -"-
	2003	120 -"-
	2004	120 -"-
	2005	120 -"-

Příklad 2:

Metoda extrapolace:

Výstup opatření - Pomoc osobám k sociální reintegraci

Výpočet finanční potřeby:

předchozí výdaje 2 mil. Kč za rok 1999 při trendu růstu 5 % ročně

pro rozšíření a zkvalitnění pomoci je žádoucí trend růstu 7 % ročně

předpokládané výdaje v roce 2000: 2 mil. Kč x 1,05 = 2,1 mil. Kč

potřebné výdaje v roce 2001: 2,1 x 1,07 = 2,247 mil. Kč

2002: 2,247 x 1,07 = 2,404 mil. Kč

2003: 2,404 x 1,07 = 2,573 mil. Kč

atd.

Metodické a systémové zásady zpracování sektorových operačních
programů
Příloha 9

SWOT ANALÝZA

I. Charakteristika metody SWOT

SWOT analýza (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) je standardní metoda používaná k prezentaci analytických poznatků o nejrůznějších objektech zkoumání. Jejím principem je jednoduchá, avšak výstižná a pokud možno vyčerpávající a objektivní charakteristika silných a slabých stránek zkoumaného objektu a jeho možných příležitostí a ohrožení.

Akcentováním silných stránek a naopak důrazem na odstraňování nebo alespoň omezování slabých stránek roste pravděpodobnost využití nabízejících se příležitostí a omezuje se dopad identifikovaných ohrožení.

Jakkoliv se tato metoda zdá jednoduchou, už při prvním pokusu o její aplikaci narazíme na řadu překážek a zjistíme, že už jen první dva předpoklady - totiž výstižná formulace a objektivita - se naplňují velice obtížně. Většina problémů se velice těžko "vtěsnává" do jednoduchých formulací, které hrozí nebezpečím schematizace.

Nezbytná objektivita zase naráží na psychologické bariéry, protože pojmenování vlastních předností může působit jako sebechvála a zveřejněním slabin se přiznává vlastní nedostatečnost. Dalším problémem zpravidla bývá pojmenovat podstatné záležitosti a eliminovat věci druhořadé.

Proto je možno doporučit komparativní metodu hodnocení, tj. srovnávat situaci zkoumaného objektu se situací podobných objektů.

2. Výhody metody SWOT

- Proti obvyklým analytickým metodám prezentuje vyváženě pohled na minulost a současnost (ex post) a pohled na budoucnost (ex ante) analyzovaného objektu.
- Svým uspořádáním do čtyř kvadrantů - silné stránky, slabé stránky, příležitosti, ohrožení - dobře vyhovuje charakteru úvah, které potřebujeme vést při formulování strategií budoucího chování resp. cílevědomého ovlivňování dalšího vývoje objektu analýzy.
- Umožňuje přehledně provádět zpětné korekce jednotlivých identifikovaných jevů (procesů, skutečností) včetně jejich přeřazování do jiných kvadrantů, vyžadují-li si to měnící se pohledy na budoucí vývoj objektu analýzy.
- Umožňuje, aby ve stejné přehledné struktuře, v jaké je provedena analýza, byla formulována strategická vize usměrnění budoucího vývoje analyzovaného objektu:

^ Jak zachovat resp. rozvíjet jeho silné stránky.

'=> Jak odstraňovat resp. eliminovat jeho slabé stránky.

^ Které z budoucích příležitostí lze využít pro jeho další rozvoj a jak je využít.

^ Jakými cestami (prostředky, postupy) bude čeleno očekávaným ohrožením jeho dalšího rozvoje.

3. Vnitřní analýza - silné a slabé stránky

Posouzení vnitřní situace sektoru a jejich příčin má pro formulaci strategie jeho dalšího rozvoje klíčovou roli.

- Vnitřní analýza má dvojí účel:

⇒ stanovit možnosti a potenciál sektoru

- ⇒ identifikovat jeho vnitřní silné a slabé stránky
- Silné stránky zahrnují jakékoliv komparativní a konkurenční výhody sektoru pro jakékoliv typy rozvojových aktivit.
- Slabé stránky jsou veškeré faktory, které limitují nebo ohrožují tyto aktivity.
- Některá podstatná témata při zkoumání silných a slabých stránek různých sektorů:
 - ⇒ klíčová odvětví ekonomiky (průmyslu, služeb, turistiky)
 - ⇒ dopravní infrastruktura a mezinárodní napojení státu a jeho regionů
 - ⇒ ekologické škody, ochrana krajiny a přírody, ukládání pevných odpadů
 - ⇒ občanská vybavenost, školství, kultura
 - ⇒ turistika, atraktivita regionálního a národního významu

4. Vnější analýza - příležitosti a ohrožení

Je důležité porozumět příležitostem a ohrožením vnějšího prostředí. Mnoho vnějších vlivů nebude moci sektor ovlivnit, avšak jejich pravděpodobné účinky na ekonomiku jsou důležité při tvorbě strategie.

Některé podstatné faktory, které je třeba brát v úvahu:

- změny zákonů
- ekonomické změny na národní a mezinárodní úrovni
- sociální a politické změny
- demografické změny
- infrastruktura na národní a mezinárodní úrovni

Důležitým aspektem vnější analýzy je posouzení, které okolnosti a tendence jsou pro sektor důležité a jakou vyžadují reakci:

- vztah k jiným sektorům a regionům
- pozitivní nebo negativní dopady uvedených podstatných faktorů
- možnost konstruktivní reakce sektoru.

5. Využití SWOT analýzy

- Pro identifikaci prioritních oblastí, **resp.** zpřesnění na počátku procesu definovaných prioritních oblastí.
- Jako základ pro zaměření celé rozvojové strategie sektoru.
- Jako základ pro formulaci strategických cílů a následně priorit, opatření a rozvojových aktivit.